पेशवे दप्तरांतून निवडलेले कागद

२३

बाळाजी बाजीराव : राज्यकारभार

[किंमत—१ रुपया १३ आणे किंवा २ शिलिंग ३ पेन्स]

संपादक—**गो. स. सरदेसाई**, बी. ए.

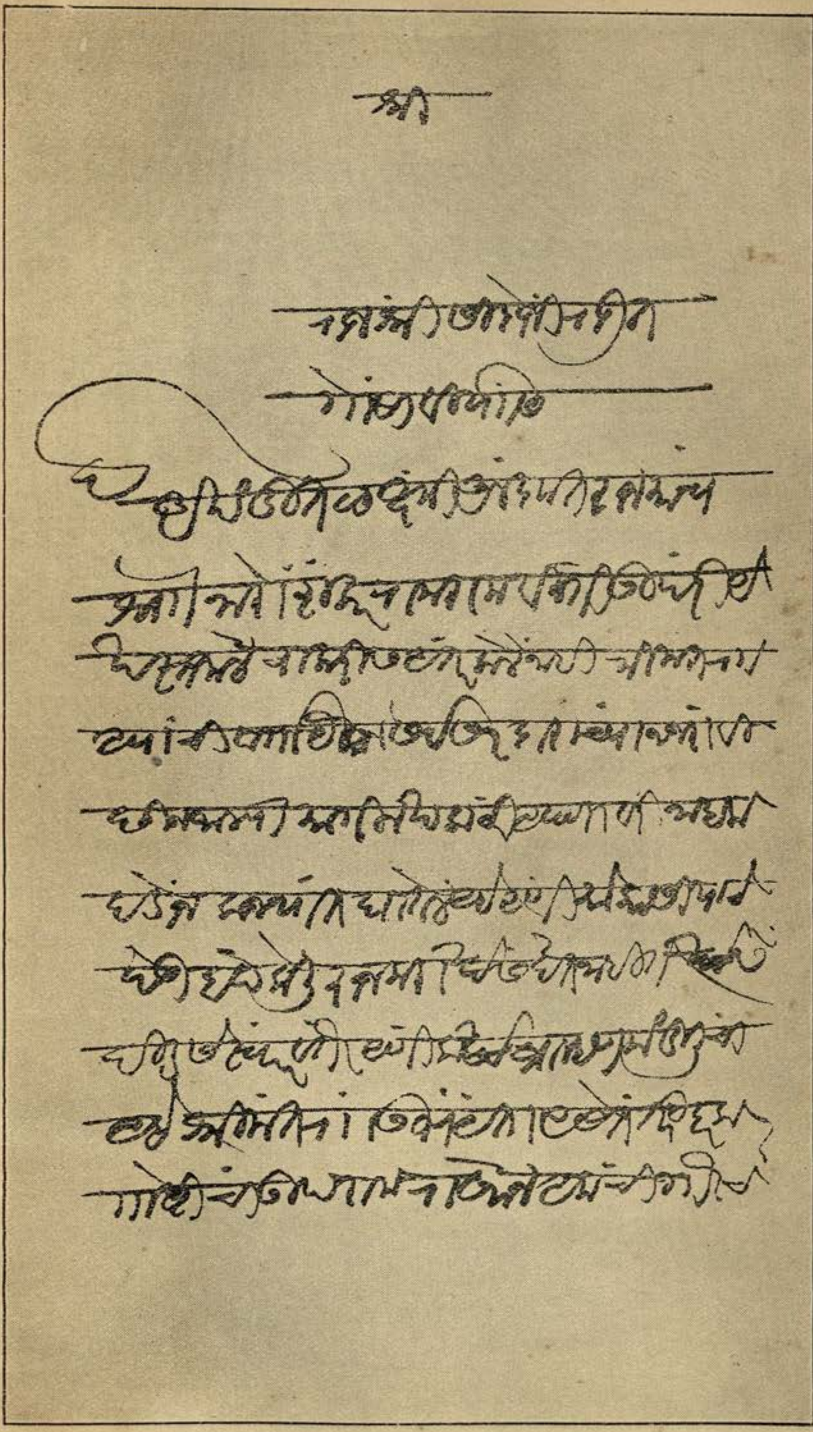
(या प्रकाशनांतील संपादकीय टीका व मतें यांजबद्दल कोणतीहि जबाबदारी सरकारावर नाहीं.)

गव्हर्न्मेंट सेंट्रल प्रेस, मुंबई
१९३२

PESHWA BALAJI BAJIRAO—ADMINISTRATIVE.

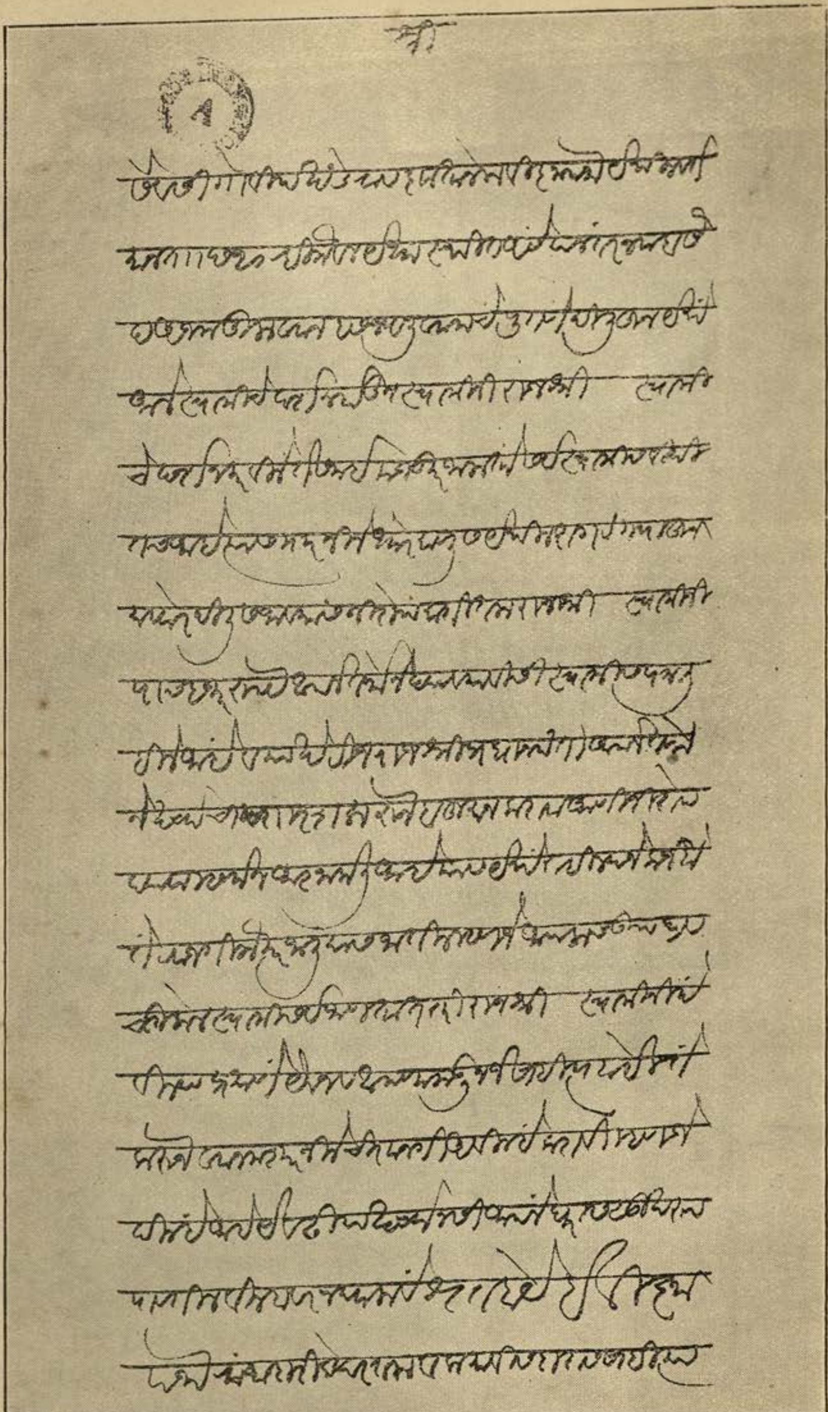
The papers arranged under this selection are intended to convey a comprehensive picture of the innumerable topics and questions, other than strictly political, which the Peshwa as the Head of the Administration or virtually the Viceroy of the nominal Chatrapati was called upon to decide. The personal grievances of officials and sardars, the regular exaction of accounts and revenue dues, the recognition of heirs to properties of deceased persons, the complaints of the ryots against injury done to their crops by the marching of troops, suggestions and proposals for the extension of the Maratha Dominions, coinage and exchange, erection of buildings, tanks and temples, the care of the children of those who fell fighting, the direction of social and religious matters and punishment of delinquents, festive greetings, ceremonial invitations, congratulations and condolences, such and other matters of a cognate nature will be seen fully exemplified in these papers, which illustrate in a unique fashion the social life and manners in the Deccan in the 18th century.

No. 5

Facsimile of the handwriting of Naro Shanker. *(Died in January 1775)*

No. 23

Facsimile of the handwriting of Govind Khaderao Chitnis. *(Died on 13-8-1784)*

No. 1] [पौ 7-8-1740?

पा। छ २४ जमादिलावल

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान
स्वामीचे शेवेसी

सेवक सुभानजी थोरात हवालदार व कारकून किले पुरंधर कृतानेक विज्ञापना. स्रावण वद्य येकादसी गुरुवारपर्यंत स्वामीच्या कृपाकटाक्षे सेवकाचे व किले मजकूरचे वर्तमान येथास्थित असे. गोंदजी रणनवरे यांची बायको संताई रणनवरी जासुदासमागमे किलियास पाठविली ते पावली. पत्राप्रमाणे अडेसरी व मुलास दूध देऊन आज्ञेप्रमाणे संरक्षण होईल. सेवसी शृत होये हे विज्ञापना.

श्री
* * * *
चरणी तत्पर सुभानजी
थोरात कींकर

¶*Subhanji Thorat, keeper of Purandhar fort, reports the arrival of Santai, the wife of Gondji Rananavare.*

No. 2]

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

पोष्ये चिमणाजी भिमराऊ कृतानेक सां नमस्कार विनंती उपर. येथील कुशल मार्गसिरष वद्य १ भानुवार मो पुणे जाणऊन स्वकीये लेखनआज्ञा केली पाहिजे विशेष. आम्ही श्रीची यात्रा करून रेटरेस देवदर्शनास गेलो. * * * * * काली मंदवारी पु * * * * * * मई उबरेजे करून राजश्री दादोबाची भेटी घेऊन आलो. त्याणी कितेक अर्थ

सागितला आहे. तो दर्शनाअंती विदित होईल. यानंतर राजश्री तुबाजीपंत जमावासहित हेलगावपाडलीवर आहेत. त्यांचा खर्चावीण बहुतसा गलांठा आहे. सातारांहून पैका काही पावला नाही. त्यास स्वामीनी तेथून बेगिमी करून पाठविली असिली तरी उत्तमच जाले. नाहीतरी त्यांजकडील बेगमी करून पाठविली पाहिजे. स्वामींचें मुकाम कोणे जागा आहे ते लिहिले पाहिजे. आम्हीं सतमी रविवार मुहूर्ते निघोन स्वामीकडे येतो. विदित जाले पाहिजे. * तीर्थरुप राजश्री बाजी भिमराऊ नाना यास पत्र पाठविले आहे. पत्रें जातील त्या बा। रवाना करावे. कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

¶*Chimnaji Bhimrao informs Chimaji Appa of his arrival at Rethre after meeting Dadoba on his way. He further requests the addressee to help Tubajipant with a loan of money.*

No. 3] [*1741* ?

श्री

पुा[१] राजश्री पंत प्रधान
स्वामीचे सेवेसी

विनंती. कबीर वास्तव्य कसबे पुणे हे शांत जाले. त्याची स्त्री पुणियांत आहे. तिणे शाहा मुसलमान कबिराचा सिष्य म्हणून सातारियास पाठविला. त्याने येथे येऊन कितेकांची भेटी घेतली. राजश्री फतेसिगबावाकडील वर्षासन सरकारांतून पनास रुा नेले व वर्षासनाची ताकीदपत्रे घेणे ती घेतली. त्यांवर संतावा गोसावी साली सासवडकर यानी हुजूर येऊन वर्तमान सांगितले की, कबीरबावानी पटसिष्य आपणास केले. अंतकाली अपले माथा हात ठेविला आहे. त्याचा पट त्या मागे आपण चालवितो असें असता दरम्याने मुसलमान उभा राहिला तरी त्यास ताकीद करावी म्हणून. त्यावरून तुम्हास पत्र सादर केले आहे. तरी याची चौकसी मनास आणून गोही साक्ष पाहून वाजिबी ज्याकड पट चालवावयाचा त्याकडे चालवणे. गैरवाजबी होऊ न देणे म्हणून आज्ञा. यैसियास आम्ही पुणियांत असतां कबिराची स्त्री शाहा कबीर यास घेऊन आली आणि वर्तमान सागितले की, आपल्या दादल्याचा हा सिष आहे. आपण आवघा भर याजवर दिल्हा. साताराची वार्षिक याजकडून आपण आणविली. ताकीदपत्रे यानेच जाऊन आणिली. तरी पुणे प्रांतीच्या

---

१ पत्र श्रीपतराव बापूजी याचें.

वार्षिकाची ताकीदपत्रे याजवल द्यावी म्हणून सांगितलें व ताकीदपत्रे सातारांची कितेकाची दाखविली आणि शाहा फकीराची स्थित अपूर्व पाहिली व कबिराच्या सनदा पत्रापूर्वील पाहिल्या त्यामधे वौंषपरंपरा लिहिली आहे. त्यावरून त्याचे स्त्रीच्या विचारावर पुणे प्रांतीच्या वार्षिकाचीं पत्रे ताकिदीची त्यास दिल्ही. विदित जाले पाहिजे. सेवेसी श्रुत होये हे विनंती.

¶*Shripatrao Bapuji explains to the Peshwa why he allowed the continuation of the allowance to Shaha Musalman in lieu of Santava Gosavi when both claimed to be disciples of the late Kabir of Poona. The writer further says that claims of Shaha Musalman were also supported by the widow of the late Kabir.*

No. 4] [*1741 ?*

श्री

पुरवणी राजश्री पंत प्रधान[१]
स्वामीचे सेवेसी

विनंती कबिराचे स्त्रीचे व सिष्याचें वर्तमान अलाहिदा पत्रीं लिहिले आहे. त्यावरून विदित होईल. संताजी गोसांवी स्वामीचे पत्र घेऊन आलियावर कबिराची स्त्री व सिष शाहा कबीर बोलाऊन आणून चौकसी केली. त्यास शाहा कबीर याची इतक्या कजियाची गोष्ट किमपि नाही. तो म्हणतो मंजला उत्पातावीण प्रयोजन नाही. निस्प्रहवृती आहे तेच बरी आहे. आपण काही भांडत नाही म्हणून साफ सांगितलें. कबिराची स्त्री म्हणते आपणास कोणासीहि गरज नाही. माझी वार्षिके मी घेईन चितास येईल तें करीन. सनदापत्रांत वौंषपरंपरेने वार्षिके चालवावी असें लिहिले आहे. कबिरास पुत्र तर नाही. स्त्री आहे. याची स्वामी आज्ञा करितील त्याप्रो चालेल. सेवेसी श्रुत होये हे विनंती.

¶*Shripatrao Bapuji to the Peshwa, soliciting his decision in the case of the Kabir of Poona in which the widow of the deceased claimed the allowance.*

---

१ पत्र श्रीपतराव बापूजी याचें.

No. 5] [After 1741

श्री

राजश्री सिदोजी राऊत
गोसांवी यांसी

.ॐ अखंडितलक्ष्मींअलंकृत राजमांन्ये श्री नारो शंकर रामराम विनंती उपरी. येथील क्षेम जाणोन स्वकीयें लिहिणे. बहुत दिवस जाले. अपणांकडोन कृपापत्र येऊन वर्तमान कलत नाही. तरी दाजी ! हे गोष्टी स्नेहापासून दूर आहे. सदैव येणारासमागमे पत्र पाठऊन परामृष करीत असावा. याउपर आम्हाकडील वर्तमान तरी आपली आज्ञा घेऊन पुणियाहून स्वार जालियावरी रा येजमानासमागमे आसो. श्रीमंत उभयेता कैलासवासी जाले याजमुले आम्ही लोक परम निराश्रित जालो. आमची चाकरी उपरालियांची[१] होती आणि उभयेतांची कृपा संपादून घेतली होती. प्रस्तुत श्रीमंत राजश्री नानासाहेबाचे पायासी दंडक नाही. याजकरितां चित उद्विग्न विशेष आहे. परंतु आपण आमचे मुंरबी[२] असतां कांही फिकीर नाही. आवदा श्रीमंत रा आपांसाहेबांचा निरोप आपण देविला, आणि स्वार जालियावरी मागती बोलाऊन नेले, आणि बेरोजगारी आणि सरदारांचा आकस जाणोन हुजूरच ठेवीत होते. बोलीदेखील रा रघुनाथजी प्रभूसमक्ष केली की दोन हजार फौज पागा देऊन उतम प्रकारे गौर करावे; परतु आपणच श्रीमंतास विनंती केलीं कीं रा येजमानासमागमे फौज कमी आहे आणि आपण दाहा पंधरा (वर्षे) याचे अन्न भक्षिले याजमुले अवंदाचें वरीस समागमेच जावयाची आज्ञा देवणे, यैसी विनंती करून आज्ञा स्वार होऊन समागमेच मालवे प्रांतास आलो. रा समागमे फौजहि माफकच होती. सोनगड धारे येथे कमकाजहि उतम जाले. दाहा वीस माणूस खस्त जाले. चाकरीस अंतर केले नाहीं. श्रीमंत रा अपांची वार्ता येकोन सर्व सरदारांच्या नजरा विछिन जाल्या. मागील खकटी आपणावरी नाहक पडोन कज्यांत घातले आहे, आणि मोकासी याचे घोडी बंद केली. रोजमरा खर्चास देत नाहीत. खर्चास दीडसे स्वार वगैरे आणि खर्च ब्राह्मण मंडलीचा आहे. श्रीमंत रा उभयता असते तरी हरक गोष्टींचा उपराला राखोन आमचा गौरच करिते. परतु श्रीमंत रा नानासाहेबाचेपासीं दंडक नाही. विना आम्हा

---

१ मदतीची, पाठपुराव्याची. २ मुत्सद्दी, ज्ञाते.

लोकांचा उपराळा हजुरीहून जाल्याखेरीज निव्हो होत नाही. कितेक वर्तमान रा। रघुनाथ बापाजी यासी निवेदन केलें आहे. आपणांस विनंती करतील. तरी आमचे मुरंबी आणि मैत्र आपण असता काय चिंता आहे? तरी आमचे विषई हजूर अर्ज करून गौर करवणे. पुढे अमचा अंगिकार खामखाय करवणे. बहुत काये लिहिणे? कृपा आसो दीजे, हे विनंती.

¶*Naro Shankar expresses his regret that he does not receive the same consideration from Nanasaheb as he used to get from Bajirao and Chimaji Appa. The letter is written soon after the death of Chimaji Appa.*

No. 6] *[20-9-1742?*

श्री

पुा. राजश्री रामचंद्र बावा
स्वामीगोसावी यांसी.

विनंती उपरी. राजश्री लक्ष्मण शंकर व नारो शंकर व गोविंद बलाळ हे मातबर मामलेदार त्या प्रांतीचे. गुदस्ता त्याजपासून रसदा घेणे त्या घेतल्या. पुढें रसदा घेतल्या पाहिजेत. त्यास कोण्हाचा ऐवज कसा उगवला, पुढे कोणापासून काय रसद घेतली पाहिजे त्याचा आजमास आषाढा आलीकडे लेहून पाठविणे म्हणोन तुम्हांस सांगितले असतां हा कालपर्यंत येविसीचे तुमचे पत्र आले नाहीं. दसरा समीप आला तर अतःपर सविस्तर लेहून पाठविणे. मामलेदारासहि येविसी ताकीद करून रसदांचा ऐवज येथें भरीत ते करणे. +दोन तीन वर्षे लक्ष्मणपंत गोविंदपंत नारोपंत याचा हिसेब आला नाहीं. यंदा त्याचा ऐवज आम्हाकडे किती गुंतला, उगवला किती, हा हिसेब त्याजकडील शहाण्या कारकुनासमागमे पाठवणे. दसऱ्यास येथें रसदा त्याजकडील कारभारी येऊन देत ते करणे. येथील फौजेचा अर्ज जाणत आहाच. छ १ साबान हे विनंती.

¶*Peshwa Nanasaheb asks Ramchandra Bava to send in a detailed account of revenue due from Naro Shankar, Lakshman Shankar and Govind Ballal, three prominent sardars working in Bundelkhand, and to try and exact payment from them before the Dussera.*

+ येथून अक्षर खुद्द नानासाहेबाचें.

No. 7] [1743 ?

श्री

श्रीमन्महाराज राजश्री पंतप्रधान स्वामीचे सेवेसी विनंती. सेवक राणोजी सिंदे कृतानेक विज्ञापना. स्वामीचें आज्ञापत्र छ ६ सफरचे आले ते छ ९ सफरी प्रविष्ट जालें. तेथे आज्ञा की आपल्यास सातारियास जावे लागते तरी त्वरेणे येणे. यैसियासी पूर्वीहि सेवेसी येक दोन पत्रे लिहिली आहेत. आज्ञेप्रमाणें सोमवारी स्वार होऊन येतो. येथील कामकाज तेथून येऊन जे होणे ते होईल. या उपरी काही विलंब नाहीं. सत्वरी सेवेंसी पोहोचतो. स्वामीचे पाये पाहिल्याने सर्व सिधी होतील. विशष काय लिहिणे हे विज्ञप्ति.

¶*Ranoji Sindia goes to Satara in accordance with instructions from the Peshwa.*

No. 8] [10-6-1743 ?

पाा छ ४ जाालोवल

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री
भाऊ स्वामीचे शेवेशी

विनंती महादाजी गणेश यांचे शरीरीं एक दिवस मात्र अस्वस्थ होते. दुसरे दिवशीं (स)काली छ २७ रबिलाखरी भृगुवारी प्रथम प्रहरी देवाज्ञा जाली. राजश्री स्वामी एक दोन वेल त्याचे घरास परामर्षास आले होते. मशारनिल्हे कदीमोईतील[1] होते. तेहि निवर्तले. विदित जाहले पाहिजे. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*The death at Satara of Mahadaji Ganesh, an old servant of the state, is reported to the Bhausaheb at Poona.*

No. 9] [2-8-1743

श्री

राजश्री रामचंद्रबावा गोसांवी यांसी

अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नेाा पिलाजी जाधवराव रामराम विनंती. येथील क्षेम जाणऊन स्वकीये लेखन करीत गेले पाहिजे विशेष. बहुत

---

१ जुन्यांतले; जुने.

दिवस जाहाले आपणाकडील पत्र येऊन वर्तमान कलले नाही यास्तव चित सापेक्ष आसे: तरी सदैव आपणाकडील सविस्तर लेखन करून चितास आनंदवीत असावें. इकडील वर्तमान तरी श्रीमंताची व दरुणीमाहालची समजावीस जाली. वस्त्रे होणे राहिली आहेत. राजश्री स्वामीची आज्ञा वस्त्रे आठादाहा रोजांत जाली म्हणजे सत्वरींच पुणियास येतील. त्याकडील पत्रे आपणाकडे येत असतील. सांप्रत आपण कोणे ठिकाणी आहेत, काये मनसबा छावणी करणार किंवा स्वदेशास येणार ते वर्तमान लेखन करावे. नवाब आसफज्याहा याणी वलकोंडा यास मोर्चे लाविले होते. किला फते केला. छावणी त्या प्रांते करणार ऐसा विचार आहे. आपल्यास कलावे यास्तव लिहिलें आसे. रा। छ २२ जमादिलाखर. बहुत काये लिहिणे लोभ असो दीजे हे विनंती.

श्रीपांडुरंग-
चरणीं दृढभाव
चांगोजीसुत
पिलाजी जाधव.

मोर्तब
सुद

¶*Pilaji Jadhao to Ramchandra Bawa giving news from Satara.*

No. 10] [*12-8-1743*

पौ छ २७ रजब
भाद्रपद मास

श्रीमार्तंड

राजश्री पंतप्रधान साहेबाचे
सेवेसी

श्रीमंत सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री कृष्णाजी पवार व सदासिवराव पवार दंडवत विनंती उपरी: येथील कुशल ता। छ २ माहे रजब जाणून स्वकीये. कुशललेखनआज्ञा करीत असिले पाहिजे विशेष. साहेबी पत्र पाले ते पावले. लिहिला मजकूर कलूं आला. आमचे वर्तमान तर ती। राजश्री जिवाजी पवार बाबासाहेबी श्रावण शुध्य ८ सोमवारी

कैलासवास केला तो खेद पत्री कोठवर ल्याहावा ? ईश्वरगतीस उपाये नाही. सर्वश्वे आपले पदरी घालून गेले आहे. सांभाळ करनार खावंद समर्थ आहेत. सर्व प्रारे सरदारीचा अभिमान असो द्यावा. वरकड मजकूर जासूद मुखजबाणी निवेदन करिता कळू येईल. बहुत काये लिहिणे हे विज्ञप्ति.

¶*News communicated to the Peshwa of the death of Jivaji Powar on 18th July 1743.*

No. 11] [*1745*

श्री

पुा राजश्री बगाजी यादव गोसावी यांसी

सुा सीत आर्बैन मया अलफ पैठणकर नरसिंहभट तोरो याणी पिस्टपशु केला आहे त्याचा मजकूर.

श्रुती स्मृती व शास्त्रे याचे मते व सिष्ट संप्रदायहि सर्वत्र या प्रमाणें आहे कीं सोमयोग व वाजपेय पौड्र व निरूढ पशु वगैरे सर्व यज्ञयागादी कर्मे आ (फाटलें * * *) क्ष पशु करावे याप्रो वेद व शास्त्र व सिष्टसंप्रदाय मतेकरून याप्रमाणें आहे. सर्वत्र प्रवृती-हि असीच आहे.

प्रत्यक्ष पशूचे ठायी पिष्टपशु करावा यास त्यास त्याणी पुराणसमत निवृतीचा मोक्षधर्मी वाक्य आहे त्यावरून त्याणीं श्रुतीस्मृतीचे अनुमान करून पुराणवाक्यावरून निरूढ पशु प्रत्यक्ष करावा त्याचेठाई पिस्ट पशूची कल्पना करून पिस्टपशूचा याग केला.

ऐशियास वेदशास्त्रश्रुतीस्मृतीचा सर्व आधार आसता पुराणवाक्यावरून पिष्टपशु केला. त्यास याचा इतला[१] करावयास कारण विसाजीपंत व मोरोपंत यांणीं उत्पात केला. राजश्री वासुदेव दीक्षित याचा व त्याचा पेच यामुळे हा उत्पात करून सर्व शास्त्रास व रीतीस विरुध ते कर्म अविलंबून पैठण वगैरे गंगथडीचे ब्राम्हणास उपद्रव केला व पाचसात या संमतास ठगे गंगथडे ब्राम्हण मेळऊन एकादो जागा पिष्टपशु करविले व नवाबाजवळ मोगलाईत समजावितात की ब्राम्हणास वध उचित नाहीं पिष्टपशु करावे हे समजावितात. ऐसियास नवाबास आमचे शास्त्राचा विचार काय कळे ? तरी तुम्ही नवाबास अर्ज करून विसाजीपंत यास ताकीदपत्र पाठवावे की पूर्वीपासून चालत आहे त्याप्रमाणे ते करितील. तुम्ही

---

१ खबर.

2608

नवा उ (फाटले) * * * येकंदर न करणे, केलिया कार्यास येणार नाहीं याप्रो अर्ज करून घेऊन पाठवणे. ज्याणी पिष्टपशु केला त्यास गुा पुण्यात बोलाऊन आणून सिष्ट ब्राम्हण श्रोती शास्त्रज्ञ वैदिक याची सभा करून निश्चय केला कीं वेदशास्त्र सिष्टसंप्रदाये यास विरुध कर्म पिष्टपशु हे नरसिहभट तोरो याणी केले. याणी प्राश्चित घ्यावे व शुध व्हावे व पुढे याप्रो कोणी करू नये, करील तो ज्ञातिबहिष्कृत होईल, याप्रमाणें निश्चय करून ज्याणी केला त्यासहि ताकीद केली व क्षेत्रोक्षेत्री पत्रे पाठविली. प्रस्तु (यापुढील पानें मिळत नाहींत)+

¶*This is the first sheet of a longer letter addressed apparently by the Peshwa to Bagaji Yadav, excommunicating certain Brahmins who had performed certain special rites, contravening the injunctions of the Shastras.*

No. 12] [*8-4-1745 ?*

श्री

श्रीमंत राजश्रीं पंत प्रधान
स्वामीचे सेवेसी

* * * * * * * रामाजी केशव कमाविसदार पाा जैनाबाद कृतानेक साष्टांग नमस्कार विज्ञापना. येथील क्षेम छ ९ माहे रावलपर्यंत स्वामीचे प्रतापे सर्व (य)थास्थित असे विशेष. सन आर्बात * * * * * लाई पातशाही आमल न * * * * * बत शहर बऱ्हाणपूर येथील उपद्राप करून सरकारात करोडगिरी व लालबाग वगैरे बाग जफ्त केले, त्या सालात कमाविसीनें जो आंकार जाहला तो सरकारात जमा केला. त्यानंतर सन खमसात सदरहु अमलाचा मक्ता करणे म्हणोन आज्ञा केली. सन मजकुरापासून च्यार साला पातशाही अमलाचा मक्ता करार करून दिल्हा. आज्ञेप्रमाणे आमल चालत होता. बागास तगावी व नहर पाणियाचे दागदोजी करून लावणी उतम केली. साल दरसाल मामलियेतीवर चढ व कर्जपटीची नेमणूक आहे, त्यास ऐवज जाहला पाहिजे म्हणोन कितेक प्रकारे बंदोबस्त केला * * * * * * प्रत बहादरपुरियाची करोडगिरीची म * * * डई व लालबाग वगैरे शहरासभोवते तापीपारचे बाग राा महिपतराव कवडे यांजकडे आशेर परगणा सरंजामी जाला. * * परगणियाचे म्हणोन त्यांजकडे * * * * * ची आज्ञा केली असिली तरी पातशहा *

+ सबंध पत्र भाऊसाहेबांच्या हातचें आहे.

*   *   *   मल परगाणियाखेरीज आहेत. तनखियात व देहझाड्यांत हा अमल नाहीं, आणि त्यांजकडे कृपा करून अमलाची अज्ञा केली असली तरी उत्तम आहे, आम्हाकडील मक्तियातून वजा होतील. परंतु सेवकास आज्ञा(प)त्र आले नाहीं की सदरहु अमल त्यांजकडेस देणे. हे आज्ञापत्र नसतां त्याजकडील कमाविसदार अमल जप्त करितात, याविषई जे आज्ञापत्र सादर होईल त्याप्रमाणे वर्तणूक करीन. त्या अमलावर कर्जपटीची नेमणूक आहे. ते गतवर्षी जागा करून घेतली नाही; सबब नवी लावणी केली होती. सन सीतात ऐवज घेतला पाहिजे. अज्ञा होईल त्याप्रमाणें वर्तणूक करीन. पाामजकूरचे वर्तमान तरी या सालांत पर्जन्या *   *   *   मुळे तमाम बांडी जाहली. लोकांस काही केल्या धीर पुरत नाहीं *   *   *   *   ची बहुत प्रकारें खातरजमा करि   *   *   तमाम मुलकाची अवस्था *   *   *   सर्वांचे वाटेप्रमाणें तुमचा निरवाह करणार श्रीमंत समर्थ आहेत. या प्रमाणें लोकांचे समाधान करून कामकाजास लावि(ले) आहेत. या प्रांती भिलाचा उपद्रव बहुत आणि हा महाल शहरनजीकचा. सिबंदी मातबर लागत आहे. सालाबाद सरकारातून शंभर रावता * आहे. त्यास सालमजकुरी अद्याप राऊत आले नाहींत. हंगामाचे दिवस आहेत. शंभर रावताची आज्ञा केली पाहिजे कीं सर्व बंदोबस्त होईल. भिलाचा उपसर्ग बहुत आहे. त्याचे पारपत्य होईल तरी चारपाच परगणे * बाद राहतील. सेवकास आज्ञापत्र येईल तर राऊत येथे चाकर ठेऊं. परगणेचा बंदोबस्त करून. हे विज्ञापना.

¶*Ramaji Keshav, Kamavisdar of Burhanpur, reports to the Peshwa the difficulties in realizing the usual dues.*

No. 13] [*October 1745*

श्री

अकार इमारत तले जेजुरी कार्तिक मास सुाा सीत अर्बैन मया अलफ

रुपये			
३४१	पाथरवट		
	३२१	कदीम	३१
	२०	जदीद	२
	३४१		

३४९॥		मजुरकर	
	३१८॥	कदीम	८७
	२७	जदीद	८
	३४९॥		९५
१२८		गाडे ८	
६२		गौंडे असामी	
१०		सुतार १	
१५		घिसाडी	
९॥		घणकरी	
५		चाकर लोणारी	
८		बेलदार चाकर	
३६		बेरड	
३००		खरीदी बट लोखंड	
१००		मसाला चुना व ताग	
१००		लोणारी	
१४५०			
११६०		मार्गशीर्ष मास बा। अकार कार्तिक मास १४६० पैकी वजा खरीदी वट लोखंड रु. ३००	
२५१०			

¶*A detailed account of Rs. 2,510 expended on the construction of a tank at Jejuri by the Peshwa in 1745.*

No. 14] [*1746*

श्रीशंकरप्रसन्न

श्रीमंत राजश्री बाबा स्वामी
गोसावी यासीं

पो दादो हरी सां नमस्कार विनंती. येथील कुशल जाणौन स्वकीये कुशल लेखन करीत असिले पाहिजे विशेष. श्रीमंत मातुश्री ताईच्या समागमे माघ वद्य

पचर्मास श्रीमाहायात्रेस गेलो. आपणास कळावे म्हणून लिा असे. मागे मुलाचा सांभाळ केला पाहिजे. यानंतर श्रीमंतास विनंतीपत्र लिा आहे त्याप्रमाणें विनंती करून श्रीवास घडे आणि आमचा योगक्षेम चाले तो अर्थ केला पाहिजे. प्रांमारी रंगारी व सिंपी याजवर पटी जाहाली आहे. त्यास मौजे माहालुंगे येथे सिंपी व रंगारी नाहीत आणि आज्ञापत्र आले आहे तरी त्याची मनाचिटी देविली पाहिजे. बहुत काय लिहिणे ? कृपा लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶*Dado Hari accompanies Kashibai on her pilgrimage and asks (Ramchandrapant) Baba to take care of his son. He further asks him to have the cess levied on tailors and others cancelled as there were none at Mahalunge.*

No. 15] *[1747-48*

श्री

तहनामा सरकार राजश्री पंत प्रधान सुा समान आर्बैन मया व अलफ. राजश्री पिलाजी जाधवराव याचा व सरकारचा तह सालमजकुरी ताा हवेली नरवर देखील मोहन व सिवपुरी व पोबरी व कुलारस देखील बुढा डोंगर बंदरवास येथील यैन खंडणी ५०००० पनास हजार व पाा बिजेपुर प्राा जाधवहटी येथील खंडणी रुपये १०००० दाहा हजार येकूण साठ हजार. त्यास तपसील:

१५००० बाबती
६००० सरदेशमुखी
४००० नजर
३५००० मोकासबाब

६००००

पैकी सरकारात बाबती सरदेशमुखी व नजर मिळोन रुपये २५००० पंचवीस हजार द्यावे. मोकासबाब रुपये ३५००० पसतीस हजार तुम्ही घेणे. यासिवाये सदरहू पाच माहालची सरकारची नजर व घासदाणा साल बसाल वसूल होईल तो सरकारात द्यावा. याप्रोा करार करून तहनामा हा सादर केला असे. तरी सदरहूप्रोा चालणे.

¶*This is an agreement between the Peshwa and Pilaji Jadhav regarding the payment of dues.*

No. 16] [1747

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान
स्वामीचे शेवेसी

पोष्य गोविंद खंडेराव कुलानेक साष्टांग दंडवत प्रणाम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशललेखनाज्ञा करीत असिले पाहिजे विशेष. पा। कडेवलीत माहाल साडेपांच येथील देशमुखीचें वतन राजश्री स्वामीचें. त्यास देशमुखीचा अमल सुरू करावयाविसीं राजश्री स्वामीनी राजश्री रघोजी भोसले सेनासाहेबसुभा यांस आज्ञा केली होती. सांप्रत त्याजकडून पा। मजकूरच्या देशमुखीचा अमल दूर करून सौभाग्यादिसंपन्न मातुश्री बाईसाहेब याजकडे अमल दिल्हा आहे. येविसीं पूर्वी स्वामीस राजश्रीनी व धणनीनी सांगितलेच होते. त्यावरून आपण निंबाळकरास पत्रें दिल्ही होती. हाली राजश्री जानोजी निबालकर स्वामीसंनिध आले आहेत. त्यास येविसी सांगणे ते सांगून निंबगावी राजश्री रघोजीबावाचे ठाणे आहे ते उठऊन देवडीकडील ठाणे बसऊन देसमुखीचा अमल सुरलीत चाले ते गोष्ट केली पाहिजे. या गोष्टीचें धणनीस बहुत अगत्य आहे; तरी स्वामीनी अगत्य धरून, राजश्री जानबास सांगून, देवडील राजश्री बाजी कृष्ण स्वामीजवल आले आहेत, त्यास त्यांच्या हाती देऊन, निंबगावाचे ठाणे देवडीचे बसे, देशमुखीचा अमल सुरक्षीतपणे चाले ते गोष्ट केली पाहिजे. बहुत काय लिहिणे ? कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

¶*Govindrao Chitnis on behalf of Queen Sakwarbai requests the Peshwa that the Deshmukhi Vatan of Prant Kadevalit be transferred to the Queen and her officers be allowed to realise the Deshmukhi dues.*

No. 17] [1747 ?

श्री

राजश्री सदासिव चिमणाजी यांसी आज्ञा केली यैसीजे. स्वामीचा मुकाम किले सातारा येथे जाहला आहे. यैसियास तुम्हाकडील हरघडीचे वर्तमान येऊन पोहचत नाहीं. तर यैसे न करणे. हरघडीचे वर्तमान सेवेसी लेहून पाठवीत जाणे. यानंतर राजश्री माहादाजी अंबाजी याजवर दंगा जाहला, म्हणून परस्परे वर्तमान यैकिले. तर मारनिलेवर दंगा करावयास प्रयोजन काये ? हे सविस्तर लिहून पाठवीत जाणे. वरचेवर दरबारचे वर्तमान लिहीत जाणे. बहुत काय लिहिणे ?

¶*King Shahu asks Sadashivrao to write to him about himself and particulars about the assault on Mahadaji Ambaji. (This fact requires further elucidation.)*

No. 18] [18-6-1747?

छ २६ जाखर

श्री

पुा तीर्थरूप राजश्री भाऊ
स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. धाकटे देवढीस राजश्री पंत सचीव याजवर गफलतीने वाये-कल जाली ते सार्धंत वर्तमान पूर्वीच सेवेसी लिहिले आहे. तदनंतर छ २० जाखरी राजश्री स्वामी राजश्री पंत सचींव यांचे घरास गेले. च्यार समाधानाचीं भाषणें बोलिले. पंतास सरासरी मंदील व चादर व जामेवार[1] मेहमुदी यैसी वस्त्रें दिल्हीं. मग पंतानी राजश्री स्वामीस येक सहश्र रुपये नजर केले व येक घोडा उतम सामानसमेत नजर केला. घोडा घेत नव्हते. मग आग्रह करून दिल्हा. सदरेतील मूल माहाराजासमागमे होती तिजला मोराचें पातल दिल्हें. राजश्री येसाजी भोंसले समागमे होते. त्यास तिवट, सेला, यैसी दोन वस्त्रें दिल्ही. राजश्री देवराव समागमे होते यांसहि वस्त्रें देत होते परंतु घेतलीं नाहीत. जालें वर्तमान सेवेसी कळावे यास्तव लिहिले आहे. विदित जाले पाहिजे. सेवेसी श्रुत होय विज्ञापना.

¶*Sadashivrao is informed of the presents given by the Pant Sachiv to the King and some of his retinue.*

No. 19] [1-9-1747

श्री

श्री मुख्यप्रधान श्रीबालाजी बाजीरावजी यासी लिहून दिल्हे. श्रीमाहाराजाधिराज श्रीमाहाराजा जगतराजनुदेव याणी उपर संवत १८०३ चे सालीं हिसा ठरला; त्याची जागा यक निम तोडून दरोबस्त राज्याची जागा आहे. त्यांत रहिलीची जागा जी आधी जागिरीत दिल्ही आहे ती सिवाय राहिली. त्याखेरीज जी

---

१ कापडांचे प्रकार.

2614

आमची जागां दरोबस्त राहिली त्याचा हिसा मुलुकाचा व हिरे खाणसुधां दोन हिसे आमचे येक हिसा तुम्हास देऊ. आश्विन शुध ९ शुक्र संवत १८०३ मुकाम सेहुग:

तपसील

मुलकाचा तिसरा हिसा निराला करून देऊ.	हिरे खाणीस खणनावळीस जो खर्च लागवड साहुकाराची लागेल तो सावकारास देऊन बाकी राहील त्याचे तीन हिसे करावे. त्यात दोन हिसे आम्ही घेऊ. येक हिसा तुम्हास देऊ, आणि खर्चवेच लागवडीस होईल तो तुमचे कारकुनाचे विद्यमाने लागेल.

¶*This is an agreement with the Peshwa signed by Maharaja Jagatrajanudeo regarding a diamond mine.*

No. 20] [*1748?*

छ २८ जमादिलोवल

श्री

पुरवणी श्रीमंत् राजश्री पंत
प्रधान स्वामीचे सेवेसी

विज्ञापना. बंदर नागोठणे येथें पूर्वापार सावकार येतात. त्यास पूर्वी खुंटवा अथवा गैरा उपसर्ग कुलाबकराकडून लागत नव्हता. हाली स्वराज्य जालिया तागाईत रेवसेस कुलाबकर खुंटवा दर खंडीस चवलप्रमाणे घेत असतां चवलाचा पावला, पावल्याचा अर्धा, अर्ध्याचा रुपया याप्रमाणे घेऊ लागले. त्यास हालीं सरकारचें भात फरोख्तपैकी सावकार घेऊन जातात त्यास दोन च्यार रोजे रेवसेस उगेच खोटी करून रजेचे सें दोनसें तीनसेंपावेतों रुपये घेऊन निरोप देतात. यामुळें सावकार दहशत खातात. बंदरी सावकारानी भात घेऊन फाडावर रासी घातल्या आहेत. रेवसचे धास्तीमुळे नेत नाहीं. येविसीं पूर्वी सेवेसी लिहिलें होतें कीं, सरकारचे भात मुंबईस जाईल त्यास अटकाव न करणें म्हणोन अंगारकास ताकीदपत्र पाठवावे म्हणोन येक दोन वेळा सेवेसीं विनंती लिहिली परंतु, पत्र येऊन त्याचा बंदोबस्त न जाला. हालीं याप्रा वर्तमान आहे. अंगारकास ताकीद होऊन सुदामतप्रमाणें न जालें तर सावकारांस भात दिल्हे

आहे तें फिरोन घ्यावेंसारकें होईल. भाताच्या रासी फडावर पडल्यामुळें सावकारांकडून रुपये येत नाहीं व बंदरहि पडिलें येविसीची काय आज्ञा ते करण्यास स्वामी खावंद समर्थ आहेत. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*The writer complains of the high cess levied on rice at Nagothana.*

No. 21] [*1748*

श्री

श्रीमत् राजश्री पंत प्रधान
स्वामीचे शेवेसी

पोष्य गोविंद खंडेराव दंडवत प्रा विनंती उपरी. येथील कुशल जाणोन स्वकीय कुशल लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. श्रीमंत सौभाग्यादिसंपन्न मातुश्री बाईसाहेब वाडा पहिला याणी बांडे याच्या व चिरंजीव सौभाग्यवती गजराबाई याच्या सरंजामाच्या ताकिदी स्वामीकडील आणावयाविसी येथें आम्हांस व राजश्री नाना यांस रुबरू आज्ञा केली व राजश्री स्वामीचा हातरोखा व बाईसाहेबी आपले पत्र लेहून अंतोजी पवार पाठविला असे तरी स्वामीनी आपणाकडील ताकीदपत्रें बांडे याची व सौभाग्यवती गजराबाई याची जी असतील ती लेहून देऊन पाठविली पाहिजेत. याउपरी उजूर न करावा. बहुत काये लिहिणें ? कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

¶*Govindrao Chitnis writes to the Peshwa that Queen Sakwarbai is anxious to have certain saranjams granted to her daughter Gajrabai and her husband Bande and requests him to issue orders to that effect.*

No. 22] [*1748?*

श्री

पुा तीर्थरूप राजश्री नाना व ता राजश्री
भाऊ स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. राजश्री संभुसिंग जाधवराव यांस महिना पंधरा रोज येऊन जाहले. त्यास मारनिले यानी आम्हासी व गोविंदराऊ यासी मजकूर केला की आद्यापि अमच्या सरंजामाचा निकाल पडत नाही म्हणून कितेक प्रकारचे भाषण केले. मारनिले आपले जागां शषदर (?) बहुत खटे आहेत. जाधवरायाविषई

स्वामीचेहि वचन गुंतले आहे अणि आपण पुणियांत यादी करार केली आहे याप्रमाणे आज्ञा आली तर राजश्रीसी दो चौ रोजानी मजकूर करून विल्हेस कराराप्रो लावितो. येविषईची काये आज्ञा ते लिहिली पाहिजे हे विज्ञापना.

राजश्रीनी कालच आज्ञा आम्हा केली की ज्याप्रमाणे नाईकास वस्त्रे देऊन निकाल काढल्या याप्रो वरकडहि सर्वांचे विल्हे लावावे याप्रो बोलले. मोठी तातड राजश्रीस आहे. याउपरी कसी काय आज्ञा ते ल्याहावी हे विनंती.

¶*Purandare to Peshwa, asking him to settle the dispute about Shambhusing Jadhao.*

No. 23] [*9-3-1748?*

श्री

सेवेसी गोविंद खंडेराव कृतानेक विज्ञापना. येथील वर्तमान ताा छ २० रबिलौवल येथास्थित असे. यानंतर नवाब सैद अजमतुलाखान हसनअलीखानाचे पुतणे दिलीहून येथे आले. स्वामीचे दर्शन होऊन स्वामीनी राजश्री स्वामीचे दर्शन करविले ते समयी मजकूर जाला तो सर्व स्वामीस विदितच आहे. त्यास मारनिले थोर माणूस. येथील रागरंग पाहून माघारे दिलीस जावयास निरोप मागितला. राजश्री स्वामीनी पाच हजार रुपये आपले तर्फेने द्यावयाविसी स्वामीस पत्र लिहिले आहे व याखेरीज राजश्री प्रधानपंती आपले तर्फेने खर्चाचा परामृश करून बहुमान करावा आणि निरोप द्यावा म्हणोन आज्ञा केली आहे. त्यास येथें राहिल्याने कर्ज होते. रवानगी लौकर जालियास जातील; म्हणजे आपलाच उपद्रव चुकेल. स्वामी सर्व जाणतात. तरी राजश्री स्वामीनी देविल्याप्रमाणें यैवज व आपणाकडून जे साहित्य होईल ते करून खानमशारनिलेची रवानगी अविलंबे करावी म्हणजे दिल्हें आहे. येवढिया खर्चानसी आपलें घरास सुखरूप पावतील. विलंबावर न घालावें. श्रृत होये हे विज्ञापना. राहादारीचे दस्तक व कमाविसदारास साहित्याविसी पत्रे त्याणी याद लेहून पाठविली आहे त्याप्रो करून देविली पाहिजेत हे विज्ञापना.

¶*Govind Khanderao communicates to the Peshwa the desire of the King to give Said Ajamtulakhan a combined present of Rs. 5,000 on his own and the Peshwa's behalf and to allow him to return to Delhi.*

No. 24] [23-5-1748

तेरीख ९ माहे जमादिलाखर

•सुा समान आर्बेन मया व अलफ

श्री

स्वस्तिश्री राज्याभिशक शके ७४ विभवनाम सवत्सरे जेष्ट शुध सप्तमी इदुवासरे क्षेत्रियकुलावतंस माहाराज राजश्री छेत्रपति स्वामीचे शेवेसी आज्ञाधारक दिनकरराव व जगनाथ मजुमदार दिा राजश्री तुकोजी अटोले सेना बारासहश्री सेवेसी विज्ञापना. राजश्री बाजी देवराव याजवर स्वामी कृपालु होऊन राजश्री मानसिंग कडू रुस्तुमराव समशेरबाहादर याची मजमू सागोन हाजीर जामिनाविसी आज्ञा केली तरी माारनिलेस आपण हाजीरजामीन असो. गैरहाजीर होतील तरी हाजीर करू. हाजीर करू न शको तरी तालुकातीचा जाब करू. हा लेहून दिल्हा हाजीरजामीनकतबा सही लेखनालंकार रुजु साात सां

समत मंत्री सहकार

¶Reliable guarantees were taken before engaging servants. This is one sample.*

No. 25] [7-6-1748?

श्री

श्रीमंत राजश्री नाना स्वामीचे शेवेसी पो अंताजी नारायेण सा नमस्कार विनंती. येथील वर्तमान ता छ २१ जाालाखरपर्यंत यथास्थित असे विशेष. चिरंजीव राजश्री आपाजीपंत चैत्रमासी स्वामीजवळ. सातारियासी गेले होते ते समई किले जिवधन येथील मजकूर स्वामीजवळ केला कीं आज्ञा होईल तर हे कार्य करून. त्यावरून आज्ञा जाली कीं तुम्ही लग्नास जाता तर लग्न करून पुन्हा भेटीस येणे जे आज्ञा करणे ते तदोतर केली जाईल. त्यास साष्टीहून लग्न करून आलिया उपरी स्वामीचे भेटीस यावे. आस्वासन घेऊन कार्यास जावे परंतु हव्ये येऊन घरीं बसले. त्याणीं सांगितले कीं ये समई चला, कार्य करून देतो, यैसे बोलोन विचार केला कीं आज्ञेवितरिक्त कसे जावें? त्यास त्याणी फारच आग्रह केला कीं ये समई येता तर कार्य होते, नाही तर कार्य होत नाहीं. यैसे बोलोन पत्र घेऊन भिमाशंकरचे रानांत नेऊन याणी से दोनसे माणूस आपले

ठेविले व वरकड लोक हवे आहेत त्यांची याद अलाहिदा सेवेसी पाठविली आहे त्यावरून विदित होईल. अशास श्रावण शुध प्रतिपदेस कार्य संपादावे येसी बोली जाली. यावर त्या सरदारांनीं व हव्यांनी बोली घातली कीं स्वामीचे पत्र सिक्यानिसी व येक निशाण ऐसे आणिले आहे की काये ते दाखवा. मग तुमच्या वचनावरून, कार्य करून. येसी बोली जाली. तेव्हा यांचे पोरपण आपणास विदितच आहे. कागद व बोली यथास्थित करून घेतली नाहीं. कार्याचा तो अविलंब केला, या करितां त्याचे तीर्थरूप राजश्री माहादाजीपंत पुण्यास येऊन हे वर्तमान आम्हांस सांगितले त्यावरून सेवेसी लिहिले आहे; तर गाव मोकासे व बक्षिसे व खर्चवेच जो होणे तो हस्तगत कार्य जाल्यावर विदित होईल. परंतु या कार्याचे जरूर स्वामीस कर्णे आहे; तर येक निशाण व सरदारांस पत्र दिलभरीचे सिक्यानसी व येक आपाजीपंतास पत्र द्यावें. वरकड कितेक वर्तमान लक्ष्मण विठल व विश्रामजी मोरे व मल्हारजी वाग खासबारदार जते सोनजी धनवडे सेवेसी आले आहेत हे जबानी सांगता विदित होईल. तर ये गोष्टीचा विचार स्वामीचे चितात करावयाचा असिला तर पत्रे देऊन सत्वर रवानगी करावयासी आज्ञा केली पाहिजे. वरकड होणे जाणे ते स्वामीचे पुण्यप्रतापे होईल. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*Antaji Narayan Phadnis to Nana Peshwa, advising him of the plans for the capture of Jivdhan (near Junnar).*

No. 26] [*20-7-1748 ?*

श्री

राजश्री बाळाजी पंडित प्रधान गोसावी यांसी

॥ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य श्री फतेसिंग भोसले रामराम विनंती उपर. येथील कुशल जाणून स्वकीये लिहीत असिले पाहिजे विशेष. मौजे थेऊर येथील पाटिलकीचा मजकूर कोरेगांवच्या मुकामीं आपणास सांगितला; त्यास आपण पुणियास गेलियावर हरकी कुंजरीण व चतुर्भुजपंत यांसी इकडे पाठऊन द्यावें येसा करार केला होता; परंतु कराराप्रमाणे त्यांस न पाठविलें. प्रस्तुत थेऊरकर पाटील सयाजी व खंडोजी वगैरे यांस चतुर्भुजपंत यानी धरून पुणियास नेलें आहे म्हणून वर्तमान कळों आलें. येसियासी मौजे मजकूरची पाटिलकी आम्ही खरीद केली; त्याच्या मजकुराविसी वरचेवरी आपणास पत्रें पाठविलीं व आपली भेटी जाली तेव्हाहि स्वमुखें सांगितलें, येसे असोन हें कार्य सुरलीत चालत नाहीं हे अपूर्व आहे. याउपरी माहाराज राजश्री स्वामीनी आपणास पत्रें पाठविलीं

2619

आहेत व सौभाग्यादिसंपन्न मातुश्री यांनीहि पत्रें लिहिली आहेत तेणेप्रमाणें थेऊरचे पाटील त्याने धरून नेले आहेत ते सोडून चतुर्भुजपंत यास व हरकी कुंजरिणीस इकडे पाठऊन दिल्हीं पाहिजेत. रा छ ९ साबान * आपल्या महत्वास व वचनास खरेपनास विटाल होत आहे याचाच विचार चितात आणून करावे. बहुत काये लिहिणे? लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶*Fatesing Bhonsle to the Peshwa, complaining that the patilki though assigned to him by the King is not allowed to stand in his name and that the patil appointed by him has been imprisoned and taken to Poona.*

No. 27] [*1749?*

श्री

राजश्री पंतप्रधान साहेबाचे शेवेसी

श्रीमंत अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री सुलतानजी जाधवराऊ दंडवत विनंती उपर. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशळलेखन करीत गेले पाहिजे विसेष. पत्रे पाठविली पावली. वर्तमान आवगत जाहाले. राजश्री पुंडलीक नाईक यासी पत्र पाठविले ते राजश्री सदासिवनाा रास्ते यांस बजिनस राजश्री गोविंदरावबावा चिटनीस याचे विद्यमान्य त्यास दिल्ही. परंतु त्याचे ध्यानास येत नाही. राजश्री गोविंदरावबावा यानी बहुत येत्न केला. त्यास पांचसा हजार देतो म्हणतात. त्यास या यैवजात कांही आपली उस्तवारी होत नाही. परंतु जेथवर होईल तेथवर उस्तवारी करून सेवेसी येऊन पोहचतो. आमचे साध्यांत वर्तमान राजश्री रावसाहेब सेवेसी श्रुत करतील त्यावरून कलो येईल. आणीक कोठे पांच सात हजार रुपये करावे तो कोन्ही कर्जेहि देत नाही आणि आपणासहि ठाऊक आहे. आपण सत्वरच येऊन पोहचतो. श्रुत होये. बहुत काये लिहिणे? लोभ असू देणे हे विनंती.

¶*Sultanji Jadhavrao, who appears to be much embarrassed by financial difficulties, assures the Peshwa that he will join him as soon as possible.*

No. 28] [1749?

राजश्री भाऊ

श्री

राजश्री जनार्दन बलाल स्वामी गो यासी

विनंती उपरी. यैवजा मालवजाची यादीची तीर्थरूपास विनंती करणे ते केलीच आहे. तरी तुम्ही यादबुद समजाऊन लोकाच्या यैवजाची नेमणूक करून घेणे. शागीर्दपेशाचे लोक जासूद वगैरे लौकर रवाना करणे. उदईक येथून कूच आहे. आज संध्याकालाआलीकडे सारे येई ते करणे हे विनंती. म्हसी गाई म्हसका लौकर नेमणूकप्रा पाठऊन देणे. हे विनंती.

¶*Bhausaheb writes, entirely in his own hand, to Janardan Ballal Fadnis to request the Peshwa to make arrangements for sending him attendants and servants. The forces will be marching on the following day.*

No. 29] [10-1-1749?

श्री

तीर्थरूप राजश्री रघुनाथपंत
स्वामीचे सेवेसी

आपलें मल्हार तुकदेव कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल ताा छ १ सफर पर्यंत येथास्थित असे विशेष. सेलारणीकडील सुलतानजी घुला तीर्थरूप राजश्री नाना स्वामीनी किले नारायेणगडावर अटकेस ठेविला आहे. त्यास येथें पाठऊन द्यावयाविषीं राजश्री स्वामी व सौभाग्यादिसंपन्न मातुश्री बाईसाहेब यानी तीर्थरूप मातुश्री बाई यास पत्रें लेहून दिल्ही व आम्हांसहि बोलाऊन नेऊन स्वमुखें निकडीनें आज्ञा केली, यावरून दोन्हीं पत्रें पाठविली आहेत त्याजवरून व मातुश्रीस सविस्तर लिहिलें आहे व तीर्थरूप राजश्री भाऊ यांस लिहिले आहे, तीं अवघी पत्रें स्वामीनी वाचून पाहून राजश्री भाऊकडे रवाना करावी; आणि राजश्री स्वामीस व सौ मातुश्री बाईसाहेब यांस पत्रांची उतरे पाठवावी कीं मातुश्रीस लिहिलें तीं पत्रें तीर्थरूप राजश्री भाऊ यांजकडे रवाना केली आहेत. सुलतानजी घुला यास नारायेणगडावरून उतरून आणून पाठवितों. आज्ञेपेक्षां दुसरे अधिकोतर काये आहे, यैसी उतरे पाठवावी. विदित जाले पाहिजे, सेवेसी विज्ञापना.

¶*Malhar Tukdeo communicates to Raghoba Dada that Sultanji Ghula, a prisoner in Narayangad, has been despatched to Poona as ordered by the King.*

No. 30] [24-3-1749

श्री

राजश्री पंतप्रधान गोसावी
यासी

॥ ઈ श्रीसकलगुणालंकर्ण अखंडित(लक्ष)मीआलंकृत राजमान्य श्रो पिलाजी जाधवराव कृतानेक दंडवत विनंती उपरी. येथील कुषल जाणून स्वकीये कुषललेखन करीत आसिले पाहिजे विशेष. येथील वर्तमान तरी राजश्री लक्ष्मण आनंत हे आज सुक्रवारी मृत्य पावले. राजश्री नारोपंतामागे बरेसे थाटिले होते. (ये)कायेकी सात रोज ताप येऊन मृत्य पावले. त्याची बायेको बरोबर जात्ये. तुम्हास कलावे म्हणऊन लिहिले असे. बहुत काये लिहिणे? कृपा लोभ आसो दी(जे). रा छ १९ राखर हे विनंती.

¶*Pilaji Jadhao to the Peshwa, communicating news of Lakshman Anant's death.*

No. 31] [1750?

श्री

श्रीमंत राजश्री भाऊसाहेब स्वामीचे सेवेसी

सेवक जिवाजी विश्राम साष्टांग नमस्कार विनंती. येथील वर्तमान स्वामीचे कृपेकडून येथास्तित असें विशेष. स्वामीचे आज्ञेप्रमाणें पुणेंयास आहों. वाडीहून पत्रें तीर्थस्वरूपांची मागा आली होती ती हाली राजश्री विसाजीपंत याबराबर पावविली आहेत व चिरंजीव विठोबासहि सविस्तर मजकूर लिहिला आहे. सेवेसी विदित करितलि. यैसेयास फिरंगी गोवेकर याजपासी कारकून अगत्य रवाना करावा लागतो. स्वामीनी विसाजीपंत यास आज्ञा करून गोवेची रवानगी करवावी. येथून राजश्री त्रिंबकराव मामा यास पत्रें आली म्हणजे रवानगी होईल. दुसरें बिदरूरचें वर्तमान तीर्थस्वरूपांही लिहिले होतें तेहि स्वामीनी चिती आणून रवानगी केली तर उत(म)च आहे. बहुत काय लिहू हे विनंती.

¶*Jivaji Vishram to Bhausaheb, asking him to send Visajipant as an envoy to the Portuguese at Goa.*

No. 32] [1750-51

श्रीरामचंद्र

* सकलगुणालंकर्ण अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य राजश्री
बालाजी पंडित स्वामी गोसावी यांसी

पोष्य चिमणाजी नारायण कृतानेक नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविलें ते प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ अवगत जाला. आम्ही या प्रांते आलो. आपण आपल्या स्थलोस्थलाची बंदोबस्ती करून असावे आणि राजश्री दाजीपंतासमागमें हजार बारासें बंदुखीस्वार रवाना करावें. तुमचा आमचा दुसरा अर्थ आहे यैसे नाही म्हणौन लेख केला. यैसियास आपण लस्कर घेऊन या प्रांतास आलेत येणेकरून बहुत संतोष जाहला. याउपर आम्हास कोणे गोष्टीची चिंता नाहीं. सर्व प्रकारें भरवसा आपला आहे. आपली मार्गप्रतीक्षा करीत होतो. सर्वष्वें आमचा अगत्यवाद आपणास आहेच. आम्ही विस्तारें ल्याहावें यैसे नाहीं. आम्ही या प्रांते स्थलोस्थलाची बंदोबस्तकरून असो. सर्वदा आम्हाकडील परामर्ष करीत असावे. आम्हाकडील सविस्तर अर्थ आपणास अवगत आहेच. लोक राजश्री दाजीपंतासमागमे रवाना करावे म्हणौन लिहिले तरी लोकासहि आणविले आहेत. आपल्याकडे सत्वरीच रवाना करून. आपल्या विचाराविरहित दुसरा अर्थ आहे यैसे नाही. आमचा विचार आहे तो आपणास अवगतच्च आहे. सर्व प्रकारे भरवसा आपलाच आहे. लोकाची रवानगीहि सत्वर करितो. बहुत काये लिहिणे ? कृपा असो दिल्ही पाहिजे हे विनंती.

¶*Chimnaji Narayan learns with delight of the arrival of the Peshwa at his province and promises him to send forces with Dajipant.*

No. 33] [1750?

श्री

इंग्रेज वैद्य आम्हाजवल आले होते. कांहीं दिवस आम्हाजवल होते. बरे शाहाणे मोकूल[1] मनुष्य आहेत. प्रस्तुत आपणांकडे आले असेत. तरी याचा सर्व प्रकारे गौर करावा म्हणौन

१ राणाजीस पत्र
१ कचच्या राज्यास पत्र

येकून दोन पत्रे कृपा करून द्यावी

देणे.

¶*Order to issue letters of introduction to an English Doctor going North.*

* सदरहू मायना अस्सल बरहुकूम छापला आहे. त्या काली असलेल्या रूढ वहिवाटीपेक्षां निराळा आहे.

[1] सूज्ञ, समजदार, कसबांत दर्दी..

No. 34] [1750 ?

श्री

श्रीमंत माहाराज राजेश्री भाऊसाहेब स्वामिचे साहेबाचे सों सों खंडो तुकदेव ‍दिा श्रीमंत राजेश्री त्रिंबकजी राजे भो ठाणे प्रा धारासीव त्रिकाली सां नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल जाणोन साहेबी आपुले स्वानंदलेखन करावया आज्ञा केली पाहिजे. यानंतर स्वामीचा निरोप घेऊन लष्करीहून आलियातागाईत वर्तमान अवगत न जाहले येणेकडून चित सापेक्षित आसे. तर श्वामीनी संविस्तरेकरून आनंदवीत गेले पाहिजे. याउपरी आमचे वर्तमान तर रखवालीचा आंगिकार स्वामीकडेच आहे आणि आम्हास सर्व प्रकारे आधार आपला. येतेसमई बहुता प्रकारे निर्भयाची गोष्ट सांगून आज्ञा दिल्हियां श्वार होऊन गांवास आलो ऐसे आसून रा रामचंद्र कृष्ण व बाबूराऊ कृष्ण व जावजी गवली व रा दारकोजी निंबाळकर हे व रामाजीपंत तोफनीस येक होऊन ठाणेमारास येऊन निमजग्यापासी राहिले. आम्हास पत्र अथवा स्वामीची ताकीद वगैरे बोलणे चालणे नसता गांवास तोफा लाविल्या व बाणांची व गोल्याची आंगी वृष्टि करून गांवातील सेपनास माणूस (अपूर्ण)

¶*Khando Tukdeo (in the service of Trimbakji Bhonsle) complains against the joint action taken by Ramchandra Krishna and his brother Baburao together with Javaji Gauli and Darkoji Nimbalker in attacking the writer's place, he having been promised protection by the Peshwa himself.*

No. 35] [1750 ?

श्री.

राजश्री बराणजी मोहिते यासी आज्ञा केली ऐसीजे. तुम्ही पा कराडचे देशमुखीच्या कामात दरम्यान होऊन रसदेच्या ऐवजी रुा १०००० दाहा हजार राजश्री रामाजी नाईक वाकडे याकडून देविले आणि तुमची निशा राजश्री अंताजी सिवदेऊ यांनीं केली असतां अद्यापि तो ऐवज मशारनुलेस पावत नाहीं; तरी सदरहु राजश्री प्रधानपंती हुजूर रसदा घेतल्या, त्याचा ऐवज तमाम मामलेदाराचा व्याज सुधां मजुरा दिल्हा; आणि तुम्ही दरम्यान असोन ऐवज पावत नाहीं हा कोण विचार आहे ? तरी व्याज सुधां रुपये याचे पदरीं राजश्री यमाजीपंत याजकडून देविले नाहीं. तरी दरम्यान तुम्ही आहां. रुपये तुम्हीच द्यावे हे चितात आणून याचे रुपये देणे आणि याजपासून चौथाई बाबत ऐवज रुा १०००० दाहा हजार राजश्री रत्नाकर विठल याजबाबत लोहगाव हटे वगैरे

2624

खासगियांच्या ऐवर्जी रुपये दाहा हजार एकूण रुपये तीस हजार राजश्री प्रधानपंती मज्जुरा दिल्हे असतां यासी रुपये कां पावत नाहींत तरी याचा शोध करून रुपये पावते होय ते करणे. बहुत काय लिहिणें?

¶*Barhanji Mohite is ordered to pay back the loan which he had contracted.*

No. 36] [*1750*

श्री.

राजश्रिया विराजित राजमान्य राजश्री माहादाजीपंत स्वामीचे सेवेसी

पोष्ये माहादाजी गदाधर कृतानेक नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण येथे होते तेव्हा सविस्तर आम्ही आपलें वर्तमान सेवेसी निवेदन केले. आपणहि सर्व गोष्टी मान्य केल्या. परंतु आपण तातडीने निघोन गेलेस. आम्ही तों मोठ्याशा घोरात पडलो हे ईश्वर जाण. येविसीचा मजकूर श्रीमंतास लिहिला आहे. तो ध्यानात आणून जेणेकरून अमच्या कर्जाची व सरंजामाची वाट करून देवावी. अमच्या साहित्याविसी राजश्री नानास व राजश्री गोविंदराव चिटनीस यासी ल्याहावे की, हरयेकविसी यांच्या साहित्या(त) अंतर न करणें. माहाराज कैलासवासी होते तेंव्हा आम्हांस इतकी कालजी नव्हती. अता आपणावितरिक्त आम्हास आश्रये आहे किंवा नाही हे आपण जाणतच आहेत. बहुत काये लिहिणें? लोभ असो दीजे, हे विनंती.

¶*Mahadaji Gadadhar solicits the good offices of Mahadaji Ambaji Purandare, who is with the Peshwa, in connection with his debts and his Saranjam.*

No. 37] [*1750*

श्री

+यादी आजमास जमाखर्च सन इहिदे खमसैन

जमा	खर्च
३००००० पंत प्रतिनिधी	
८०००० जिनस घावा	
९०००० वराड व पेशकसी	
१७००००	

\+ सबंध यादी सदाशिवराव भाऊच्या हातची.

हाली येणेप्रा

२००००० वराड

१००००० जिनस दाणा वगैरे

———

३०००००

यात........................गेल

३२०००० पंत प्रधान

२१६००० दरमाहा १८०० प्रा

१७००० आखेर साल

५७००० पेशकसी

३०००० नजर

———

३२००००

३५००० सचीव यासिवाय आईसाहेबास बाबती जालनापुराबाबत १७०००

४५००० विठावा नाईक वाकडे खाजगी पहिले खेरीज माहाल मजकूर रुपये ३५००० हाली

१२००० खंडेराव जाधव पेशजी बा बाबती

६०००० रत्नाकरपंत खटाव चौथाई व देसमुखी कराड पेशजी नख्त २६००० हाली

४०००० घनबा पहिले ९००० हाली

१०८००० फतेसिंगबावा बाबती व त्रिचनापली पेशजी प्रा

मागील बाकी दीड पर्यंत होती तिचा निकाल जाला.

३५००० आपाजी रघुनाथ पागा पेशजी २५००० हाली

१५०००० रघूजी बावा

२५०००० दोन माहाल चौकसी जाली नाही. जालियास चालीस पचवीस चढतील.

१०००० आपाजी हणमंत पेशजीप्रोच काही जाजती होईल मखलासी जाली नाही.

७५००० वाईची मखलासी जाली नाही. [पुढे आठ बोटे कागद चिकटविण्यात गेला.]

केसरकर व्हावयाचे आहेत.

१८५००० सेनापती

५०००० भागानगर राजश्रींचे

१००००० श्रीरंगपटण

आणखी काही कोठे होईल ते

१८८५०००

याप्रो फार करून जाले आहे. वाई व मिरजेचा मात्र मजकूर आहे. होईल. येसाजी भोसले याकडे फारसे नाही. सरदारीच आहे. येकूण यास हजार हिसके आहेत. दाभाडे श्रीरंगपटण रघूजी है यैवज खष्ट व फतेसिंग मध्यम बरकड चागलेच आहेत. भागानगर वगैरे किरकोल काही होईल.

२ पुरवणी बंद

खर्च

२२५००० निा देवराव पेशजी ५००००० पैकी

१००००० येशवतराव पेशजी २५५००० पैकी

३२५०००

७५००० रदबदलीमुले वगैरे होतील व आसामिया बाकी राहिले आहेत. पचविसा हजाराच्या येकूण

४०००००

१५०००० राजश्रीची मुदबाख पागा हती वगैरे देखील प्रतिनिधीच्या मोईनी चालतात त्या

१००००० कापड लागेल.

२००००० देवढीचा खर्च राजश्रीनी * * न मागे दिल्हा आहे. * * * सी जाली नाही चालीस पनास कमी होतील.

८५००००

२००००० राजश्रीस पेशजी माहालात साडेतीन प्रो सात लाख देत होते. त्यात स्वामीनी तीन करार केले; त्यापैकी बाकी करार केले हे खष्ट यैवजी नमून द्यावे

१०५००००

बाकी आजमासे रुो

८३५०००

याचे जाबते पुर्ते रदबदली ज्याची त्याची होऊन करार जाले नाही कोण कोणाचे यामुळे जाले नाही ज्याचे निसबत जो खर्च त्याची हाजिरी गैरहाजरी कजबे देणे. फाजील सालाचे साल करावे आसे आहे. पुणे चालणे कलतच आहे नाना नेटून चलवि * * * तु हजाराचे पेच व राजश्री * * वान आहेत आजमासे जमा केली आहे त्यात पाच सा खरा यैवज आहे. नवा कारभार आहे. येता देता हजार हिसके पडतील. नवे सिलेदार हुजरातीस कोणी ठेविले नाही. राजश्री भले माणूस फार आहेत. यैवज राहील तो सिलकेस राहील. सरंजामी याचा बंदोबस्त होणे, त्यास फतेसिंगबावाचे त्याकडेच आहेत, हुजरातचे कोणी आलेच नाही. परंतु चाकरीचे काम पवार बांडे वगैरे सर्व येकसारखेच प्रस्तुत आहेत. राजश्रीच हजार हिसके वेतात. सेवटास पुर्ते जाईल तेव्हा खरे.

¶*An estimate of receipts and disbursements of the Peshwas, calculated and submitted for information by Sadashivrao Bhau to Balaji Bajirao.*

No. 38] [*5-10-1750*

पो छ १७ जिलकाद

श्री

राजश्री बाळाजी पंडित प्रधान गोसावियांसी

सकलगुणालंकर्ण अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य श्रो फतेसिंग भोसले रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन केलें पाहिले. विशेष. राजश्री सदासिवपंत भाऊ यांची आमची भेटी जाली. बोलीचालीचा कारभार आपणासंन्निध करार जाला होता त्याप्रमाणें मारनिलेनी निर्गमांत

आणिला. ऐशास राजश्री भाऊचे व आमचे विचारें आम्हाकडील कारभार रा त्रिंबक+ हरी याणीं करावा ऐसा निश्चये जाला आहे. तरी मारनिलेस निरोप देऊन पाठविले पाहिजेत. रा छ १४ जिलकाद. बहुत काये लिहिणे? लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶Fatesing Bhonsle to Nanasaheb Peshwa, informing him of an agreement between him and Bhausaheb regarding the appointment of Trimbak Hari Patwardhan as his (Fatesing's) Diwan.

No. 39] *[1750-51*

श्री

ताकीदपत्रे निा संताजी मोरे सुा इहिदे खमसैन

राजश्री नारो शंकर यासी पत्र की तुम्ही सेवसियाच्या सिवेचे गाव आहेत त्यांस उपसर्ग देतां व तुम्हां-कडील कमाविसदार फडफर्मासीचे रोखे करितात; तरी याउपरी रोखा-पत्र न करणे; व तुम्ही उपसर्ग न देणे. सेवसियाच्या राज्याचे सर्व प्रकारे चालवणे अगत्य आहे. त्याच्या मुलकास उपसर्ग न देणे म्हणोन पत्र १

राजश्री अंताजी माणकेश्वर यासी पत्र की तुम्ही कालपीस जातेसमई सेवसियाच्या किल्याखाले जाऊन मुकाम केले, आणि गावगनाची रबी गहु परभारे चारिले व साहा हजार रुपये घेतले म्हणौन विदित जाले; तरी त्यांजपासून साहा हजार रुपये घेतले ते कैसियाचे घेतले? निमित्य

राजश्री लक्ष्मण शंकर यास पत्र की तुम्ही कालपीस जाताना सेवसे परगणि-यांतून जातां, त्यामुळें सेवसेकराच्या मुलकास उपसर्ग लागतो. गावगना रोखे करितां म्हणोन विदित जाले; तरी हे गोष्टी कार्याची नाही. सेवसेकर राजा याचे सर्व प्रकारे आगत्य आहे; तरी याउपरी त्याच्या मुलकास उपसर्ग न देणे. दुसरे वाटेने जात जाणे म्हणौन पत्र १

\+ पटवर्धन,

काये ठेविले ? तेथील राजा येकनिष्ट.
मुलुक खालसा दाखल आहे तरी
याउपरी रुा घेतले आसतील ते माघारे
राजश्री संताजी मोरे याच्या कमाविस-
दाराच्या विद्यमाने माघारे देणे.
फिरोन बोभाट येऊ न देणे. आणि
त्याच्या मुलकास उपसर्ग न देणे
म्हणोन पत्र १

¶*Drafts of letters, one to Naro Shanker ordering him to stop harassing the territory of Sevasi, another to Antaji Mankeshwar demanding an explanation from him why he exacted money from the Chief of Sevasi, and a third to Laxman Shankar to a similar effect.*

No. 40] [*3-1-1751*

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान
स्वामीचे सेवेसी

आज्ञाधारक कर्णाजी सिंदे नामजाद किले माहुली सेवेसी साष्टांग दंडवत विज्ञापना. ताा छ १७ माहे सफर पावेतो स्वामीचे कृपेकरून सेवकाचे व किले मजकुरचे वर्तमान येथास्थित असे विशेष. स्वामीनी आज्ञापत्र सादर केले तेथे आज्ञा कीं राज्यात फितुर जाहाला आहे. तुम्ही आपले तालुखेयाच्या जाग्याचा बंदोबस्त करून खबरदार राहाणें म्हणून. आज्ञेप्रो जाग्यांची बंदोबस्ती केली असे. लोक आजाराने बहुत हैराण जाहाले. दुसरे लोक भरतीस घ्यावे येविसी पूर्वी विज्ञापना लिा असे ; तरी किले मजकुरचे भरतीस लोक रवाना करणार स्वामी समर्थ आहेत. गुदस्तां किले मजकूरचे कारखान्याबदल पाथरवट स्वामीनीं दिल्हे आहेत ; ते साल मजकुरी किले हरिचंद्रास रवाना केले. किले मजकुरी दुसरे पाथरवट पाहिजे ; तरी हुजुरून पाथरवट पाठविणार स्वामी समर्थ आहेत. किले हरिचंद्र येथील गढीचा बुरूज ढासलला व पाण्याची मामुरी आहे, याजकरितां पाथरवटांची रवानगी तिकडे केली. किले मजकुरचा कारखाना चालीस लागला पाहिजे, याजकरितां सेवेसी विज्ञापना लिा असे. पाथरवट येऊन कारखाना चाले ते करणार स्वामी समर्थ आहेत. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*Karnaji Sindia assures the Peshwa that proper precautions have been taken to extirpate the disloyalty that has taken deep root in the kingdom and further asks for an aid in men and money for the repairs of the walls of the fort.*

No. 41] *[18-2-1751*

छ २९ रालाखर

श्री

श्रीमत् राजश्री पंत प्रधान स्वामीचे
सेवेसी

विनंती सेवक आज्ञाधारक बहिरजी बलकवडे चरणावर मस्तक ठेऊन कृतानेक विज्ञापना ताा छ २ राखरपावेतो किलेहायेचे व शेवकाचे वर्तमान यथास्थित आसे विशेष. आज्ञापत्र सादर जाले. तेथे आज्ञा की राजश्री येमाजी सिवदेव याचे पुतणे त्रिंबकराऊ व वासुदेव व कृष्णाजीपंत यैसे चौघेजण व याची माणसे व ब्राह्मण यैसे किले कावनई आगर किले त्रिंगलवाडी येथे आटकत ठेवणे म्हणून आज्ञा. त्याप्राां राजश्री सटवाजी ताकपीर व जानराऊ आईलवले याचे विद्यमाने किले कावनईस ठेविले व सनगे येणेप्रमाणे सुमार २१ योा आख ९९९॥। पाचसे पावणे संभरहि याचे गुजारतीने पावली. आज्ञेप्राा भाजीपाला, पान-पत्रावल हे साहित्य आदार (?) यासीहि आंतर करणार नाही. चौकी पाहरा चांगली ठेविली आहे. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञाप्ति.

¶*Bahirji Balkawade informs the Peshwa that Yemaji Shivdeo's nephews have, according to instructions, been kept in confinement at fort Kawanai. He undertakes to look after their comforts.*

No. 42] *[21-2-1751*

श्री

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान
स्वामीचे सेवेसी

विनंती सेवक कर्णाजी सिंदे नामजाद किले माहुली साष्टांग दंडवत विज्ञापना. ताा छ ९ राखर पावेतो सेवकाचे व किले मजकुरचे वर्तमान येथास्थित असे विशेष. छ मजकुरी स्वामीचे आज्ञापत्र सादर जाले तेथे आज्ञा कीं मोगलाई किल्याची राजकारणे केली असतील ती कामे तूर्त न करणे. अंत्रे राखोन ठेवणे म्हणून आज्ञा. आज्ञेप्रमाणे येक दोन अंत्रे आहेत ती राखोनच ठेवितों. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञाप्ति.

¶*Karnaji Sindia to the Peshwa, saying that as instructed, the capture of the Moghal forts will be deferred to a later date.*

2631

No. 43] [*7-4-1751*

श्रीमार्तंड

श्रीमंत परोपकारधर्ममूर्ती राजेश्री दादा
प्रभुवर्यां प्रति

अश्रितांतरगत आबा भट विनंती व सेवक अंबाजी पुरुषोतम कृतानेक असीर्वाद सां नमस्कार विनंती, विज्ञापना. येथील वृत चैत्र वदि ७ मुकाम जनस्थान येथास्तित जाणोन स्वानंद लेखनआज्ञा तोशवित असिले पाहिजे विशष. आपणाकडून सांप्रत्य वर्तमान येऊन वृतांत कळो येत नाही तेणेकरून चित सापेक्ष असे. यानंतर या प्रांतीचे वर्तमान श्रीमंत पंत प्रधान भागानगर प्रांती नवाब नशरतडौले यास आणावयास राजश्री जाणोजी निंबाळकर यानी पत्रे पाठऊन पठाणाच्या भयास्तव बोलाविले, त्यावरून श्रीमंत मोठाल्या मजली करून त्या प्रांतास गेले. भागानगरास पाऊन नवाबाची यांची जानवाच्या माधेस्तीने भेटी जाल्या. त्यापुढे दुसरे कलमी वर्तमान आले नाही. सततरुषी प्रांती रा दमाजी गाईकवाड खानदेश लुटून मातुश्री ताराबाईच्या पत्रावरून गंगथडीची बहुत खराबी न करता फाल्गुण वदी १२ सातारियास दाखल जाला. दुसरे दिवसी मातुश्रीच्या दर्शणास राजश्री शैनापतिसुधां गेले. मागे श्रीमंताची फौज फिरंगोजी पवार सुलतानजी निंबाळकराचा पाळकपुत्र सांप्रत्य ठेविला आहे तो व रां रंगराव व बापूजी बाजीराव व दादोपंत व माहिपतराऊ कवडें व दादुखान वगैरे पंधरा हजार फौजेनसी मागोमाग जाऊन वेण्येवर बुणगे होते ते लुटले. इतक्यामधे वरच्यावर सातारियांत वर्तमान दमाजीस कळतांच तयार होऊन आला. उभयता फौजेचे येक प्रहरपर्यंत युध्य जाले. उभयेपक्षी जये पराजये समान राहिला. दमाजीचा मुकाम माहरदरियांत आहे. श्रीमंताच्या फौजेचा वेण्यवर मुकाम आहे. कोल्हापुरापासून ब्राह्मणवाडियापरियेंत पुणे प्रांती मातबर धामधुम आहे. दमाजीच्या सैन्यात धान्य दोन पायली आहे, इकडे च्यार पायेली आहे. पुणे प्रांती राजीक मातबर आहे. पुणे वगैरे लोक आबदल (?) आहे. नासकामधे मिर्जा बाकर अमील होते ते तगीर होऊन नवा अमील मुरादखान देवाजीपंत देशपांडिये घेऊन आले आहेत. त्यानी येथे जैनास हकमीचे भयप्रदर्शण मांडले आहे. गोणी

---

१ दूर, कमी, बडतर्फ.

गोणत्यासी कजिया करितात. राजेश्री बालाजी महादेव व आम्ही उभयेता येकत्र याचे दर्शणास जाऊन भेटी घेतली. आपणाकडील हिंदुस्तानचे वर्तमान स्वामीच्या पराक्रमाचे सांगता सांगितले. यैकोन संतोसी जाला. परंतु प्याद्याचा फर्जी हा आहे. जागीचा ऐवज परम द्रष्टबुधी आहे. राजेश्री मल्हारराव सुभेदार वजिरासमागमे अंतरवेद प्रांती पठाणावर मोहिमेस आले आणी आपणाकडील व श्रीमंत रा नानाकडील फौज मदतीस जाते यैसे वर्तमान येथे दाट आले आहे. त्यास आपला घर संरजाम माहलोमाहली आहे तो येकत्र करून रा अंताजी माणकेश्वर याचे भरवसियावर आपण परतीरी न जावे. रा सुभेदाराचे भेटीअंती त्याचे सैदलस्करखानास येक ताकीदपत्र व आपणाकडून इस्टत्वाचे पत्र लिहून मुरादखानास त्यांचे पत्र ये तो अर्थ केला पाहिजे. तदनंतर हवेलीचे काम मध्ये घराचे सर्व जाले. पछेमेकडील वासेच्या परसांतील येक मजला उभा राहिला. आठ दिवसाअलीकडे दुसरा मजला उभा करून सत्वर खपरेल करितो. पूर्वेच्या चौकाची जोत येक तयार जाले आहे. तिही जोत्यांचे पाये खाणून जोती भरायास मनुष्य लाविली आहेत. कुंभार वगैर मसालदार लोक नवे अमीलाचे भयास्तव तफर्का[1] जाले आहेत त्याजमुळे मसाला चुना दगड वगैरे महर्ग आहे. आणी भारी कामे हिंगणे वगैरे यांची चालत्यात. त्यानी मसालेकरास अगाऊ हजारो हजार दिल्हे आहेत. त्याची पंचाईत नित्य फौजदाराच्या येथे जाते. आम्ही तर वाडियामध्ये मसाला मोजून घेऊन आज्ञाप्रमाणें रुपये देतो. मौजे आंबे येथे कुसू दोन वांटे हनवंत गांवात घेऊन आंबाच्या बागापरियेंत तयार जाले. येक रदा राहिला आहे तोहि वैशाखी पुर्णिमा अलीकडे होईल म्हणजे दोन्ही दरवाजे लाविले जातील. आबा यांचा घराचा माच घातला. देवालयाच्या कामास संगतरास लाविले आहेत. से पनास चिरे पडले आहेत. आपण उदईक तेथे जाऊन पायेऱ्याचा व देवालयाचा बावेत (?) आज्ञाप्रमाणे सागितला आहे त्या प्रा करून पाया खाणून देऊ. मुहूर्त करितो. आबा याच्यामध्ये घराचे दांडे आज्ञेप्रमाणे ताकिदीने काम आटोपूण घेतो. देवालयास कारेगर गुजराती संगतरास आले आहेत. चिरे फार पडले म्हणजे देवालयाचे काम आज्ञाप्रमाणे नंदीचा दुखाबी मंडप सुधां दौलदार आपणास उतम दिसोन मर्जीप्रमाणे करितो. रा राघोपंताच्या घराच्या दक्षणेकडील दाहा खण खरीद करायाविशयी येक दोन ताकीदपत्रे आली त्याजवरून दाहा खण खरीद केले. येकूण आपली जमीन हम चौरस विहिरीचे जागे सुधां आपली

---

१ अस्ताव्यस्त, अस्वस्थ.

जमीन पंधरा खण जाली. तिची च्यार दिवालीस त्याच (?) करितो. पुलाखालील माच मुस्तकीम टोळ देऊन मजबूत करितो. हरयेक विशयी आळस होऊन सरकारच्या कारखानियांत नुकसानी पडे तो अर्थ पोशवर्गापासून माहाराजाचे पुण्यप्रतापिकरून होणार नाही. गला वगैरे धान्याची नव खरीदी हरजिनस सैंभरखंडीपरियेत दास्तान जाले आहे. याजसिवाये जुना दास्तानी गला व लोकासहि भरणास दिल्हा आहे तो व गावच्या जमाबंदीच्या यैवजी गला आहे तो हिसोबाच्या अडसला पाहून दोशा खंडीची बाकी राहेल तो आज्ञाप्रमाणे खरीद केला जाईल. खेड्याच्या जमाबद्या करून वसूलवासिलांत येते. पुढे लावणीचाहि बंदोबस्त केला जातो. मौजे जांब येथे सरकारची शेरी तीस बिघे जमीन घेतली आहेत, विहिर पाडावयास काम लाविले आहे. मौजे माारची पाटिलकी राा नारोजी देशमूख यांची आहे, त्यांस निमे मोकदमीचे लावणीचे तस्ट लाविले, तेथे पांच सा दिवस राहून निमेचे लावणीचे त्याचें निसबतीचे लिहिले घेतलें. * राहिली निमे तरफ तिचाहि बंदोबस्त केला आहे. मौजे रासेगांवचा पाटील येक पळून गेला होता तोहि गांवावर आणला आहे. येथीलहि बंदोबस्तच आहे. वरकड बागाचे कामकाज कामथवाडियाच्या बागात द्राक्षा व नारेली व दाळिंबी यैसी नवी लावण जाली आहे. पुढे जेष्ठ मासी मृग सीतळाई पडलियावर नारेळीच्या व सुपारीच्या वगैरे पन्हेरी घातल्या आहेत त्या लाविल्या जातील. उसराण[1] तयार करविले होते त्यास विहिरीच्या पाण्याचा पुराव न होय याजकरिता ऊस राहिला. ज्या विहिरीस च्यार मोटा पाणी चालत होते तेथे दोन मोटा चालता संकट जालें आहे. म्हसतळच्या बागांत ऊस लाविला. श्री नीळकंठेस्वराच्या देवालयाचे काम समाप्त जाले. यावर माळवे प्रांतीहून यैवज राजेश्री राघोपंती रवाना केला त्याचे झाडे पेसजीच्या यैवजाचा झाडा येथंभुत झडती करून पाा आहे व हाली यैवज आला आहे त्यापैकी हुडी सांप्रत्य पधरा हजाराची आली आहे. तिचा यैवज शहरीहून उतरलियावर सावकाराच्या देणियात पडला म्हणजे तपसीलवार झडती केली जाईल. मागुहून राजेश्री बाळाजी माहादेव व रामभट कानसकर त्या प्रातास येणार आहेत त्यां समागमे सा महिनियाची झडती करून पाठऊ. अंबाजीपंताच्या पुत्राचे लग्न फाल्गूण वदी ५ पचमीस जाले. शरीरसमंध रो बाबूराव गोपाळ हेजीब यासी केला.

---

१ ऊस + रान = उसाकरितां तयार केलेली जमीन.

ग्रहस्त नामांकित आहे. लग्नास खर्च रुा १००० लागले ते रो शंकराजी नाइकापासून घेऊन कार्यसिधी केली. नाइकास खत अबांजीपंताच्या नावाचे दिल्हे. आपणास कळावे. यन्दा या प्रांती राजीक बहुत आहे. भागानगर प्रातीचेंहि वर्तमान मुग्धच आहे. राजश्री माहादाजीपंत बाबा पुण्यांतच आहेत. अद्यापवर समजावीश जाली नाही. त्याचे पुतणे नाना दमाजीचा फौजेवर मोहिमेत आहेत ते काही फितुरांत नाही. बाबा नित्य शत दोन शत ब्राम्हण-भोजन करून पुण्यांत स्नानसंध्या करून काळक्षेप करितात. दमाजीने यंदा अमर्यादा फार केली. विचार तिळतुल्य नाही. सौभाग्यवती मैनाबाईस शारंगरावजीनी आपले भेटीचा लाभ घ्यायास आज्ञा दिल्ही. सर्व साहित्य पालखी भोई वगैरे करून चांदोरीपर्यंत आली. परंतु मध्ये दमाजीची गुल्लु खानदेशात बहुत यैकोन राहिली. त्याउपर श्री नानाचे कुटुंब रा बाळोबा घेऊन येणार म्हणून साहित्य पालखी वगैरे ठेविलें, परंतु त्यांचेहि येणे संशयात्मक देखून शिबंदी भोई व पालखीचे भोई दूर केले. भगवतसत्तेप्रमाणे होईल. भेटीचे मानस बाईचें बहुत होतें. कन्येसुधा बहार खुशाल मौजे वोढ्यात आहेत. रंगरावजीनी हवेली उत्तम बांधिली आहे. घर संसारहि सर्व येकचित्ते करतात. आपले घरचा व हवेलीचा देवालय मौजे आंबे येथे बंदोबस्तीने आज्ञेप्रमाणें बाग व शेते मळे यथास्थित आहे. आपली अंतर्वेदीत स्वारी जाली तर घरची पागा अवघी समागमे घेऊन जावे. अंताजीपंत दाजीचाच भर्वशावर पार जाऊ नये. वरकड सर्व वृत्त सदैव पोष्यास पाठऊन श्रीराउजीप्राये परामर्ष करणार माहाराज समर्थ आहेत. विशेष काय लिा हे विज्ञाप्ति.

विनंती सेवक दिवाकर राम कृतानेक सां नमस्कार विनंती विज्ञापना. आज्ञेप्रमाणे वर्तनूक करून कारखाना वगैरे हिसेबु आदि करून आज्ञेप्रमाणे वर्तनूक करीत असू. लिखितार्थ परिसीजे हे विज्ञाप्ति. सर्व सेवकाचे सां नमस्कार.

राजश्री आबाजीपंतास अशर्वािद. कुटुंबाविषयीं श्रीमंती ताकीद लिा परंतु सप्तऋषी प्रांती काशीद देखील जात नाही. बहुत गडबड आहे, त्यामुळे चार दिवस दिवसगत लागल. वेाा पुराणिकबावाचे कुटुंब सौ मैनाबाईबराबर चांदोरीस आले होतें, परंतु राहिलें. चिंता न करावी सत्वर भेटीचा लाभ घडल हे विनंती.

¶*Ababhat and Ambaji Purushottam from Nasik to Raghunathrao Dada, giving various items of news, particularly of Damaji Gaikwad's invasion. Buildings and temples were being erected at Nasik and the writer gives full details of these undertakings.*

2635

No. 44] [30-5-1751

श्री

+ पुा तीर्थरूप राजश्री नाना व

ताा राजश्री भाऊ स्वामींचे सेवेसी

विनंती राजश्री रामचंद्रपंत कमाविसदार श्रीपंढरपूर येथील याणी पत्र आम्हास पाठविले. त्याची नकल सेवेसी पाठविली आहे त्यावरून श्रृत होईल. येथे बाईस व राजश्रीस हे वर्तमान हुजरियानी लेहून पाठविले. बाईनी आम्हा उभयेतास बोलाऊन बोलली ते वर्तमान व राजश्रीसी बहुत बाईनी अतिशय करून बोलली. राजश्रीनी उतर बाईसी केले की पेशव्यास व जानोजी निंबालकरास हातरोख देतो. आपण चिंता न करावी म्हणोन बोलले. या वर्तमानाची सविस्तर पुर्वणी राजश्री गोविंदरावबावा याचे दस्तूरची लिहिली आहे त्यावरून कलेल. राजश्रीनी जानबास पत्र लिहिले आहे. हुजरे रवाना केले आहेत. येशियासी जानबाहि पष्ट हुजरेयासी जाबसाल करितीलच की, तथापि स्वामीनीहि जानबास सूचना ल्याहावी आणि राजश्रीस जानबा समर्पक उतर लेहून पाठवीत ते करावे. बाइ येथे तलतलून उगीच राहिली. काही चिता नाही. बाईच्याने काही व्होत नाही. कंबलेखंड (?) गुरुभाऊ होतो. ऐसा विचार येथील आहे. स्वामीनी परिछिन्न असा बंदोबस्त करावा की, जानबाचे से दोनसे माणूस पंढरीस राहून बडव्याचा अमल देवाजवल बसऊन हुजरे व कारकून बाईकडील जे असतील ते धरून न्यावे. सहसा सोडू नयेत म्हणजे ठीक होत आहे. राजश्री बाईसी बोलले की पेशव्याकडे काय गुता आहे? पंढरपूरचे ब्राह्मण हरामजादे जिथे आपली दाद लागल तेथे जाऊन त्यानी हे काम केलें. बरे असो, पेशव्यास व जानोजी निंबालकरास हातरोख देतो तुमचे हुजरे सोडून जानबा देतील यैसे राजश्रीचे उतरहि आहे. चिता नाहीं. साराष बंदोबस्त करणे तर पुरताच करावा आपल्याकडे काही दोषारोप नाहीं. फिरोन बाई हुजरे कधीं पाठवीत नाहीत. स्वामीनी राजश्रीस उतर पाठवावयाचे रीतीने पाठवावे. सेवेसी श्रृत होय हे विज्ञापना

¶*Nana Purandare reports to the Peshwa some difficulties arising over the Brahmins of Pandharpur and the attitude of the King and Tarabai and requests the Peshwa to arrange with Janoji Nimbalker to send a suitable reply to Ramraja.*

+ पत्र नाना पुरंदरे याचें.

No. 45] [30-5-1751

छ १९ रजब

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री नाना
व तथा राजश्री भाऊ स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. श्रीक्षेत्र पंढरपूर येथें राजश्री जानोजी निंबालकर यांजकडील लोक येऊन देवढीकडील हुजरे यांस मारलें. देवलातून उठऊन बडवेयास बसविलें. काही हुजरे धरून नेले आहेत; म्हणून आज सुक्रवारी दो प्रहरा दिवसा क्षेत्रातून हुजरे याचे पत्र राजश्री सिवाजी हरी यांस आलें; ते त्याणी तिसरे प्रहरी वाडियात नेऊन दाखविलें. त्याजवरूण (थोरले वाडियातून) आम्हास व राजश्री गोविंदराव यास बोलावणी जाली. मारनिले वाडियात गेले तों राजश्रीहि तिकडून आलें. राजश्रीजवल बाईनी वर्तमान सांगितले. सिवाजी हरीस बोलाऊन नेऊन पत्रहि वाचून दाखविलें. राजश्रीनीं सालजाब युक्तच केला कीं या ब्राम्हणाच्या कजियात न पडावें असें मी म्हणत असता दाटून पडोन हैरान होता. याउपरी राजश्री प्रधानपंतास व जानोजी निंबालकर यास लेहून पाठऊन धरून नेले असतील त्यास सोडऊन आणवितों, ऐसे म्हणोन निकाल काढून बाहेर येऊन दरवाज्यापुढें बसलें. राजश्री गोविंदराव यांस बोलाविले आणि पुसिले की हे काये आहे ? याणी विनंती केली कीं आम्हास काये ठावके ? बडवे बहुत आहेत. कोण्ही जाऊन त्याचा पक्ष केला असेल, त्यामुलें त्याणी लोक पाठऊन कजिया केला यात प्रधानपंताकडे गुंता काये ? राजश्री बोलले कीं प्रधानपंताचे सोइरे थोडकेच लागले आहेत. भीमेत घालून का मनसुबी न करावी ? पाण्यात घालून क्रियेनसी मनसुबी करावी म्हणत असता वाजबी आहे की नाहीं ? याणी उतर केले की, केली आहे मनसुबी हे कोणती गैरवाजवी आहे जे ते वाजवी म्हणावी ? असो प्रधानपंती दोघासहि निरोप दिल्हा आहें. याउपरी मनसुबी ते करीतच नाहीत. तेव्हा राजश्री उगेच राहून दोन दस्तके, येक स्वामीस व येक जानोजी निंबाळकर यास करून देऊन आपण सदरेस आलें. रा गोविंदराव याजपासून सिवाजीपंती दस्तक भरून घेतलें व हुजरे याचे पत्र आले होते त्याची नकल ऐसे आपले माणसाबराबर देऊन तेथेंच राजश्री गोविंदराव यांजपासून स्वामीस पत्र लेहून घेऊन रवानगी केली आहे; स्वामीजवल पावल्या-वर विदित होईल. त्याउपरी आंत मारनिलेस बोलाविलें. आमलसे कांधावे

2637

करून हळूहळू गेले. तेव्हा बाईनी बसोन गोष्ट सांगितली कीं हे काम प्रधान पंताचे इतल्याखेरीज जाले नाही. या युक्ति सर्व मी जाणतो म्हणून भाषण केली यास राजश्रीजवळ आपन जाब केल्याप्रो॥ बाईजवळहि याणी उत्तर केले. गाट तोडून लौकरीच निघोन बाहेर आलें, याप्रो॥ मजकूर जाला. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*Nana Purandare reports to the Peshwa a fracas at Pandharpur between the Queen's attendants and the retainers of Janoji Nimbalker and the subsequent capture of the former and says that the King suspects the Peshwa to have been at the bottom of the affair.*

No. 46] [पो *29-6-1751 ?*

छ १६ शाबान

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री नाना व ता

राजश्री भाऊ स्वामींचे सेवेसी

विनंती. चिमणाजी बापूजी याची रवानगी उदाजी चव्हाण याजसमागमे करावी लागती. त्यास मारनिलेच्या रवानगीचा यैवज अद्यापि आला नाही. यैवजाविगळे लोक कसी जातील? दिवस नादारीचा, मसलत या प्रकारची आहे; त्वरेने गेले पाहिजे. तरी यैवजाची नेमणूक करून पाठवावी म्हणजे येथून मारनिलेची रवानगी सत्वरीच करू. हे विज्ञापना.

¶*The writer, Nana Purandare, requests the Peshwa to send money so as to enable Chimnaji Bapuji, and his men, to accompany Udaji Chavan.*

No. 47] *[21-8-1751*

पौ छ २७ सवाल

श्री

श्रीमंत माहाराज मातुश्री आई साहेब

साहेबाचे सेवेसी

आज्ञाधारक पार्वतीबाई कृतानेक विज्ञापना. ता॥ छ १ सवाल कुज्येवासर[१] शार्वरी प्रथम चरण मुकाम ठाणे अष्टे साहबाचें कृपाकटाक्षेकडून ठाणे मजकूरचे वर्तमान येथास्थित असे विशेष. रा॥ सिदोजी थोरात चढाई करून लटिकाच

---

१ मंगळवार.

2638

कजिया करावयास येथे बैसला आहे येविसींचे सविस्तर वर्तमान लेहून कुमक करावया आज्ञा व्हावी येविसी विनंतीपत्रे वरचेवरी पाठविली; परंतु कुमक येत आहे म्हणून वार्ता मात्र ऐकतों. हा कालवर कोण्हीं येतां दिसत नाहीं. आज बारा दिवस मोर्चे देऊन राहिलें. जे होईल ते बंदोबस्ती करून ठाणें राखिलें. नित्य उठोन युद्ध होते. आज प्रात:काली लोक तयार होऊन मोर्चेवरी मारामार केली. मग त्याकडील माणसे आठ नव ठार व घोडी च्यार पांच वीस पर्येंत लोक जायां जाहालें. आम्हांकडील पांच साहा जखमी मात्र व घोडा येक ठार पडला; यैसे हमेशा होतच आहे; परंतु साहेबांकडून साहित्य काहीच होईना तेव्हां आमची पत्रें धण्यांस प्रविष्ट होतात किंवा नाही हाहि आभावच जाला. सर्व प्रकारे साहित्य करावयास साहेब खावंद असतां अद्यापवरी आमची आस्ता पूर्ण न होय तेव्हां धणी इतराज असतील यैसे भासते. येकनिष्टपणें सेवा करून गैरसनदी वर्तणूक नसतां जाजती वर्तून सिरालप्रांत येथील तमाम गुरूढोर मेंढरू वलून खेडी चिंदीचोला करून दोन्हीं प्रांत पाडिलें; यामुलें रयेतीची खराबी होऊन लावणी बुडाली आण ठाणेंमजकुरी निकड आरंभिली. याचे पारपत्य करावया-विसी आज्ञा होत नाही यावरून अपूर्व दिसोन आले. त्यावरून हे विनंतीपत्र लिहिले असे; तरी या उपरी तरी पुरसीस करून आमची कुमक अविलंबे होऊन याचे पारपत्य करावया साहेब धणी आहेत. अवघे येश अपेश धण्यांचे. यांत आमचें वेचत नाही. सेवसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*Parvatibai reports to Tarabai the constant skirmishes that she had with Sidoji Thorat and requests her to send succour.*

No. 48] [*4-12-1751 ?*

पौ छ २६ मोहरम

श्री

श्रीमंत माहाराज मातुश्री आईसाहेब
साहेबांचे शेवेसी

आपत्यें कानोजी मोहिते चरणावरी मस्तक ठेऊन सां दंडवत विज्ञापना. ताा छ २६ मोहरमपर्यंत साहेबांचे कृपावलोकनें सेवकाचे वर्तमान येथास्तित असे विशेष. सिरालें प्रांती माहाराज राजश्री संभाजी माहाराज याची स्वारी जाहाली. मुलुक तमाम उद्वस जाहाला. आलीकडे कराड प्रांतीहि स्वारी होणार. रयतेने धास्त खाऊन तमाम खंडणीस जाणार. शेवकाजवल च्यार

लोक आजपर्यंत आहेत. परंत लोकांच्या तलबा चडल्या त्यांचा गवगवा, कर्जदारांची निकड फारसी जाहाली आहे. साहेब कृपालु होऊन स्थित राहे ते करणार धणी समर्थ आहेत. च्यार लोक असल्याविना या प्रांती राहतां न ये. शेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापणा.

¶*Kanoji Mohite to Tarabai, complaining of an attack on him by Sambhaji of Kolhapur.*

No. 49] [*8-1-1752?*

श्री

श्रीमंत राजश्री बाबा
स्वामीजीचे सेवेसी

विनंती. सेवक गोविंद कृष्ण कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंती. येथील वर्तमान स्वामीच्या पुण्यप्रतापे करून ताा छ १ रोज माहे रबिलावल मुकाम संस्थान उदेपूर येथास्थित आसे विशेष. संस्थान मजकूरचे वर्तमान श्रीमंत राजश्री
पंत प्रधान स्वामीजीच्या पत्री लिहिले आहे, त्याजवरून सेवेसी निवेदन होईल. संस्थान मजकुरी मेजमानीबाबत श्रीराणाजीकडून यैवज येणे; त्याजपैकी हुंडी औरंगाबादेची रुपये पावणे दोलक्षाची सेवेसी पाठविली आहे. आपले सरकारचा वाटणीचा यैवज व राजश्री जायाजी सिंदे सुभेदार याचे वाटणीचा यैवज त्यास देऊन मजला पावलियाची रसीद व कबजा पाठविल्या पाहिजेत. श्रीमंतास पत्र लिहिले आहे, त्याजमधे कितेक मजकूर लिहिला आहे तो ध्यानास आणून कृपावंत होऊन आज्ञापत्र येईल, त्याजप्रमाणें वर्तणूक करीन. विशेष कार्य लिहिणे हे विज्ञाप्ति.

¶*Govind Krishna sends to Ramchandra Baba the money received from the Rana of Udaipur and requests him to send a receipt for it.*

No. 50] [*19-4-1752*

श्री

तीर्थरूप राजश्री नाना
ताा राजश्री भाऊ वडिलाचे
शेवेसी

अपत्यें विस्वासराव सास्टांग नमस्कार विनंती. येथील कुशल ताा छ १९ जमादिलाखर प्रहर रात्र मुाा खेडले परमानंदाचे पाा नेवासें सुखरूप असो. वडिलाची

आज्ञा घेऊन स्वार जालों ते मजल दरमजल येथपर्यंत आलों. आजी येथे मुकाम आहे. उदईक कूच करून मौजे बेलपांढरी येथे लग्नमंडप जाले आहेत तेथे जाऊ. राजश्री माहाराऊ जानोजी जसवंत निंबालकर आजीच तेथे गेले. त्याची आमची उदईक भेट होईल. वैशाख वद्य चतुर्थी मंगलवारी लग्ननिस्चये जाला आहे. विदित जाले पाहिजे हे विनंती.

¶*Vishwasrao informs Sadashivrao Bhau from Khedle that he has arranged an interview being fixed between Janoji Nimbalker and himself.*

No. 51] [*28-9-1752*

श्री

राजश्री जनार्दन बलाल स्वामी गोसावी यासी विनंती उपरी. राजश्री जिवाजी गणेश याजकडील मोहराचा मजकूर विस्तारें लिहिला तों कलला. पुण्यांत जुन्या मोहरा पावणेंपंधरा येक आणा प्रमाणें भाव आहे. रदबदलीमुळे तीन आणे नफा देऊन पंधरा प्रो घेत होतो. त्यास ते म्हणतात कीं भावाप्रमाणे मोहरा घ्याव्या तेव्हा मग मोहरा घ्यांवयाची रदबदल खावंदापांसी कशास करावी? भावाप्रो मोहरा घ्याव्या, तेंव्हा रुपयेच कां न घ्यावे? याप्रो रदबदली करून बोलतात, याची आज्ञा येईल त्या प्रमाणे वर्तणूक करून म्हणून तुम्हीं लिहिले ते कलले. अशास यांजकडील भरणा मोठासा अवघड जाहाला आहे. पुन्हपुन्हा याचे जाबसाल लिहिलें आहेत तरी अद्यापि ताल्यावर गोष्ट येत नाहीं. मग भरणा कधीं होणार आहे? या निकडीच्या प्रसंगात कावादावा[+] करून चवल पावला अधीक आगलं आम्हावर साधावा आणि आपण बोलल्याप्रमाणे आपला मुदा फैसल करून घ्यावा उचितच आहे. असो. तुम्हाकडे लोकाच्या वराता केल्या आहेत त्याप्रमाणे त्याचे पदरी यैवज पडून सत्वर तयार होऊन आले पाहिजेत याजकरिता मारनिलें आग्रह करून सवापंधरानी मोहरा देत आहेत त्या घ्यावयांचा करार केल्या आहेत, त्यास सवा पंधरा प्रमाणे चालीस हजाराच्या मोहरा घेणे. आणि वरातप्रमाणे लोकाचे पदरी ऐवज घालून जलदीने इकडे येऊन पोहचत ते गोष्ट करणे. मारनिलेकडे सरकारचा यैवज येणे त्यापैकी येथून कांहीं वराता जाहल्या आहेत, त्यांचा झाडा आलाहिदा लेहून पाठविला आहे त्याप्रमाणे यैवजाचा भरणा करून घेणे. ता। छ १९ जिलकाद सुरु सलास खमसेन मया व अलफ हे विनंती.

¶*Janardan Ballal Fadnis is ordered by the Peshwa to accept from Jivaji Ganesh (Khasgivale) the treasure despatched by him in gold mohurs at the rate of Rs. 15-4 per mohur.*

\+ युक्ति.

No. 52] [14-10-1752

श्री

श्रीमंत राजश्री भाऊसाहेबाचे सेवेसी

॥ श्रीमंत अखंडितलक्ष्मीअलंकृत सदाराजमान्य श्रो करामतजी दंडवत विनंती उपरी. भाद्रपद वद्य ११ मगलवारी माहाराज साहेबास वैकुंठवास जाला. ईश्वरे मोठा घात केला. आता सर्व प्रकारे माहाराजाचे पदरी पडलो आहो. आमची सर्व लज्जा माहाराजास आहे. सविस्तर वर्तमान सेवेसी आलियावर विनंती करणे ते करून. साहेबास वर्तमान कलावे म्हणौन लिहिले आहे. आमचे विशाई पत्रे येक रा बहिरजी बलकवडे यास व येक रा त्रिंबक सूर्याजी यास व येक रा विठल सिवदेव यांस व येक रा हरि कृष्ण यास यैसी पत्रे द्यावी की, हरयेकविशाई आमचे साहित्य करतील. आता सर्व आश्रा आम्हास साहेबाचे पायाचा आहे. बहुत काये लिहिणे हे विनंती.

करामतजीस समाधान पत्र होणेर ते जाले, तुम्ही खेद न करणे.

वरकड कागदात साहित्यपत्रे असतील त्याप्रो देणे.

रामनगरकर राज्यास कीं, पेठकराचे बहिणी जडजवाहीर वस्तभाव सुरतेहून येत होती ते तुम्ही घेतली ते देणे.

सदरहूप्रो पत्रे देणे म्हणौन पा हुजूर. रा बालाजी माहादेव मांडवगणे.

छ ३ जिल्हेज सन सलास खमसैन.

¶*Karamatji informs Bhausaheb of the death of his father (Lakshadhir Dalpatrao ?) and Bhausaheb sends him a letter of condolence.*

No. 53] [1753 ?

श्रीआईआदिपुरुष

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य राजश्री भगवंतराव पंडित स्वामी गोसांवी यांस. पोष्य जगजीवन परशराम कृतानेक नमस्कार विनती. येथील कुशल जाणून स्वकीय लिहिले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविलें पावोन लिहिला अर्थ सविस्तर कलला. राजश्री रामराव यांचा व्रतबंध माघ बहुल द्वितीयेस आहे तरी सहपरिवार यावें म्हणून लिा ऐसियास यापेक्षा अधिकोतर काय आहे ? परंतु प्रस्तुत या कलाहात आहों. वरकड कितीक

विचार लिा तरी आम्ही आपले आहों, दुसरा विचार नाही. आहे प्रसंग तो आपणांस विदित आहे. आम्हावर शब्द ठेवावा असें नाहीं. बहुत काय लिहिणें? लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶*Jagjiwan Pratinidhi complains of his humiliating situation to Bhagwantrao Amatya. Both these ministers of old standing had lost their former importance on the rise of the Peshwas, and felt bitterly the degradation to which they are forced to submit.*

No. 54] [*4-1-1753*

श्रीसुबराज

मा। अनाम लस्कर स्वारानी व देशमुख व देशपांडे व नाडगीर व जकातीदार व नदीटोकर वगैरे महालानिहाय औ[१] चंदावर ता[२] सातारा यांसी मुरारजी हिंदुराव घोरपडे वजारतमाब सुहूर सन सलास खमसेन मया अलफ. हाली चंदावराहून हती व टांकेण[३] सतऋषीस हुजुर सरकारांत जात आहेत तर यास मार्गी व स्थली व जकाती वगैरेबाबे मुजाहीम[४] न होतां नदीपार करून देऊन उतरल्या स्थली रखवाली करऊन सुरक्षित हुजूर सरकारात पोहोचे ते करणे. यास उजूर न करणे. जाणिजे छ २८ माहे सफर पा। हुजूर.

¶*Passport for an elephant and a pony to be taken from Tanjore to Satara, given by Murarrao Ghorpade.*

No. 55] [*30-6-1753*

श्री

अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य
राजश्री शामराव भिवराव गोसावी यासीं

सेवक बालाजी बाजीराव प्रधान नमस्कार. सुा। आर्बा खमसैन मया व अलफ. तुम्ही पत्र पाठविले ते पावले. रोजमरियास यैवज नाही यास्तव खासगीचे वगैर गावचा यैवज घेऊन रोजमरा दिल्हा. येथे ठाणे बसले म्हणोन दंगा बहुत मिटला. मिरजकराचे पारपत्य करणे ते विना हजार बारासे फौज असल्याविना होत नाही. फौज जरूर पाठवावी म्हणोन लिहिले ते कलले. ऐशियास रोजमरियास यैवज घेतला उतम केले. मिरजकराचे पारपत्य तुम्ही

---

१ अहत=पासून. २ तहत=पर्यंत. ३ विशिष्ट जातीचा तट्टू. ४ हरकत.

व शामराव गोपाळजी भोसले याजकडील व मिरज पथके मिळोन जाहाले तरी करावे. नाहीतर तूर्त करू नये. तेथ आमणाजीपंत वगैर लोक ठेवावयास लिहिणे ते पेशजी लिहिले असे. त्या बमोजीब ठेऊन तुम्ही येणे. सर्व अर्थ मनास आणून, फौज ठेऊन, पारपत्याचा विचार करणे तो केला जाईल. जाणिजे छ २८ शाबान. तूर्त फौज पाठऊन पारपत्याचा विचार नाही. पहिले लिहिल्याप्रा जाहाले तरी करावे; नाहीतर आपले आपले जागा खबरदार जागा राखोन राहावे, ऐसे करून तुम्ही लोकसुधा पहिल्या लिहिल्या प्रा येणे. जाणिजे छ मार्र आज्ञा प्रमाण.

¶*The Peshwa orders Shamrao Bhivrao not to attempt to reduce Mirajker to subjection if it be not impossible to do so with the force at his disposal.*

No. 56] [*1-7-1753*

श्री

तीर्थरूप राजश्री नाना व राजश्री
भाऊ वडिलांचे शेवेसी

आपत्य रघुनाथाने सां नमस्कार विनंती. येथील कुशल जाणौन स्वकीये लेखन आज्ञा केली, पाहिजे विशेष. रा रघुनाथ हरी टकले याजपासून साल गुदस्ता गुजराथचे स्वारीस जातेसमई येक लक्ष रुा कर्ज घेतले आणि मामलत हरयेक जागा सांगावयाचा करार केला होता. त्यास गुजराथ प्रांते मामला सागावयास बनोन आले नाही. याकरिता स्वामीकडे पाठविले आहेत तरी यास मामलत मातबर सुरलीत आमली सांगावयाची आज्ञा केली पाहिजे. रा छ २९ साबान सुा आर्बा खमसैन मया व आलफ. बहुत काये लिहिणे हे विनंती.

¶*Raghunathrao requests his brother to assign a good district as Mamlat to one Raghunath Hari Takle in lieu of the loan borrowed from him by the writer.*

No. 57] [*1754 ?*

श्री

राजश्री बाळाजीपंत प्रधान
गोसावी यासी

श्रियामंडित राजमान्य प्रति लक्ष्मीबाई जाधव दंडवत विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन करीत असिले पाहिजे विशेष. राजश्री

रघोजी भोसले याकडून रा गोविंदराऊ गोजदेव घासदाण्याचेविशई पत्रें आणि कुल तालुक्यावर ती लाख येकूनतीस हजार पाचसे रुपायाची तफरीक बसऊन अपली यादी घेऊन आले आहेत. तेहि यास्तव खामखा उपद्रव करणार व पा चिटगोपे व कल्हार येथील पूर्वीची खंडणी बाकी आहे त्याची वाट करून द्यावी. नाहीतर समजोन घेऊ याप्रा कितेक त्याचें मुखची भाशणे यानी स्रुत करून काये ते उतर देणे म्हणतेत. यास्तव उभयेपक्षी दुसरा विचार न जाणता लिहिले जाते की, अमचे जागिरेत आपला व नवाबसोचे वैमनस्वास प्रसंग शुरू होऊन कुल तालुका ताराज जाला. यामुले अम्हास सरदारीचे खर्चाची चिंता असे. त्यामधे हेहि संध पाहातील तर हे गोष्ट आमचे जिवावरीलच आहे. आम्हास काही दुबारा रुपाया मिलत नाही. येविशई त्यास जे बरवे प्रा सांगणे ते सांगून आमचे प्रांताचे न जाता मुलक रक्षून निघोन जात ते केले पाहिजे. बहुत काये लिहिणे हे विनती.

¶*Laxmibai Jadhao requests the Peshwa to intercede on her behalf with Raghuji Bhonsle who has been demanding the ghasdana cess from her province. She pleads that her province has been entirely laid waste in the recent war between the Nizam and the Peshwa.*

No. 58] *[23-1-1754*

श्री

राजश्रियाविराजित राजमान्य राजश्री सखाराम भगवंत गोसावी यांसी

सेवक सदासिव चिमणाजी नमस्कार उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीयें लेखन करणे. रविसंक्रमणाचे तिलशर्करायुक्त पाठविली आहे ते घेणे, जाणिजे छ २८ रबिलौवल बहुत काय लिहिणे.

लेखन
सीमा.

¶*Sadashiv Chimnaji sends his Sankrant greetings to Sakharampant Bapu.*

No. 59] [27-2-1754

पाो छ ११ जाावल
बुधवार सायंकालचा
घटिका दिवस

श्री

राजश्री त्रिंबकराव विस्वनाथ स्वामी गोसांवी यासी पोष्य बालाजी बाजीराव प्रधान नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशललेखन करीत जाणे विशेष. सर्व प्रांतात व पुण्यात कलालाचा बंदोबस्त केला आहे त्याप्राो मुलाहिजा[1] न धरिता पारपत्य करून कैद चालवणे. * * * आलियावर दोचौ ठाई बशेरा (?) * * * * त्या आहेत त्याची याद लेहून पाठविली आहेत, त्या ग्रहस्ताबाो सरकारची माणसे देऊन गावातून बाहेर काढून गंगापार करून देणे. आलीकडे राहिलिया पारपत्य करावे येविसी हैगै येकंदर न करणे. राा छ ४ जमादिलावल बहुत काय लिहिणे हे विनंती.

¶*The Peshwa asks Trimbakrao Pethe to see that the liquor merchants obey the rules laid down for them.*

No. 60] [8-8-1754 ?

श्री

राजश्री तुलजो राम गोसावी
यासी

ℰ अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्ये श्राो रघोजी भोसले सेनासाहेब सुभा दंडवत विनती उपरी. येथील क्षेम जाणून स्वकीये कुशल लेखन करणें. यानंतर प्रांत देवगड येथील पोतदारी सालगुदस्ता राजश्री विसाजी रघुनाथ वकील यासी दिली आहे. त्यास पोतदारीचा हक साल गुदस्ता पावला नाही याकरितां पेसजी तुम्हाला येक दोन ताकीदपत्रें पाठविली आहेत तरी साल गुदस्ताचा व साल मारचा पोतदारीचा यैवज दुसाला साल मारी तवाजी (?) यैवजी पावतां

---

१ गय न करतां.

करणें. अनमान न करणें. करार करून देणे तों आम्ही आलो तेव्हा करार करून दिल्हा आहे. त्याप्राा दुसाला यैवज मारनिलेकडील कमाविसदाराकडे पावता करणे. जाणिजे छ १८ सवाल बहुत कार्य लिहीणे.

[शिक्का]

मोर्तब
सुद.

¶*Raghuji Bhonsle asks Tulajo Ram to remit the dues of the potadari of Prant Deogad assigned to Visaji Raghunath Vakil.*

No. 61] [*After 20-8-1754*

श्री

यादी साताऱ्याहून पत्रे आलीं तो मजकूर

प्रतिनिधीची वस्त्रें भगवंतराऊ त्र्यंबक यांसी द्यावी म्हणजे त्यांचा नित्य येणेजाणेयाचा राबता होईल यास्तव मातुश्री आईसाहेबांचे विचारे कीं वस्त्रें द्यावीं. या मनसब्यात बराणजी मोहिते आहेत. बाबाजी जाधव यांस लस्करांतून राजश्री भवानराऊ यांणी लिहिलें त्यावरून बाबाजी जाधव यांचे चितांत मात्र संशय आला आहे. मातुश्रीहि बऱ्हाणजी मोहिते यांसी सांगितलें की प्रस्तुत भगवंतराऊ यासी वस्त्रें द्यावीं म्हणजे बाबाजीचा संशय जाईल आणि सुरळीत जालियानंतर अष्टप्रधानाचे विचारे निश्चय होईल तो करूं ऐसे बोलोन वस्त्रें द्यावयाचा निश्चय केला आहे. भगवंतराऊ यासी येथील आज्ञेसिवाय वस्त्रें घेतां नयेत सेवेसी काय आज्ञा.

राजश्री रामाजीपंत व हरी राम व गोविंदराव मोरेश्वर यांसी पत्रे की तेथील मजकूर भगवंतराऊ यासी लिा आहे ते सांगतील त्याप्रमाणें वर्तणूक करणे. राजकारणे निराळी केलिया कार्य होणार नाहीं यास्तव यांचे विचारे वर्तणे म्हणोन पत्रें

(जबाब नानासाहेबाचे हातचा आहे)

वेगळी वेगळी राजकारणे न करणे इतके मात्र ल्याहावें.

भगवंतराऊ त्र्यंबक याजवळ एक खिजमतगार सरकारचा पाठवावा हरएक बातमी वरचेवर कळेल ती लेहून पाठऊं.

नारो बलाल पुण्यास गेले आहेत त्यास सत्वर आरलेयास पाठवावे म्हणजे हरएक कागदपत्र येईल जाईल तो रवाना करतील.

(नानासाहेबांचे हातचा जबाब)

प्रतिनिधीची वस्त्रें घेऊ नयेत. नजर कबूल करूं नये. राजकारणाचा जीवाचा अबरूचा भरंवसा पुरेल तर जावें; नाही तर आणखी एक महिना जाऊ नये.

[ता. २०-८-१७५४ रोजीं जगजीवन परशुराम उर्फ दादोबा प्रतिनिधि वारला, तेव्हां त्या पदावर कोणाची स्थापना करावयाची त्यासंबंधींचा विचार वरील कागदांत आहे. पेशव्याकडे कागद कसे रुजू होत, त्याचा मासला या पत्रांत आहे. निकाल प्रत्येक प्रश्नावर पेशव्यानें स्वदस्तुरचे लिहिले आहेत.]

¶*The question of investing Bhagvantrao Trimbak with the robes of office of the Pratinidhi is submitted to the Peshwa and his orders are solicited.*

No. 62] [*1755-56*

श्रीशंकर

यादी पत्रे रामनगरकर व दुर्जनसिंग यासी सुा सीत खमसैन

रामनगरकर राजे यांस पत्र की पाा सेजाण वगैरे परगणे येथे तुम्हाकडील कोळी येऊन उपद्रव करितात व अर्जुनगडचे पेठेचा कासार याचे घर फोडून कठाले नेली व सरकारचे कोलईचा कारखाना महमद साले याजकडून घालविला. त्यास कारखानियावरील कारकून तुमचे कोलियानी व सिदी फकिरा याणे मारिला व गोले याची बाईको नेली. यैसे कितेक उपद्रव लागतो म्हणून हुजूर विदित जाहाले तरी आपले कोलियास आटोप करून उपसर्ग न लागे ते करणें. कोलियानी यैसी वर्तणूक केलियाने कार्यास येणार नाही. व सिदी फकिरा आहे तोहि लबाड्या करितो व कारकून त्याणेच मारिला. त्यास सिदी तेथे आहे त्यास दस्त करून हुजूर पाा व

दुर्जनसिंग यांस पत्र की रामनगरचा राजा कोळी घालून मनंमानेसारखा उपद्रव स(दर)हूप्राा करितो त्यास साफ सागोन यैसी वर्तणूक न करी ते करणे आणि गोलियाची बाइको आणून देवणे व सिदी फकिरा याणे कारकून मारिला साा त्यास हुजूर त्याकडून आणून देववणे म्हणून पत्र

१

गोलियाची बाईको नेली आहे तीहि
वसईस पाठवणे. याउपरी फिरोन
बोभाटा आलिया कार्याचा नाही
म्हणोन पत्र १ लिहिणे

¶Letters to the Raja of Ramnagar and Durjansing to stop inroads on the part of their Koolis into the Peshwa's territory.

No. 63] *[5-4-1755*

पौा छ २३ जाखर चैत्र
वद्य १० मंदवासर

श्रीभवानीप्रसन्न

सेवेसी विनंती. सेवक येमाजी सिवदेऊ कृतानेक विज्ञापना ता छ २२ जमादिलाखर मुकाम मसूर साहेबाचे कृपेद्रिष्टीकरून सेवकाचे वर्तमान येथास्थित आसे विशेष. साहेबी आज्ञापत्र पाठविलें तेथें आज्ञा जे राजश्री बाबूराव सदासिव यांसी युध्य करूत बहुत नाश केला. साहेबांची आज्ञां नसतां माारनिलेसी हर्षामर्ष वाढऊन परगणें बारामतीप्रांते स्वारी पाठऊन दोनी तीन गावीची खराबी केली व पुढेंहि करणार, व किले ताथवडा येथेंहि उपसर्ग करितां हा कोण विचार? व किले मचिंद्रगड येथेंहि कज्या आरंभिला आहे तरी ह्या गोष्टी साहेबांस मानणार नाही. देशादेशीं पाहून वर्तणूक करणें म्हणऊन साहेबीं आज्ञां केली; तरी आजीपावेतो जे घडोन आले ते साहेबाचें आज्ञेनरूपच घडोन आले. पुढेहि जे वर्तणूक होणे तें हुकमाखेरीज होणे नाही. रावमजकुरांसी हर्षामर्ष आम्हीं केला नाही. बारामतीप्रांतीहि चिरंजीव राजश्री गमाजी गेला नाही. ताथवडियासी कलह आमचा काही नाही. गडकरी त्यानी बाहीर घातले त्याजमुले गडकरी यांचा त्याचा कज्या होत आहे. किले मचिंद्रगडचा मजकूर तरी पूर्वी जाधवानी हवाला साहेबाजवली मागून, कोणास न कलत गडकरी गडचे फोडून गड हस्तगत केला, त्याच अन्वयेकरून डुबलासहि लोक मिलोन गड घेतला. येकून राज्यांत दंडक याजप्रमाणें पडला. लोक मनस्वीपणें वर्तणूक करितात यासी आमचा इलाज काये आहे? पहिले आमचा तालुका होता तेव्हां यामागे या गोष्टी जाल्या नव्हत्या. प्रस्तुत ठाईठाई चालन येक प्रकार होत आहे; याचा धरबंध करणार साहेब धणी आहेत. साहेबाचे आज्ञेप्रमाणे चिरंजीव गमाजीस लिहिले आहे. जाजती वर्तणूक करणार नाहीं. पत्र घेऊन स्वार आले त्यास वीस रुपये खर्चायास देणे म्हणून पत्रीं आज्ञा केली; त्यास आजीपावेतो हे रीत घडो न आली. आम्ही लिहिणार.

आम्हीं कोठून रुपये द्यावे? परंतु साहेबाची आज्ञा परिपालण करावी म्हणून वीस रुपये दिले. याजउपरी याजप्रमाणे विचार होऊ लागलियास येथ राहणे सेवकाचे होणे नाही. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶Yemaji Shivdeo dissociates himself from the operations conducted against Baburao Sadashiv of Baramati and further complains that a spirit of disorderliness is rampant among the ryots.

No. 64] *[13-6-1755*

नकल

श्री

हिसेब कर्जपटी विध्याद्रिपर्वतामधें राजे व गिरासी आहेत, ते नानाप्रकारें मुलकात उपद्रव करितात. सरकारात रुजू होत नाही. सा कर्जपटी सुा सीत खमसैन मया अलफ छ २ रमजान मालिकडे करार करून मल्हारराम पेठे पाठविले आहेत; याजबाा यैवज हुजूर पाठऊन देणे व तिकडील घोडे वगैर पाठवणे म्हणून पत्रें :

१ प्रतापसिंग राजा सांा राजपिंपले येक लक्ष.
१ दलेलसिंग राजा सांा आखराणी पाच हजार.
१ आजबसिंग राजा सांा बडवाणी रुजू वाल्हेर तीन हजार.
१ पाहाडसिंग राजा सांा बडवाणी पनास हजार.
१ सबलसिंग राजा सांा आलिकर राठोड पनास हजार.
१ रायसिंग राऊल सांा मोहन पनास हजार.
१ कान्होजी सुरते गिरासे वगैरे दोन हजार.
१ भडोचचा मोगल दाहा हजार.
१ डोंगऱ्या भिल व साटा व बाबल्या व साबा वस्ती सागवडे दाहा हजार.
१ आबाली बोर याचा मोठ्या पाहाडवी दोन हजार.
१ मोठा बासद्या गिराश्या पाा बलवाड वस्ती मांडवी पाच हजार.
१ निंबाजी व्यास व सतीदास बक्षी मिठा मेहता राजपिंपलेकर हे तिघेजण मिलोन पनास हजार.
१ काळू पाहाडणी पाा वल्हेर दोन हजार.

¶The paper mentions certain chiefs in the north to whom despatches were sent by the Peshwa asking them to remit dues with Malharram Pethe as some marauders on that side were very active.

श्रीशंकर

श्रीमंत राजश्री बाबा
स्वामी यां(सी)

प्रति शुभचिंतक बलकर्णगीर गोसावी आसीर्वचन विज्ञापना. येथील क्षेम ता। जेष्ठ वद्य १३ मुकाम सिरोंज स्वामीच्या कृपावलोकने येथास्थित असे विशेष. महंत श्रीज्वालागीर बावा याची आपले आज्ञेनरूप राजश्री लक्ष्मण शंकर यानी सेवा केली. त्यास त्यांचा काल जाल्यानंतर महंत आपल्या गुरूस समागमे घेऊन श्रीस वास्तव्य करावयासी गेले. नबाब मनसूर अलीखा वजीर यासी बलवंतसिंग राजे कासीकर याच्या विद्यमाने देवघेवहि जाला. त्यास दैवयोगें वैशाख वद्य ११ श्रीमधें महंत ज्वालागीर याचा काल जाला. आम्हीं या प्रातें सिरोंजस होतो. काही सिष्यसमुदाये बावासमागमे कासींत होता. तेथील गुंता नबाब वजीर याचे पुत्र सुज्यायेतदौला यांजकडे आहे व राजे बलवंतसिंग याजकडेहि आहे तो उगवून घेतला पाहिजे, व श्रीमधे बावा समाधिस्त जाले त्याचा भंडारा करावा लागतो यास्तव येथून समुदायानसी श्रीस जावयाचा उदेग केला आहे, हे सर्व पूर्ण होणे ते महाराजाच्या कृपेने होईल. आमची शक्ति नाही. महंतावर सर्वप्रकारे आपली कृपा परिपूर्ण होती यास्तव चालत होते. त्यामागे हा वेव्हार चालणे माहाराजाच्या हाती असे. येविषई साहित्यपत्रे नवाब सुज्यायेतदौला व राजे बलवंतसिंग यासी पाठवावयासी आज्ञा करावी कीं ज्वालागीर गोसावी यांची वेवसाये तुम्हाकडे असल तो व यांची वस्तभाव कासीमधे जे आहे ते याचे शिष्य बलकर्ण गोसावी कासींत आले आहेत याच्या स्वाधीन करणे; याप्रमाण पत्रे सादर जालियां तेथील कार्यभाग संपादून आसीर्वचन द्यावयासी दर्शनास येतो. येविषई विनंतीपत्र श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान स्वामीस लिहिले आहे. सर्व अर्थ निवेदून सर्व प्रा साहित्य करणार आपण समर्थ आहेत. +आसीरवचन बचने सही.

¶*Balkarna Gosavi asks for letters of recommendation to Sujauddaula and Balvantsing asking them to restore the property of the deceased Mahant Jwalagir Gosavi to the petitioner—his disciple.*

+ येथून पुढील अक्षरें बाळबोध वळणाचीं आहेत.

No. 66] [11-7-1755

पौ छ ४ सवाल

श्री

राजश्रिया विराजित राजमान्य राजश्री
जनार्दन बलाल स्वामी गो।

पोष्य बाळाजी बाजीराव प्रधान नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल जाणोन स्वकीये लिहीत जाणे विशेष. सालमजकुरी फौजेची समजावीस लौकर करून स्वारीचा डौल त्वरित जाला पाहिजे. ऐशांस रसदाचा पट आकारून मामलेदारापासून रसदा घ्यावयास प्रारंभ करणें. श्रावणमास समीप आला. दक्षणेस ऐवज पाहिजे. तर मातबर मातबर मामलेदार ज्याचा गुंता नाही त्याजपासून ऐवज रसदेचा घ्यावयांस आरंभ करणे. पंचवीस तीस लाख रुपयेपावेतों ऐवज लौकर जमा होये ऐशी तरतद करणें. सालमजकूरचा रसदेचा अजमास पाऊण करोड असी लाखपर्यंत आहे. ऐवज जमा करावयाची डौल करणें. मातबर मामलेदार राजश्री गोविंद बलाल व नारो शंकर व हरि विठल इत्यादिक आहेत यांच्या कारभारियांस ताकीद करून ऐवज रसदेचा लौकर मागणे. सर्व लाहान-थोर कमावीसदार यांस रसदेविसी पत्रे लेहून पाठवणे आणि ऐवज जमा करावयाची तरतूद करणे. रसदाचा पट व कोणी माहाली काये दिकत हे तापवार पट लौकर पाठऊन देणे. येथूनहि कलेल त्याप्रा। लेहून पाठऊन. तर्त यैवज जमा करावयास प्रारंभ करणे. पत्रे पाठवणे. रा। छ १ सवाल. बहुत काये लिहिणे हे विनंती.

¶*The Peshwa writes to Janardan Ballal that the work of collecting Government dues from the Kamavisdars should be immediately taken in hand as funds would very shortly be required for making payments to the army and for distributing Dakshina to the Brahmins in the month of Shravan.*

No. 67] [1756?

श्री

पुरवणी राजश्री रामाजीपंत स्वामींचे शेवेसी विनंती उपरी. आपण परगणियाचे वर्तमान व समसेरबाहदर याच्या उपद्रवाचे व अत्फतीचे वर्तमान सविस्तर लिहिले ते कलले. येसियास आपण अखेरसाल होताच पुणियास यावे. खावंदास सर्व वर्तमान निवेदन करून सर्व निकाल करून घेऊन. येविशी

आपण कोणे गोष्टीची चिंता न करावी. आम्ही प्रसंगी साहित्यास अंतर करणार नाही. आपली निशा असों द्यावी. आम्ही आपणाकडे पाठवावयास गोविंद कृष्ण याचे शंभर राऊत पेशजी नेमिले होते ते राजश्री बाबा फडनीस यानी वसईस पाठविले. आपणाकडे राऊत न गेले हे आम्हास लस्करात वर्तमान कलले यावरून खावंदास * * * * येकसे पाच राऊत * * * * बहुत काय लिहिणे? कृपा असो दीजे हे विनंती.

¶*The writer assures the addressee Ramajipant of his support in his complaint against the ravaging activities of Samsher Bahadar.*

No. 68] *[1756-57?*

श्री

राजश्रिया विराजित राजमान्य

राजश्री नारोपंत स्वामी गोसावी यांसी

पो सखाराम भगवंत कृतानेक नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल जाणौन स्वकीये कुशल लिहित असिले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविले ते पावले. "जयेपुरचे मामलतीचे जाबसालाकरितां माधोसिंगाकडे जात येत होतो त्यास माधोसिंग यानी हती व घोडा बहुमान दिल्हा तो श्रीमंतानी बक्षीस केला;" व मामलतीचा जाबसाल कितेक दंषयुक्त लिहिलात तो सविस्तर अवगत जालो.+

¶*Sakharam Bhagvant notes with pleasure the honour done to the addressee by Madhosing of Jaipur to whom he had gone on some political mission.*

No. 69] *[1756?*

श्री

श्रीमंत राजेश्री दादासाहेब गोसावी यांसी सेवेसी

ॐ आखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्ये स्नेो संभाजीराजे भोसले कोा मुंगी दडवत विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये लेखणआज्ञा करीत असले पाहिजे विशेष. प्रा शेदुरवादें सरंजामी जागीर आपल्याकडून चिरंजीव राजेश्री माहादाजी राजे व उमाजी राजे भोसले याजकडे आहे. त्यास ते उभयता कर्नाटकचे स्वारींत श्रीमंत राजश्री राव याजसमागमे आहेत. ऐसियास प्रगणा अगोधर खराब वैराण होता, त्यास कौलपत्र देऊन नवी उसतवारी केली आहे, त्यास आपली खासा स्वारी इकडे समीप आली जाणून रोा भवाणी आबाजी कमाविसदार सेवेसी पाठविले आहेत हे कितेक प्रकारे प्राा मााराविसीं विनंती वर्तमान

+ पत्र अपूर्ण आहे हें उघड आहे.

2653

निवेदन करतील तें मनास आणून प्रो मजकुरास कितेक उपसर्ग न लागतां रखवालीची आज्ञा जाली पाहिजे. फार ल्याहावे तर माहाल मजकुर व आम्ही आपले आज्ञेत. दुसरा अर्थ नाहीं. बहुत काय लिहिणे हे विनंती.

¶*Sambhaji Bhonsle of Mungi requests Raghunathrao not to molest the Bhonsles' villages on his march.*

No. 70] [*1756 ?*

श्री

राजश्री पंत प्रधान

गोसावी यासीं

श्रीमंत सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नेहांकित संभाजी जाधव व सटवोजी जाधव दंडवत विनंती. येथील क्षेम जाणऊन स्वकीये लेखनआज्ञा केली पाहिजे विशेष. पत्र पाठविलें तेथें आज्ञा केली कीं संगमाचे पलीकडील काठीं आंबराई लावावयाची मान्य केली आहे, त्याची लावणी करवणें; जागा नेमून देवितो म्हणौन आज्ञा केली. यैसियासीं रोपाची मात्र बेगमी पाहिजे, त्याची आनकुलता करून देवावी व आणखीहि जिनसवार झाडे देवावी. आम्हीं आमवशा जालियानंतर येतों; आणि जागा नेमून द्यावी म्हणजे लावणी करून. जागियाचीहि आरास उत्तमच होईल. मुख्य गोष्टी आंब्याचे रोप अनकूल करून द्यावे म्हणजे सर्व अनकूल होऊन येईल. विशेष काये लिहिणे हे विनंती.

¶*Sambhaji and Satwoji Jadhav request the Peshwa to obtain a supply of good mango plants.*

No. 71] [*9-7-1756*

श्री

अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य
राजश्री रामाजी केशव कादार
पा जैनाबाद गोा

सेवक बाळाजी बाजीराऊ प्रधान नमस्कार सुा सबा खमसैन मया व अलफ. तुम्ही विनतीपत्र पाठविले ते पावले. फर्मासी बंदुखाविसी तुम्हास लिहिले होते त्यावरून तुम्हीं बंदुखा २९ पचवीस तयार करून पाठविल्या त्या सरकारांत जिरायतखान्याकडे जमा जाल्या असेत. बंदुखा स्वारीचे कामाच्या नाहीत.

जड फार आहेत. त्यास बंदुखा चागल्या हलक्या स्वारीचे कामाच्या ऐशा तयार करून पाठऊन देणें. दर बंदुखेस किमत रुो ११ अकरा म्हणौन लिा. त्यास किंमत भारी पडते. करिता चौकसीने बंदुखा करऊन किफायतवार स्वारीचे कामास येत ऐशा पाठऊन देणे. जाणिजे छ १० सवाल.

¶*Balaji Bajirao while acknowledging receipt of guns from the Kamavisdar of Jainabad, explains, what he needs is lighter guns. He also protests against the high prices charged at Rs. 11 per piece.*

No. 72] *[1-9-1756 ?*

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत
प्रधान स्वामीचे सेवेसी

विनंती. सेवक गोविंद सिवदेऊ कमाविसदार व रामाजी देवराऊ कुलकर्णी कसबा कराड कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंती. ताा छ ६ माहे मोहरम पावेतो स्वामीच्या कृपाद्रिष्टीकरून सेवकाचे वर्तमान येथास्तित असे विशेष. क्षेत्र कसबा मजकूर येथे श्री कमलेश्वर देव पुराणप्रसिध आहे. त्यास पेसजी देवलये जाया जाहाले होत. तेव्हा श्रीमंत राजश्री नाना स्वामी स्वामीचे आजे कोल्हापूरचे स्वारीस जाते समई श्री च्या नमस्कारास गेले. नमस्कार करून देवालयाकड पाहिले. तेव्हां राजश्री कृष्णाजी विठल सुभेदार बराबरी होते. त्यास आज्ञा केली जे देवालये नीट करावे. त्यानी आज्ञा म्हणून बोलिले. तेव्हा राजश्री नाना स्वामीनी आज्ञा केली की गावकरास बोलावणे. त्यावरून गावकरास बोलाऊन त्याचे हाती द्रवे देऊन पडझड नीट करविली. त्यास हाली आणखी देवालये जाया जाहाले आहे. स्वामीखेरीज दुसरे कोणी करिता दिसत नाही. आम्ही सेवकलोक विनंती मात्र करावी म्हणून केली असे. करणार स्वामी समर्थ आहेत. यात जे चितास येईल ती आज्ञा केली पाहिजे. बहुत काय लिहू ? कृपा निरंतर करावी हे विज्ञापना.

¶*Govind Sivdeo and Ramaji Devrao Kulkarni of Karad request the Peshwa to grant some pecuniary aid for the repair of the old temple of Kamaleshwar.*

2655

No. 73] [2-3-1756 ?

श्रीकृष्णो जयति

श्रीमत उतमगुणपरिपर्ण अखंडितलक्ष्मीप्रसन
राजमान्य राजश्रिया विराजित माहादाजी
पंडित स्वामी गोसावी याचे सेवेसी

स्नेहांकित राव केशवराऊ कृतानेक नमस्कार विनंती उपरी. येथील क्षेम फाल्गून शुद्ध १ मुकाम दिली जाणून स्वकुशल लेखन केले पाहिजे विशेष. स्वामीचे सेवेसी पूर्वीपासून पत्रापत्री तो दंडक असे तथापि दर्शनलाभ मात्र जाला नाही. तथापि सुजन याची कीर्ती व परस्परे वर्तमान स्नेहाचे जाले तेच दर्शनापेक्षां अधिक असे. प्रस्तुत आमचे येक काम स्वामीपासी आले आहे याची साध्यता करून संपादिले पाहिजे. मौजे वडवद पा धावेडे सुबे वराड हे जागीर गांव औरंगजेबापासून आमचे वडलास त्यानंतर आम्हास चालत आला. त्याची चौथ व सरदेशमुखी वगैरे छेत्रपतीही आम्हास माफ करून सनद करून दिधली त्या प्रमाणें चालत आहे. सांप्रती नूतन राज्य जाहले. कदाचित नूतन सनद पाहिजे. आम्हासारिखे हजारो कामे सनद नूतन करायाची असतील तरी आमची सनद आपण कृपा करून श्रीमंताचे सेवेसी विनंती करून सर्वाबाा हे सनद करविली पाहिजे कीं पहिलेसारिखे जागिरात आमचे माफी चौथाई व सरदेशमुखीची वगैरे चाले राहील. पूर्वील सनद तिमा राऊ आमचे पुत्रा सारिखेच आमचे तरफेन दक्षिणेत आपचे अधिकारावरी होता याजकरितां सनद त्याचे नावे जाली. तो शांत जालियावरी त्याचा पुत्र नरसिंगराऊ त्याचे नावे सनद जाली होती तेव्हा आमचा पुत्र कोण्ही दक्षणेस गेला नवता; दिलीत आम्हापासी होते. आतां मुकुंदराऊ आमचा पुत्र आमचे अधिकारावरी आहे, तरी सनद त्याचे नावें करविली पाहिजे. ये विषई विशेष कांही आपणास लिहावयाचे प्रयोजन नाहीं. आपण कृपाकरून हे काम करीत आहेत. पूर्वील चालत आले आहे त्या प्रमाणे चालवितील. बहुत काय लिहिणे? लोभ असो दीजे हे विनंती.

हेाा सेवेसी बदरीनाथराऊ कृतानेक नमस्कार विनंती.

¶*Raje Keshavrao, the Peshwa's Vakil at Delhi, requests Mahadajipant to get the Sanad of the writer's villages renewed in the name of his son.*

No. 74] [1757-58

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान
स्वामीचे सेवेसी

विज्ञापना यैसीजे. दास्तान मांडले व हरिहरेश्वरीं व जागोजागां सरकारची ठाणी बैसली आहेत त्यांस अडिसेरी डोईवोझियानी न पोहचे, तीन साडेतीन गांवे जमीन आहे, रयेत श्रमी होते, गला गोरगांव गोवले हे तर्फेहून खाडीमार्गें न्यावयासी अनकूल म्हणोन होडियांचे सांगड बांधून त्यांवर भात भरून रा। केलें. यांस दरदिवेकर आंगारिकाकडील चौकीदार यांही मनाई करून होडिया गलबताचे पागेसी बांधून ठेविल्या आहेत. होडियांतील भात भिजून नासले. यैसियासी सविस्तर हकीकत तपसीलवार लेहून स्वामींचे सेवेसी पाठविलीच आहे यावरून सेवेसी विदित जालेच असेल. स्वामी त्यांस लेहून भाताच्या होडिया खाली जाऊन लोकांस अडिसेरी पोहचत ते करावें. अथवा स्वाम जैसी अज्ञा करितील त्याप्रमाणे सिरसा आहे. जैसे ते कारितिल, जे सांगतील त्याचप्रमाणें वर्तावें यैसेच असिलें तरी अज्ञा ते प्रमाण आहे. स्वामीजवळ ममत्व सखेत्व दर्शऊन अंतर शुद्ध न करून घांसाघांस करितात. सेवकानी कजिया करावा तरी स्वाम शब्द लावितील. अडिसेरी तों दाणा जाऊं देत नाही. लोकांस अडिसेरी तों जरूर असावी. अडिसेरी न पोहचे तेव्हां ठाणी उठवावीं. यांमधें स्वाम अज्ञा करितिल ते प्रमाण आहे. खाडीचा विचार तरी पलीकडील तड तिकडील, अलीकडील तड सरकारची. त्यांची अमदरफ्ती चालोन तरांडी चालावीं आणि निमेनिम सरकार तर्फ असोन अमदरफ्त न चालावी हेहि गोस्ट चितांत आणावी. स्वाम धनी आहेत. त्यांचा आपला दंग दावा तो कांहीं (नाहीं) यैसे असोन रहदारीचे मार्गास मुजाईम होतात याचा अर्थ चितात आणावा. त्याचा आपला कजिया परिस्छिन होतां स्वाम शब्द ठेवितील याकरितां विनंती लिहिली आहे. खाडीमार्ग सुरलीत चालिलियानी त्यांचे व आपले आज्ञेप्राा सखेत्वच आहे. स्वाम धनी आहेत. खाडीमार्गें कांही आपले अरमार जाणे नाही अथवा येणे नाही. भातभरल्या होडिया जावयासी मना करावयाची कैद करितात हे गोस्ट कार्याची नाही. पांचजण सिपाई व गोवले यांचा मजमदार होडियांवर आहेत. त्यांसी गलबतांचे पागेसी बांधोन ठेविल्या आहेत. सेवेसी विदित होये हे विज्ञाप्ति.

¶*A complaint is made to the Peshwa against the Angrias for causing unauthorized obstruction to the cargo ships bound for Mandle and Harihareshwar.*

No. 75] [1757?

श्री

राजश्रिया विराजित राजमान्य राजश्री
सदाशिव हरि स्वामी गोसावी यासीं

पो बाळाजी बाजीराव प्रधान नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल जाणौन स्वकीय कुशल लिहित जाणें विशेष. पूर्ववत प्रों चालत आल्या स्नेहांत दुसरा विचार नाहीं; तरी तुम्ही सरदारासहवर्तमान पत्रदर्शनी स्वार होऊन भेटीस येणे.

मुधोजी भोसले कितेक प्रकारे वर्ततात, त्याचा अर्थ सर्व कलला पाहिजे याजकरिता तुम्ही मारनिलेचा निरोप घेऊन हुजूर येणे. तुमचे सरदाराचे ठाई दुसरा विचार नाही, ऐसे असता ते कितेक प्रकारे वर्ततात हे ठीक नाही. त्यासुधा यावे. ते नच येत तर तुम्ही येणे.

¶*Balaji Bajirao assures Sadashiv Hari of his cordial friendship and calls him for an interview.*

No. 76] [1756-57

श्री

यादी कारकून निसबत रेवदंडा सुा
सबा खमसैन मया व अलफ आसामी.

दरखी
४ फडनिसी
१ कृष्णाजी नारायेन फडणीस
१ धोंडो भास्कर दफ्तरदार
१ माहादाजी बलाल दफ्तरदार
१ बाबुराव माहादेव
—
४
५ हशमनिसीकडे
१ धोंडो गोविंद हशमनिसा
१ गोपाल माहादेव फडनीस
१ गोविंद गणेश
१ रखमाजी बाजी
१ गंगाधर गोपाल

मोघम आसामी
१ पुतलाजी साबाजी
१ रुद्राजी त्रिंबक
१ माहादाजी नीलकंठ
१ बालाजी माहादेव बेडेकर
१ यादव विठल
१ माहादाजी हरी
—
७

२ सबनिसी कोट
१ बहिरो माहादेव सबनीस
१ रामचंद्र कृष्ण फडनीस
३ कारखानिसी कोट रेवदंडा
१ यादव लक्षुमण कारखानीस
१ गणेश माहादेव
१ शंकराजी भिकाजी
१ दामाजी केसव इमारत
२ सबनिसी कोरला
१ त्रिसाजी कृष्ण सबनीस
१ आबाजी मोरेश्वर

—
२
२ कारखानिसी कोरला
१ शंकराजी रायाजी कारखानीस
१ सदाशिव त्रिंबक फडनीस

—
२
३ अरमार
१ शकरोजी हरी सबनीस
१ गोविंद रघुनाथ फडनीस
१ नारो बलाल
१ खंडो वामन चिटनीस
१ लक्षुमण नारायेण पोतनीस

¶*List of the names of persons in service at Revdanda in the year 1756-57.*

No. 77] *[1757?*

श्री

राजश्री पंत प्रधान
गोसावी यासीं

सकलगुणालंकर्ण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्रो॥ कान्होजी राजे सिर्के रामराम विनंती उपरी. छ २९ रावली मल्हारपूरचे पेठेवर मुकाम केला.

2659

पुढे मारेगिरीवरी मुकाम आपणाकडील लोक आले आहेत. त्यांत माणूस आहे नाही ते आपणास विदितच आहे. सदोजी मोहिते आले होते ते पालीहून * * * * * आपण हो लाविले म्हणौन गेले. अद्याप पाईचे माणूस येक आले नाही. करोल फौज आगदी नाही; तरी पाईचे माणसास ताकीद करून सत्वर पाठविले पाहिजे; आणि पनास साठी करोल व खासे राऊत आढलाचे पंचवीस तीस पाठविले पाहिजेत. सदोजी मोहिते या(स) पाठविले पाहिजे. बहुत काय लिहिणे? कृपा निरंतर असो दीजे हे विनंती.

¶*Kanhoji Raje Shirke requests the Peshwa to send Sadoji Mohite and a party of troopers to his aid.*

No. 78] [6-1-1757

श्री

राजश्री खंडोजी भावकर
गोसावी यासीं

अखंडित लक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री बालाजी बाजीराव प्रधान आसीर्वाद. सुाा सबा खमसैन मया व अलफ. तुमची समजावीस जाली असता अद्याप येत नाही. खासा स्वारी मजल दरमजल कृस्णातीरास जात असे; तरी राऊत सुधा येणे. दिरंग न लावणे. आठा रोजात येऊन पोहचणे. जाणिजे छ १९ रबिलोखर बहुत काये लिहिणे.

¶*Khandoji Bhabker is summoned by the Peshwa to join him with his squadron in his southern campaign.*

No. 79] [4-3-1757 ?

पौ छ २१ जााखर

श्री

श्रीमंत राजश्री नाना व तथा
राजश्री भाऊ स्वामीचे सेवेसी

विनंती सेवक जनार्दन बलाल कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंती. येथील क्षेम ताा छ १३ जमादिलाखरपर्यंत यथास्तित असे विशेष. स्वामीनी कृपा

· करून पत्र पाठविलें तें पावलें. लिहिलें वृत सविस्तर कळले. तुम्ही निरोप घेऊन श्रीस गेला होता, त्यास तेथून पुण्यास आला न आला काय वर्तमान ते लिहूंन पाठवणें. पुणियास येणे म्हणून आज्ञा. एसियासी स्वामीनी ज्याप्रमाणे आज्ञा केली होती त्याप्रमाणें पौष वद्य पंचमीस पुण्याहून श्रीस गेलो ते फाल्गुन शुध पंचमीस पुण्यास आलो; ते वृत पूर्वीच सेवेसी लेहून पाठविले आहे, त्यावरून विदित जाहालेच असेल. शरीराचे वृत तर जे स्थित आहे तीच आहे. दिवसेदिवस रोगाची प्राबल्यता फारच होत चालली आहे. विदित जाहाले पाहिजे. सेवेसी श्रृत होये हे विज्ञापना.

¶*Janardhan Ballal, the father of Nana Fadnis, writes to the Peshwa and his brother, Sadashivrao Bhau, that he is daily declining in health.*

No. 80] [*18-4-1757*

छ १ साबान

श्रीगजानन

शेवेसी दाजी नारायेण कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंती विज्ञापना यैसीजे. येथील वर्तमान ताा छ २८ रजब मुाा पुणे स्वामीचे कृपाआवलोकनेकडून येथास्तित आसे. यानंतर राा बळवंतरावजी याणी लस्कराहून हाती व घोडे वगैरे किरकोळी जिनस सेवकासमागमे पाठविला आहे. त्यासी येतद्विशी पेशजी सासवडीहून मुजरद जासूद सेवेसी पत्रे देऊन पाठविला आहे त्याजवरून सविस्तर सेवेसी निवेदन जालेच आसेल. तदनंतर सासवडाहून रो त्रिंबकरावमामा यांचे सेवेसी विनंती लिाा होती. त्यासी त्याणी आज्ञा केली की, कवडीची जागा पुणियाहून लांब; रतीब वगैरे आणावयासी लांब पडेल. यास्तव पुणियास येऊन राहिलो. खबुतरखानियात घोडियासी जागा राहावयास देविली आहे. तूर्त तेथे जाऊन राहातो. पुढे येथच राहावे किंवा लस्करात खावंदाकडे यावे, तर लस्कर गंगातीरी आहे. वार्ता कोकण प्रांती जावयाची लौकिकी आहे. तहाकीक खबर कळली नाही. यास्तव सेवेसी परस्पर यावयाचे आंतर पडले. पुढे ज्याप्राो आज्ञा होईल त्याप्राो वर्तणूक करू. येतद्विशी आज्ञापत्र सादर व्हावयाची आज्ञा जाली पाहिजे. वरकड सविस्तर वर्तमान तर खावदांचे च्यरण आवलोकन जालियानंतर सेवेसी निवेदन होईल. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञाप्ति.

¶*Daji Narayan reports to the Peshwa his arrival in Poona, probably from the camp of Balwantrao Mehendale in the Karnatak, and awaits further orders from the addressee regarding his future movements.*

No. 81] [13-5-1757

श्री

राजश्रिया विराजित राजमान्य
राजश्री जिवाजी गणेश स्वामी
गोसावी यासी

पो बालाजी बाजीराव प्रधान नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल जाणोन स्वकीये लिहीत जाणें विशेष. राजश्री श्रीनिवास पंडित प्रतिनिधी यानी जमाव करून राजश्री येमाजीपंत याजसी कजिया करणार म्हणोन कलो आले; तर तुम्हीं प्रतिनिधीकडे कारकून पाठऊन कजियां करू न देणे. जरीं प्रतिनिधी नाइकेत, कजियाच करतील, तर तुम्हीं येमाजीपंताची कुमक करणें, येविसी गई न करणें. जाणिजे. छ २४ साबान सुा सबा खमसैन मया व अलफ. बहुत काये लिहिणे? जे जे लबाड मिलाले आहेत, त्यास सख्त रगडून सांगणे हे विनंती.

¶*Balaji Bajirao writes to Jiwaji Ganesh to help Yemajipant if the efforts to effect a settlement with the Pratinidhi prove fruitless.*

No. 82] [22-5-1757

श्री

श्रीमंत राजश्री दादा साहेब
स्वामीचे सेवेसी

विनंती शेवेसी आज्ञाधारक बलवंतराव बापूजी कृतानेक साष्टांग दंडवत विज्ञापना. येथील कुशल जेष्ट शुध्ध चतुर्थी भानुवासरपर्यंत मुा फतेपूर येथें स्वामीच्या कृपावलोकनेंकरून यथास्थित असे विशेष. श्रीमंत राजश्री राव स्वामी कैलासवासी स्वस्त असतां रा मल्हारजी होलकर याची उभारणी आंगेजणीपूर्वक करून आमचे वडिलाची स्थापना मारनिलेजवल केली. त्यावरून त्यानी आमचे चालविलें. पांच सात सहश्र रुपये व कापड देत होते. त्याजआलीकडे च्यार पांच वर्षे जेंवतेव चालिले. गत वर्षी कांही पावले नाही. येक गांव होते तेहि काढिले. यास्तव चांदवडास जाऊन च्यार सा महिने उपार्जना केली परंतु निखालसपणे उतर प्रत्योतर न जाले. याजकरितां संदव्यापावेतो समागमे गेलो. तेथे कितेक विचारें बोध केला परंतु बहुतच निष्ठुरता करून निर्माया केली. गांवखेड व द्रव्यांश तिलतुल्य प्राप्त न जाला. ते हिंदुस्थानात गेले. आंम्ही घरास आलों. वडिलानी श्रमसाहस निसीम करून

जागा जोडिली होती कीं, पुत्रपौत्रा कार्यास येईल, त्याचा फलात्कार या प्रकारें जाला. असों. त्याचे त्यास कार्यास येईल. श्रीमंत कैलासवासी यानी पूर्वी साभिमानपूर्वक स्थापना केली होती परंतु मारनिलेनी अव्हेर केला तरी काये चिंता? श्रीकृपेनी आपण समर्थ आहेत. आमचे चालवणे काही विशेष नाही. आम्हीपदरीचे आहों. आपण सांभाल करितील हा भरवसा पूर्ण आहे. येविसी कितेक आर्थ रा रामचंद्र विठल सेवेसी निवेदन करिता श्रृत होईल. आपण कृपा करून आज्ञा करितील त्याप्रमाणे वर्तणूक करू. विदित जाले पा. शेवेसी श्रुत होय हे विज्ञाप्ति.

¶*Balvantrao Bapuji to Raghunathrao, complaining against Malharrao Holkar about the indifference shown to the writer though he was attached to Holkar by the Peshwa Bajirao. The writer requests him that the orders for his appointment should kindly be repealed.*

No. 83] [*3-6-1757*

पौ छ १३ शौवाल

श्री

राजश्री सखारामपंत
बापू गोसावी यासीं

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री समशेर बाहादर सलाम विनंती उपरी. येथील कुशल ता छ १५ माहे रमजान मुकाम कासोदें प्रा जयेपुर जाणौन स्वकुशल लेखन करीत असिले पाहिजे विशेष. हुजरून राजश्री गोविंद बलाल याजकडे व राजश्री गोपालराव बापूजी यांजकडे दोन लक्ष रुपयांच्या वराता पथकाच्या यैवजी दिल्या आहेत, हे वृत आपणास श्रुत आहे. यैशास श्रीमंत दादासाहेबांची ताकीदपत्रे उभयेतास आहेत. आपण मामलेदारांस ताकीद करून यैवज वसूल होऊन सत्वर पावे यैसे करणार आपण; यैवजाकरितां लोकांचा मोठा गलांटा जाला आहे. दोन लक्ष रुपये राजश्री गोपालराऊ गणेश याजकडे पावता होये यैसे करावे. बहुत काये लिहिणे? लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶*Samsher Bahadar writes to Sakharam Bapu to remit a sum of Rs. two lakhs to Govind Ballal and Gopalrao Bapuji as ordered by the Peshwa.*

2663

No. 84] [22-7-1757

श्रीशंकर

राजश्री नानासाहेब
साहेबाचे शेवेसी

॥ श्रीमंत सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य आज्ञाधारक जगजीवनराऊ पवार दंडवत विनंती उपरी. येथील कुशल ताा छ ५ जिलकाद मुकाम जनस्थान आपले कृपेकरून येथास्थित जाणून स्वकीये कुशललेखनआज्ञा करीत आसिले पाहिजे. यानंतर, बहुत दिवस जाले, आपल्याकडून सांभालपत्र येऊन परामृष जाला नाही. तेणेकरून चित सचिंत आसे. तर यैसे केले न पाहिजे. सदैव पत्री स्वानंदार्थ लेखन करून गौरवीत आसिले पाहिजे. तद-नंतर आपले पुण्यास आगमन जाले हे यैकोन परम समाधान जाले. आमचे वर्तमान तर, तुंगभद्रातीरीहून लग्ननिमित्य आपली आज्ञा घेऊन गावास आलो. इकडे येऊन जेष्ठ मासी जेष्ठ कन्येचे लग्न केले. शरीरसंमंध पारनेरकर देशमुख हांडे यासी केला. आलीकडे आशाढ वद्य १२ द्वादसीस आपले कृपेकरून आपणास पुत्र जाला. शेवेसी कलावे यास्तव विनंतीपत्र लिहिले आसे. कृपा निरंतर वृधीते पावीत आसिले पाहिजे हे विनंती.

[शिक्का]

[मोर्तब सुद]

¶Jagjivanrao Powar communicates to the Peshwa, who has just returned to Poona from the Karnatak expedition, the happy tidings of the birth of a son to him.

No. 85] [24-7-1757?

छ ७ जिलकाद

श्रीरामचंद्र

सकलगुणालंकरण अखंडित-
लक्ष्मीआलंकृत राजमान्य राजश्री
सदासिव पंडित स्वामी गोसावी यासी

पोष्य कृष्णराऊ भगवंत कृतानेक नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल जाणौन स्वकीय कुशल लेखन करीत असिले पाहिजे विशेष. राजश्री कृष्णाजी

माहादेव येथे आल्यानंतर खालील मनसबेची पैरवी जे करणे ते केली आहे. राजश्री रामचंद्र सावंत भोसले सरदेसाई वाडीकर यांसी पत्रे पाठविली आहेत. त्याची उतरे निश्चयात्मक येतील त्याप्रमाणे विचार करणें तो करूं, येविसींचे वृत विस्तारे राजश्री महिपतराव व राजश्री कृष्णाजीपंत याणी आपणास लिहिले आहे, त्यावरून कळों येईल. आपल्या लिहिल्यावरून कार्यभागाचे ठाई सादरता धरून होईल कार्यभाग त्यास अंतर होणार नाही. आमचे आगत्य आपणास आहे तेथे अधिकोतर काये ल्याहावे ? बहुत काये लिहिणें ? लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶*Krishnarao Bhagvant informs Sadashivrao Bhau that a communication has been sent to the Bhonsle Savant of Wadi, and his reply awaited.*

No. 86] [*2-9-1757*

श्री

राजश्रिया विराजित राजमान्य

राजश्री गोविंद बलाल स्वामी गो

पो बाळाजी बाजीराव प्रधान नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय लिहित जाणे विशेष. बा देणे राजश्री कानोजी जगदले यांस बक्षिस हती नग १ येक देविला असे; तरी तुम्हाकडे सरकारचे हती आहेत त्यापैकी पावता करणे. जाणिजे छ १७ जिल्हेज सुहुर सन समान खमसेन मया व अलफ.

¶*Balaji Bajirao orders Govind Ballal to make over one elephant to Kanoji Jagadale, as previously settled.*

No. 87] [पौ *27-11-1757*

पो छ १४ रबिलौवल

श्री

श्रीमंत महाराज राजश्री नानासाहेब

साहेबाचे सेवेसी

आज्ञाधारक जंगी नाईक लमाण मुा लस्कर नजीक कडपे सेवेसी विज्ञापना यैसीजे. साहेबी रो बलवंतराऊ यांचे हवाला करून गेले, त्यास आजपावेतो सुखरूप असो. साहेबास कलावे म्हणून विनंती लिहिली असे. आपन साहेबाचे म्हणवितो. हरयेक प्रकारे आमचा गौर केला पाहिजे. पहिले हाती धरिले त्याचा अभिमान धरून आमचे हरयेकविशाई साहित्य करावे. साहेबास ल्याहावे

यैसे नाही परंतु सेवेसी विनंती लिहिली. यावर रा॥ बळवंतराऊ यास येक पत्र लिहिणे की, लमाणाचा सांभाळ करीत जावे. यैसे येक आज्ञापत्र ल्याहावे. विनंती उदास न करणे. याचे उतर लिहिले पाहिजे. बहुत काये लिहिणे हे विज्ञप्ति.

¶Jangi Naik, a Laman by caste, requests the Peshwa to write a recommendatory letter about him to Balwantrao Mehendale, in whose camp at Kadappa the writer was serving.

No. 88] *[27-11-1757*

श्री

सेवेशी विनंती. येथील कुशल ता॥ छ १४ रावलपर्यंत वर्तमान येथास्थित असे विशेष. पातशाहाकडील हुंड्या दोन लक्षाच्या आगऱ्यास आल्या होत्या. तो यैवज न्यावयासी तखतमल साहुकार मारवाडी आपले आगाडीचे बाजारात राहातो. तो न्यावयास आगऱ्यास आला होता. त्यास सदरहू दोन लक्षापैकी पनास हजार रोख सिंद्याकडील राऊत घेऊन गेले. बाकी दीड (लक्ष रा)हिले. त्यापौ पनास हजार आगऱ्यास साहुकाराकडे राहिले. येक लक्ष रोकड तखतमल घेऊन येथे आला. आम्हास वर्तमान सांगितले की, याप्रा॥ आपण रोकड घेऊन आलो आहे. लस्करात जातो. फरिदाबादपर्यंत पोहचवावयासी स्वार द्यावे. त्याजवरून आम्ही त्यास सांगितले की स्वार बरोबर देऊन लस्करात पोहचऊन देऊ. त्यास तो म्हणाला की, आधी सैफुदी मा॥दखान याजकडे दिलीस जाईन. उपरांतिक ते सांगतील तरी लस्करात यैवज घेऊन जाईन. यैशास रोकड यैवज. न जाणो यैवज रोकड असता सैफुदीखानाकडे गेल्यास कितीका दिवसी सरकारात देईल किंवा घालमेल करील यास्तव लिहिले आहे. तरी हे इकडून फरिदाबादेस पाचवे साहावे दिवसी आजपासून येतील. आपण से दोनसे स्वार फरिदाबादेस पाठऊन रोकड सुधा साहुकारास लस्करात घेऊन जावे. कदाचित सैफुदीखान यासी न कलता केल्या * * * * डसा असल्यास त्यासहि स्वभावी रीतीने सागावे की, यैवज फरिदाबादेस आला आहे. वाटेच्या जोखिवासाठी स्वार पाठऊन घेऊन येऊ यैसे सांगोन केले तरी कार्यास येईल. यैवज तो सरकारात द्यावयासी आणिलाच आहे. परतु अढलले वर्तमान कलावे म्हणोन लिहिले असे. सेफुदी मा॥खानाकडे यैवज आधी घेऊन

जाईन ऐसे तख्तमल बोलला. याजमुळे दिकत मनात आली म्हणून तावडतोब कासीद पाठविला आहे. मर्जीस येईल तसे करावे. बहुत काये लिहिणे ? लोभ असो द्यावा हे विनंती.

¶*The writer makes suggestions about the safe remittance of money from Agra.*

No. 89] *[1-4-1758*

श्री

सुलतानजी चितलकर दिा राजश्री जनकोजी सिंदे याच्या पथकांतील राऊत सालमाार सन समानात नालबंदी घेऊन मोहिमेस सिंद्याचे स्वारीसमागमे न जाता पळून मौजे कुसमोंडी पाा पाटोदे येथे जाऊन राहिले अहेत. त्यास येथून सयाजी चितलकर दिा माारनिले पाठविले आहेत. तरी तुम्ही मौजे मजकुरीहून येणे प्रमाण असामी बितपसील नावनिसी :

१ सोयेराजी सातपुता

१ सोनजी गोरा

१ पिलाजी उगला

१ हुसनखान नगारची

४

चौऊ आसामी यास बोलाऊन नालबंदीच्या ऐवजाचा निकाल करून घेऊन ऐवज सयाजी चितलकर याचे पदरी घालणे म्हणून पाटोदेकर कमाविसदाराचे नावे पत्र येणेप्राा द्यावयाची अज्ञा जाली.

लिहिणे.

छ २२ रजब सुाा समान खमसैन मया व अलफ.

¶*The Kamavisdar of Patode is ordered to get the advance refunded from four troopers who, having deserted, were lurking in a village under his jurisdiction.*

पो छ १० माहे

यांसी शाहारीहून

विनंती उपरी. औरंगाबादेहून आजी बातमीचा कासीद आला. पाच रोज शहर सोडून जाहाले. त्यास बातमीचे वर्तमान नवाब सलाबतजंग यानी निज्याम आलीखान यास हैदराबादेची सुभेदारी दिल्ही, वस्त्रे दिल्ही. त्याउपर आपण निघून रोज्यास गेले. मागे काये सूत्र खेलविले होते न कळे. हैदरजंग फिरंगियाचा दिवान स्वार होऊन निज्यामआलीखानाच्या डेरियास गेला आणि त्यास सांगितले जे, मुसाभुसी फिरंगी यानी तुम्हास जरूर कार्यास्तव बोलाविले आहे. याच वख्ती चालावे. त्यास निजामआलीनी उतर दिल्हे जे आजी आपणास रोजा आहे. उदैक सलाबतजंग स्वारीहून येतील, उप्रांतिक लक्ष प्रकारें भेटीस येईन. त्यावर हैदरजंगानी सख्तीचा जाबसाल केला कीं, आबरू दरकार आहे तरी यासमईच चालणे. तेव्हा त्यास कुत्रीम कारभारसा कलोन हाती निमच्या होता त्याने त्याच वेलेस हैदरजंगावरी वार केला. येका दो वारानें पुरे जाले. विठलपंत निज्यामआलीचे कारभारियानीं लागलेच हैदरजंगाचे डोचके कापिले आणि कनात धिरून दोघेहि बाहेर पडिले आणि स्वार होऊन ... . खंडागल्यानी .... धवरायांच्या .... (नि)ज्याम आलीनी बसालतजग ...... मान सांगून पाा जे, आपण तों या प्रकारे गेलो. मागे तुम्ही खबरदार राहाणे. तेव्हां बसालतजंगानी तमाम मऱ्हाटे वगैरे फौज तीन च्यार हजार जमा करून मुसाबुसीच्या डेरियास आले. तों त्यानी हैदरजंगासाठी बहुतसा अतिशये केला. टोपी पटकून दिल्ही. त्यावरी बसालतजंग यानी बाह्यात्कारे त्याचे समाधान केले आणि त्यास मंत्र सागितला जे इतक्या कलहास कारण शहानवाजखान आहेत. त्यास आतःपर ठेऊ नये. तेव्हा त्याचसमई मुसाबुसीनी लछमन दुभाशा यास बोलाऊन सागितले जे शानवाजखान पुत्रांसमेत साफ करावा व मीर महम(द) हुसैनखान यासहि विल्हे लावावे ; त्यावरून तात्काल त्याने जाऊन दोघां पुत्रांसमेत शाहानवाजखान व मीर महमद हुसैनखान येऊन चौघे जण विल्हे लाविले. त्याउपरी निज्यामआलीस समजाऊन आणूं म्हणौन बसालतजंगानी मुसाबुसीस सागून उभयेता स्वार होऊन फौजसमेत कोसभर गेले. तो निज्यामआलीनी इभ्रायेमखान गाडदी व आपला जमाव समागमे घेऊन

टाकोटाक फुलबरीस गेले. मग फिरोन माघारे आले. शाहानवाजखान वारल्या .... त्र वाचला होता त्या .... ले ते सरकारात

(अपूर्ण)

¶*An incomplete letter reporting that Nizam Ali flared up at being insulted by Haidar Jang and cut him down on the spot. On learning this news Bussy, Haidar Jang's master, thinking Shah Nawajkhan to be the culprit, put him to death with the help of secret agents.*

No. 91] [*15-6-1758 ?*

छ १ जिल्काद

श्री

तीर्थस्वरूप राजश्री दादास्वामीचे शेवेसी

आपत्यें त्रिंबक सदाशिव कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंती. येथील वर्तमान ताा जेष्ठ शुद्ध अष्टमी मुकाम कृष्णातीर पावेतो स्वामीच्या कृपेकरून येथास्थित विशेष. राजश्री दौलतराव स्वामीकार्यावर खर्च जाहले. ईश्वरास मानले तसी गोष्टी घडोन आली. यास इलाज काय आहे ? स्वामी कृपा त्याजवर फारच करीत होते. त्याची निष्ठा स्वामीचे चरणासी कसी होती स्वामी सर्व जाणतच होते. मानिल्हेचे चिरंजीव खंडेराव लेकरू लहान आहे. स्वामीसनिध आहे. त्याजवर कृपा करून शाहणा करणार स्वामी खेरीज दुसरे कोण आहे ? स्वाम मायबाप खावंद आहे. त्या मुलांचे दुख दूर करणार स्वाम समर्थ आहेत. येविसी सेवकाने विस्तार काय ल्याहावा ? सर्वज्ञ स्वाम आहेत. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*Trimbak Sadashiv Purandare to Raghunathrao Dada, recommending to his notice Khanderao, son of Doulatrao, who had fallen in battle fighting. Further information about this Doulatrao and the engagement in which he perished is required.*

No. 92] [*1-11-1758 ?*

पाा छ १४ रावल

श्रीगजानन

श्रीमंत राजश्री दादा
साहेबांचे शेवेसी

विनंती शेवक नारो शंकर कृतानेक साष्टांग नमस्कार विज्ञापना यैसीजें. सेवकाचें वर्तमान ताा छ २९ सफरपर्यंत स्वामीचे कृपावलोकनेंकरून कुषल असे. स्वामीची आज्ञा घेऊन स्वार जाल्यानंतर झांसीचे मार्गे देशोदेशें आलों

तमाम ठाणी वोडसे व दतिया व भदावर व कछुवाधार मिलोन ठाणी पाऊणसे गढी आठ रोजांत सरंजामसुधां खाली करून दिल्ही. तदनंतर किले झांसी व करेरा जकिरेसुधां व सरंजामसुधां हवालां करून रसीद घेतली. तमाम माहालो माहालचे कमावीसदार व जमिदार बोलाऊन बाकी रुजू करून दिल्ही व साल मजकूरचा वसूलहि रुजू करून कमावीसदार याच्या विद्यमानें दिल्ही, त्याप्रमाणें राजश्री माहादाजी गोविंद याचे जाब घेऊन कमावीसदार त्यांचे हवाले केले. कंमेबेश[१] समजोन देतील. कोणे गोष्टीचा गुंता राहिला नाही. चुगलानी भराच्या गोष्टी सांगितल्या; त्यावरून आम्हांवरी इतराजी करून मामलत काढिली. अम्हांस खावंदाची आज्ञा प्रमाण. परंतु परिणामी तऱ्हीं स्वामीस कलेल. सेवक लोकानी परिहार कोठपर्यंत करावा? ईस्वराप्रमाणें खावंदास जाणौन येकनिष्ट भावें सेवा चाकरी केली. आपणहि मजवरी कृपा अतःकर्णापासून करीत असतां मध्यें विघ्न जालें. होणार तें चुकत नाही. परंतु आपण अभयवचन दिल्हे, त्या भरवसियावरी राहिलों. पुढेंहि स्वामीच्या अभयाचा भरवसा आहे. येते समई दोन महिनियाची आज्ञा देऊन, मुलें माणसें ठिकाणी ठेऊन, लोकांची समजाविसी, नालबंदीचा गवगवा दूर करून सेवेंत राहावें यैसें मानस असतां, नाना प्रकारें स्वामीच्या मनांत पेंच लोकानी अणोन, अमची कडेलोट केली. तर मजला स्वामीचे चरणासिवाय आश्रय नाहीं. जे आज्ञा होईल, त्याप्रमाणें वर्तणूक करीन. येतेसमई श्रीमंतास आपण पत्र दिल्हे; तें रागाचें दिल्हें. तरी यैसे न करावें. स्वामीची सेवा केली; त्यास यैसी फलें नसावीं. कृपा करून देशासच जावयाची आज्ञा जालीच तरी, श्रीमंतास पत्र ममतापुरस्कार ल्याहावें. श्रीमंत कृपा करीत तें करावें. नाहीतरी चरणापासीं ठेऊन पोटास द्यावें. पांच सा लाख रुा गोसावियांचे कर्जदार जालों. सेवटीं ठिकाण नाही यैसें जालें. तरी आपणासिवाय कृपा करणार कोण असे ? उतराची अज्ञा करावी. राजश्री माहादाजी गोविद यांचे पत्र पाठविले आहे. त्यावरून ध्यानास येईल. लोकानी नाना प्रकारें भास घातलें. परतु स्वामीनीच कृपा केली. त्याच प्रमाणें सेवकाने निखालसपणें ठाणी हवाला करून तिलमात्र दुसरें दाखविलें नाही. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*Naro Shankar to Dadasaheb, narrating the endeavours that he made to collect the dues from the Zamidars of the provinces in the north, e.g., Jhansi, Datia, Orchha, etc., and in bringing them under his subjection. Further on the writer complains against some people at home who are trying to ruin him by reviling him before the Peshwa. The writer however expresses his perfect reliance on the good sense of the Peshwa.*

---

१ कंमेश = कमीअधिक.

2670

No. 93] *[6-12-1758*

श्रीराम

यादीदास्त पत्रे पाहिजेत. सुा तिसा छ ३ राखर

सजनगड येथे श्रीरामदासस्वामी याचे स्थली मठचे व श्रीदेवसंनिध उपाधेपण वेदमूर्ति रा। दिवाकरभट माहाबलेस्वरकर याचे श्रीमंत माहाराज राजश्री कैलासवासी संभाजीराजे ता। श्रीमंत माहाराज राजश्री शाहू माहाराज याचे कारकीर्दीपावेतो श्रीचे संवस्थानी मठांदिपती राजश्री गंगाधर गोसावी याचे वेले चालत आले आहे. याप्रमाणे भोगवटियाची राजपत्रे आहेत. प्रस्तुत राजश्री लक्ष्मण गोसावी याचे वेलेस श्रीचे वाड्यात पिंपल आहे, तेथे सोमवतीस आस्वथाची पूजा होत आहे. मठातील बायेका येजमानीनपासून सर्व बायेका आसतील त्याणी आस्वथपुजा व व्हाणे समर्पितलि तो अंऊस आमचे वडील व आम्ही घेत आलो. गड मजकुरी व्रितिवंत जोसी यास घ्यावयास संमध नाही यैसे चालत आले आसता प्रस्तुत कजियां जोसी मजकुर करितात यास ताकीद पत्रे स्वामीनी द्यावयाची आज्ञा करावी: येणेप्रमाणे;

सजनगडचे मुद्राधारी भवानजी जाधव यास व जोसी माणको मोरेश्वर यास यैसे दोन ताकीदपत्रे द्यावयासी आज्ञा करावी.

दिवाकर भट मठचे उपाधे याचा व जोसी याचा अस्वाथाजवलील सोमवतींचे उत्पनाचा कजिया आहे. त्यास शाहूमाहाराजाचा वेलेपर्यंत उपाधीक दिवाकरभट घेत आले. त्या आलीकडे जोसी नवीन दाहा वर्षे कजिया करितात तो न करणे; सुदामत दाहा वर्षापलीकडे चालत आले असेल तेणेप्रो चालो देणे; लटका कजिया न करणे म्हणोन परलीकर हवालदार यास व जोसी यास यैसी दोन पत्रे द्यावी. परवानगी जाली असे.

छ ४ रबिलाखर मार्गशीर्ष सुा तिसा खमसैन मया व अलफ.

¶*This paper contains the plaint, the decision and also the order in the case of the rights of Upadhyegiri of Divakerbhat Mahabaleshwarkar in the Ramdas Math at Parali.*

No. 94] *[11-1-1759*

पौ छ १९ जौवल

श्री

श्रीमंत राजश्री नाना स्वामीचे शेवेसी

सेवक त्रिंबक सूर्याजी मुा जवार सां दंडवत विनंती. येथील कुशल वर्तमान ता। छ ११ जावलपावेतों आपले कृपेकरून संतोषरूप असे विशेष. राजश्री

बाळजीबावाबरोबर पत्रें पाठविलीं तीं व जवारचे गडीच्या सनदा पाठविल्या त्या पावल्या व मारनिलेनीं मुखोतर सांगितलें तें कळलें. ऐसियासि आपले आज्ञेप्रों नवाबांस सनद पाठविली ते दिल्ही. त्यावरून त्यानी गडी आमचे स्वाधीन केली. छ ६ जमादिलौवलें गडींत दाखल जालों. त्यासी गडींतील तोफा व जेजाला बंदुका हातेरपातेर वस्तभाव हांडेभांडे कुली नवाब घेऊन गेले. केरसुणीपासून सुईचा धागा गडींत ठेविला नाहीं. काही किरकोळ हांडेभांडे हातेरे वगैरे गडी फते जाल्यावर गडींत नवाबानीं ठेविलें होतें ते देखील राजश्री विष्णु हरि यांचे विद्यमानें घेऊन नवाब गेले. गडी खालीं करून भिताडें मात्र आमचे स्वाधीन केलीं. ऐसियासी गडीचा विचार आहे. तरी येविसींची आज्ञा करणार स्वाम आहेत. स्वारीबरोबर गारदी व लोक आहेत त्यांसी खर्चावेंचाची तंगचाई बहुत जाली आहे. येविसीं पेशजी सेवेसी लेहून पाठविलेंच होते. हाली सेवेसी लिा आहे. तरी स्वाम कृपालु होऊन खर्चाची बेगमी करून पाठविली पाहिजे. सेवेसी शृत होये हे विज्ञाप्ति.

¶*Trimbak Suryaji informs the Peshwa Balaji Bajirao, that he had taken charge of the fortress of Jawar from the Nawab who, the writer complains, removed everything, including guns and muskets, from the fortress when he evacuated it.*

No. 95] [?

श्री

राजश्री भाऊसाहेब गोसावी यांसी

श्रीसकलगुणालंकर्ण अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य स्नेहांकित लक्षधीर दलपतराऊ दंडवत विनंती. येथील कुशल तागाईत माघ वद्य ५ पंचमीपर्यंत साहेबांचें कृपेकरून येथास्थित असें विशेष. कृपा करून आज्ञापत्र पाठविले तें पावोन बहुत संतोष जाहाला. याचप्रकारें अहिर्निसी पत्रीं परामर्ष करावा विहित आहे. यानंतर पत्रीं आज्ञा कीं, जमावसुधां सत्वर येऊन पोहचणे. यैसियास आमचे शरीरीं सांप्रत सावकाश नाहीं. सीतज्वराची वेथा प्राप्त जाली आहे. याजकरितां चिरंजीव राजश्री करामतजी सेवेसी जमावसुधां पाठविले आहेत. येऊन पोहचतील. आमचे सर्व वर्तमान सेवेसी मुखवचने निवेदन करितील त्याजवरून अवगत होईल. वरकड आम्ही सर्व प्रकारें पदरचें आहों. चिरंजीवाविसीं विस्तारें ल्याहावे यैसे नाहीं. सर्व प्रकारें आमचा अगत्यवाद साहेबांस आहे. यावर राजश्री कुसाजी देशमुख दिंडोरकर यांस आज्ञापत्र साहेबीं पाठविलें

कीं आमचे तालुक्यात कोणे गोष्टीचा उपद्रव न करावा. यैसियास आज्ञेप्रमाणे मारनिलेस पत्र प्रविष्ट केले. परंतु त्याचे चितांत फारसा गुबार आहे. सिनरकर ग्रहस्तासीं सख्य करून त्याणीं याणीं मिळोन आम्हासीं हर्षामर्ष वाढवावा यैसे त्याचें मानस आहे. याचे साद्यंत वर्तमान मागाहून सेवेसी लेहून पाठऊ. त्याप्रमाणें पारपत्य करणार खावंद समर्थ आहेत. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*Lakshadhir Dalpatrao writing to Sadashivrao Bhau regrets his inability, owing to ill-health, to present himself for service personally and so, he adds, he has sent his son with a contingent.*

No. 96] [*26-4-1759*

श्री

राजश्रियाविराजित राजमान्य राजश्री आपाजी गणेश
स्वामी गोसावी यासी

पो बालाजी बाजीराव प्रधान विनंती उपरी. येथील कुशल जाणोन स्वकीय कुशल लिहित असिले * * * पा॥ सुत राजश्री जनकोजी सिंदे याजकडे आहे. त्यास बासवाडेकर राजा येऊन सुतच्या जमीदारासी लढाई केली. तेव्हा सेख मूर्तजा नवे किलेदार पायागडास सिंद्यानी पाठविले ते त्याचे पारपत्यास गेले. याची त्याची लढाई होऊन यास धरून सुतचे किल्यात कैद करून ठेविले म्हणून (लिहिले) ऐशास तुम्ही आपलेकडील कमाविसदारास लेहून पाठऊन तिकडील वर्तमान * * णे. किलेदार खाली उतरला तो कैद जाला; तेव्हा किले मजकूरचा बंदोबस्त कसा आहे? सेख मूर्तजाची सुटका जाली न जाली ते सविस्तर लेहून पाठवणे. जाणिजे छ १७ शाबान सु॥ तिसा खमसैन मया व अलफ. रा॥ कृष्णाजी अनंत गिरासियाचे बंदोबस्तीस तिकडे राहिले. त्यास पायागडास जावयाची आज्ञा केली आहे; त्यास खर्चास दहा वीस हजार रुपये लागतील ते देणे. जाणिजे छ २८ साबान. बहुत काये लिहिणे हे विनंती.

¶*Balaji Bajirao directs Apaji Ganesh to take measures to seek the release of the Killedar of Payagad who has been made prisoner by the Chief of Banswada.*

No. 97] [*27-4-1759*

श्री

अखंडित लक्ष्मीआलंकृत राजमान्य
राजश्री कृष्णाजी अनंत गोसावी यासीं

सेवक बालाजी बाजीराव प्रधान * * सु॥ तिसा खमसैन मया व अलफ. तुम्हीं विनंती पत्र पाठविले ते * * राजश्री नानाचे पत्र वसईहून आले कीं

कूच करून येणे. त्याजवरून पागा राजश्री आपाजी गणेश याचे कारकुनाचे हवाली करून येक दोन पागा व सिलेदार घेऊन येत असो म्हणून पिंपलनेरच्या मुकामीहून लिहिले ते कलले. ऐशास बाबूखान पायागडास किलेदार होते त्यास राजश्री जनकोजी सिंदे याणी तगीर करून सेख मूर्तजा किलेदार पाठविला तो जाता मार्गी पाा * * * थे बासवाडेकर लोकाचा कजिया होऊन सेख मूर्तजा धरिला म्हणून पेशजी तुम्ही लिहिले होते व परभारेहि लिहिले आले. त्यास बाबूखान अगोधरच किल्यावरून उतरोन डबईस गेले. याजमुले किल्यावर लोक आहेत ते बेदील जाले आहेत. तेथील बंदोबस्त जाला पाहिजे व सेख मूर्तजाची सुटका जाली पाहिजे. याजकरितां तुम्हासच जावयाची आज्ञा करावयाची होती परंतु तुम्हीं घाट चढोन आलेत. त्यास पागा राजश्री आपाजी गणेश याचे हवाली केल्याच आहेत. त्यास तुम्ही लेहून पाठवणे कीं पायागडास जाऊन सेख मूर्तजाची सुटका होऊन किल्यावर चढवणें. त्याचा बंदोबस्त करून देऊन मग आपाजी गणेश याजकडे येणे. इतक्यात त्याची सुटका होऊन किलादाखल जाला असिला तरी उतम जाले; नाहीतरी सत्वर जाऊन बंदोबस्त करून देणे. याप्रो लेहून पाठवणे. जाणिजे छ २९ शाबान. तुम्ही आपला शाहाणा कारकून पाठवणे. त्यास याप्रो माहीत करून पागा त्याणी घेऊन जावे. सर्व बंदोबस्त करून मग यावें. ऐसे करणे. जाणिजे छ मार्त आज्ञा प्रमाण.

लेखन
सीमा.

¶*The Peshwa orders Krishnaji Anant to send an army with Apaji Ganesh and thus to effect the release of Shaikh Murtija, who was appointed Killedar of Payagad.*

No. 98] *[27-8-1759*

श्री

राजश्री चिंतो नारायण कादार
पा नसिराबाद गोसावी यासीं

सुहुर सन सितैन मया व अलफ बाा देणे मुजफरखान गाडदी यांस सालगुदस्ता जवारप्रांते कोलियाचे पारपत्यास पाठविले, त्यासमई स्वारीत खर्च जाहाला. त्यापैकी रुपये १००० येक हजार तुम्हाकडे साल मजकुरचे रसदेचा

यैवज येणे; त्यापैकी सदरहु येक हजार रुपये देविले असेत. पावते करून पावलियाचे कबज घेणे. जाणिजे छ ३ मोहरम.

बार

लिखतं मुजफरखान गाडदी सदरहु वरातेप्रमाणे रुपये भरोन पावलो. मिा मजकुर गुा सदासिव लक्षुमण जोगलेकर.

¶A sum of one thousand rupees is granted to Muzafarkhan for putting down the Koli rising in Jawar and his receipt obtained.

No. 99] *[26-9-1759*

श्रीभीमशंकर

शेवेसी माहादाजी राम कानिटकर विज्ञापना यैसीजे. श्रीच्या क्षेत्रीं भोंवतालील आरण्य दक्षणेंकडे श्रीचे क्रीडावन पूर्वेकडे व्याघ्रारण्य व कुशारण्य उतरेकडे श्रीआईचा हिंदोला तीर्थं आदिकरून आरण्य परम सुखावह शोभायुक्त नाना प्रकारची जानवरें व नाना प्रकारचे पक्षीकुले आदिकरून संकीर्ण राहातात. त्यास प्रांतस्थ देशांतील सूद्र येऊन झाडी तोडतात. त्यास ताकीद कीं श्रीदेवाचे पूर्वेस धुपराहीपलीकडे, दक्षणेस क्रीडावनापलीकडे, उतरेंस श्रीदेवीच्या राईपलीकडे, झाडे तोडावीं. आलीकडील झाड श्रीच्या क्षेत्रस्थ उपयोगासिवाये कोणी तोडील, त्याचे पारपत्य बरे वजेन केले जाईल म्हणोन ताकीद पत्रें येणेप्रमाणें:

१ रामचंद्र कृष्णराव यांस

१ मुकदम देशमुख वगैरे भीम नहरकर यांस

२

येकूण दोन ताकीद पत्रें द्यावयाची आज्ञा करणार स्वाम समर्थ आहेत. दोन पत्रे द्यावी देणे.

छ ४ सफर आस्वीन सितैन

¶Mahadaji Ram Kanitker requests the Peshwa to issue orders to Ramchandra Krishnarao and all Mukadams and Deshmukhs not to fell trees in the province round about Bhimashanker.

No. 100] [26-9-1759

श्रीभीमशंकर

शेवेसी माहादाजी राम कानिटकर विज्ञापना यैसीजे. श्रीच्या क्षेत्रीं जनावरे निस्प्रह सांबरेआदिकरून राहातात. त्यास भोंवरगांवकरी येऊन नाहक त्याचा वध करितात. याजकरितां ताकीद कीं तीन कोश श्रीभोंवताली पारध येकंदर करूं नये म्हणून ताकीदपत्रें रामचंद्र कृष्णराव यांस व भोंवरगांवकरी यास पेशजी दिल्हीं. कोंकण प्रांत कल्याण येथील सिदगड व कोथला नजीक आहेत ते येऊन पारध करीत आसतात. त्यास ताकीद कीं, श्रीच्या पर्वतावर पारध करूं नये. करील त्याचे पारपत्य बरे वजनें केले जाईल म्हणोन पत्रें :—

१ किले सिदगडकरी यास
२ किले कोथला

येकूण दोन पत्रें द्यावयाची आज्ञा करणार स्वाम समर्थ आहेत.—दोन पत्रे द्यावी.—देणे.

छ ४ सफर आस्विन सितैन

¶*Mahadaji Ram prays that orders be issued prohibiting the hunting of Sambhar and other animals on the sacred hill of Bhimashankar.*

No. 101] [3-10-1759

श्री

सेवेसी जोती माली खानाजाद कृतानेक विज्ञापना यैसीजे. कैलासवासी माहाराजांचे कारकीर्दीस मजला दरमाहे रोजमुरा रुपये ३० व दाणे ८१ येक मण खेरीज वस्त्रे व कसबे कऱ्हाड येथे जमीन चावर ·।।· निम होती. त्याजपैकी सांगोल्याचे साली जमीन मात्र करार करून दिल्ही. त्या जमिनीविशी ताकीदपत्रे येकदोन वेला दिल्ही. त्यास, हाली राजश्री दाजीपंत व राजश्री गमाजीबावा नाना प्रकारे उपद्रव करितात. त्यास स्वामीनी कृपाळू होऊन ताकीदपत्रे

१ राजश्री दाजीपंतास
१ राजश्री गमाजीबावास
—
२

येकून दोन पत्रे द्यावयाची आज्ञा करणार स्वामी समर्थ आहेत.

अंद[१] चावर जमीन पहिल्यापासून चालत असेल त्याप्रा चालवणे म्हणून दोन पत्रे देणे.

छ ११ सफर सितैन आस्विन

लिहिणें.

¶*Joti Mali seeks orders from the Peshwa prohibiting Dajipant and Gamajibawa from obstructing him in the due enjoyment of his inam land.*

No. 102] [*31-10-1759*

श्री

चिरंजीव राजश्री सदासिव चिमणाजी यांसी बाळाजी बाजीराव प्रधान अशिर्वाद सुा सितैन मया व अलफ जानो मल्हार देशपांडे पाा फलटण यास गोत्रवध जाला होता याकरितां धर्मशास्त्रमते प्रायश्चिताचा निर्णय करून मौजे कोयेली तोा चाकण प्रां जुनर येथे पूर्वांग प्रायश्चित करून श्री ची यात्रा व सेतुस्नान पाठविले होते त्या प्रो सेतुस्नान श्री ची यात्रा करून हुजूर आले आणि उतरांग प्रायेश्चित देऊन मुक्त करून पंक्तीपावन करावे म्हणून विनंती केली. त्याजवरून मौजे मजकुरी उतरांग प्रायश्चितास जानो मल्हारीस पाठविले असत. तरी तुम्ही आपलेकडील कमाविसदारास ताकीद करून याजसमागमे कारकून व माणसे बो देऊन किरकोळी साहित्य द्रव्यविवर्जित लागेल ते देऊन यास प्रायश्चित देवणे. जाणिजे छ ९ रबिलोवल बहुत काय लिहिणे.

¶*The Peshwa inflicts penance by way of punishment, upon Jano Malhar Deshpande who had committed homicide.*

No. 103] [*7-11-1759*

श्री.

यादी साहित्यपत्रें बिदनुरकरास छ १६ रबिलौवल सितैन कार्तिक. पूर्वी चंदीचे मोकामीं कैलासवासी माहाराज राजाराम साहेब याणी वसुधेंद्र स्वामीच्या मठास जडित शेषफणी व छत्री व पदक वगैरें दागिने सात श्रीदेवानिमित्य दिलें. त्यास सोमशेखर नाईक याचे कारकिर्दीस पाहावयास नेऊन दागिने परतून

---

१ पत्राच्या खालील हा शेरा खुद्द पेशव्याचे हातचा आहे.

न देतां संस्थानीं ठेविले म्हणून विदित जालें. ऐशियास श्रीदेवाचे दागिने अपहार करणें उचित नव्हे. हालीं लिहिलें जातें कीं सदरहु सात दागिने श्रीस्वामीचे स्वाधीन करणें. दागिने सरकारचे आसेत. ठेऊन न घेणें म्हणून पत्रें.

१ संस्थानिकांस
१ बाळाजी देवराव
१ नरसापा नाईक कलकेरी
१ कारबारी संस्थान मजकूर
—
४

येकूण च्यार पत्रें द्यावयाचीं आज्ञा देणें.
लिहिणें.

¶*The Peshwa orders Somshekhar Naik of Bednur to restore the ornaments presented by King Rajaram to the Vasudhendra-swami which the Naik has misappropriated.*

No. 104] [*12-11-1759*

पौ छ २६ जमादिलोवल
सितैन बुधवार

श्री

श्रीमंत राजश्री बाबा
स्वामीचे सेवेसी

विनंती सेवक मुकुंद श्रीपत साष्टांग दंडवत विज्ञापना. येथील कुशल ता। छ २१ रबिलोवल पर्यंत सेवकाचे व प्रांत मजकूरचे वर्तमान येथास्तित असे विशेष. पत्र पाठविले ते उतमसमई प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ सिरसा वंदिले. त्यांत भाव कीं पेशजी सेवकाकडे दोनसेहे स्वाराची सिबंदी नेमणूक होती. हाली राजश्री गोपाळरावजी या प्रांती आल्यावरी सिबंदीपैकी पनास स्वार करार करून त्याची सनद दिली आहे. इतकी कमी जाहली. यावरी निभाव नाही म्हणऊन सेवेसी विनंतीपत्र लिहिले असतां पत्रीं आज्ञा केली कीं, राजश्री गोपाळरावजीनी जे प्रमाण केले तेच प्रमाण त्या लोकाकडूनच काम चालवणे. जास्ती लोक ठेऊन सिबंदीखर्च न करणे म्हणऊन; तरी हे मुलूक काटक

मैसूरकराचा. अर्थांतर लागलेच आहे. आणि घोरपडे याचें उपद्रव तो लिहिता पुरवत नाही. यासिवाये बेडर व किरकोळ पाळेगार लबाडी करीतच आहेत हे जाणून मुलुकाचे बच्याव करीत जावें आणि आपले आब राखावे. गाव खेडेवरी हर कोण्ही येऊन लबाडी केलिया केवळ बाहेर न पडतां किलेत बैसलिया कोणेप्रकारें रयेतीचा बच्याव होईल. मानमार्ग पाहून पारपत्य करावेच लागते. हैसाकरितां सिबंदी ठेविले नाही. सरकारचे प्रयोजन हरतरतुदीने होऊन आब राहावे यैसा मजकूर आहे. कदाचित पनास स्वारानसी या प्रांतीचे बंदोबस्ती करून सरकारचे प्रयोजन करितो म्हणऊन स्वामीचे सेवेसी कोण्ही विनंती केली असतील तरी बहुत उतम आहे. सरकारचे किफायेत करणाराकडून सेवा घेणेचें स्वामीस युक्त आहे. आम्ही सिबंदी जास्ती ठेऊन सरकारचे नुकसान करणार यैसे चिती असलियां आपले सेवेसी बोलाऊ घ्यावें. समये येऊन यैसा पडतो जे, च्यारसेहे स्वाराचाहि निभाव दिसत नाही परंतु तेसमई धण्याचे पुण्य सामर्थ्यें हरतरतूद करून चौकडील कुमक आणऊन इबरतीनेच कालक्षेप करीत जातो. तोहि मजकूर परस्परे सेवसी श्रुत होत अ(स)ल. राजश्री गोपाळ गिरिधर याचें मजकुरास आज्ञा केली की, त्याचे नावी ताकीदपत्र सादर केले आहे की, सागितलेप्रा वर्तणूक करणे अथवा वर्तणूक न केलिया हुजूर उठून येणे म्हणऊन सेवकाचे नावी पत्री आज्ञा केली की, ताकीदपत्र लिा आहे त्यास माकूल करून कामकाज घेणे परंतु मामिला काहाडून हुजूर लाऊन न देणे म्हणऊन. यैसियास राजश्रीस पेशजीपासून सरकारचे कैद व सनदी मजकूर किती प्रकारें सागितलें तरी मानीत नाहीत. मुलुकांत नस्ते फितूर घालणे आणि बखेडा करून यैवजाचा खलील केले ते मजकूर किती म्हणऊन पत्री दर्शवावे? त्यावरून त्यास मामिलेतून काहडिले. कदाचित त्या प्रांतीचे काजकाम त्यास सागावे यैसी मर्जी स्वामीची असलियां मामिलत दुई पडून खालील होत आहे. तेथील काम त्याजकडूनच घ्यावे परंतु सेवकास सरकारची समजाविसी आणि त्याजकडून काम घेणे हे दोनी गोष्टी पुरवत नाही. त्यास मामलेतून काहाडिलेसिवाय बंदोबस्त होईनासें जाहाले त्यावरून राजश्रीस काहाडून बंदोबस्ती केली आहे. याउपर जैसी आज्ञा होईल त्याप्रा वर्तणूक केले जाईल. श्रीमत राजश्री दादासाहेबासमागमे आपण हिंदुस्तानाकडील बंदोबस्तीस जाणार म्हणऊन वर्तमान कळले. सेवकास पेशजी या मामिलेत स्वामीनी ठेऊन आजी-पावेतो सरकारांत बरे वाईट तमाम जाबसाल करून अज्ञास आज्ञा केलेप्रा वर्तणूक करीत होतों. हाली स्वामीचें जाणें तिकडे जाहलियां आम्ही कोणासी

2679

जाबसाल करावें? दरबारचे विचार आपले चितास श्रुत आहे. यैसियास आपणाकडील इतबारी कोण्ही मोकरर करून आमचे जाबसाल तमाम आपले आंगावरी घेऊन दरबारी जे काय बोलणे ते बोलून आमचे कार्यभाग विलेस लाविजेसे योजून ठीक करून लेहून पाठवावे अथवा ते गोष्टी न करितां परभारें दरबारांत पाहून घेणें म्हणऊन आपली मर्जी असलिया हे गोष्टी सेवकाकडून पुरवत नाही. आपणाजवली बोलाऊं घ्यावें. हाली सरकारचे रसद हुंडी भुकणजी कासिदास याचे गुमास्तेचे नावी करऊन पाठविली आहे त्याची पुरवणी आलाहिदी आहे त्याजवरून सेवेसी श्रुत होईल. कोलार प्रातेहून होसकोटेस आल्यावरी सिबंदी पनास स्वार व पागेकडील बारगीर पनास येकूण शेभर स्वार मात्र करार करून वरकड बरतर्फ केले. आवंदा हा दिवसानंतरे आणखी बाहेर निघणेचा प्रकार आहे तेसमई शंभर दीडसेहि स्वार ठेवावे लागल. वरकड सविस्तरें वर्तमान श्रीमत राजश्री साहेबाचे पत्री विज्ञाप्ती केली आहे त्यावरून चितास आणून जाबसाल समर्पक करणार स्वामी समर्थ आहेत. स्वामीनें येथे आम्हास ठेविल्यापासून जाहाली सेवा ते जिवाभ्येश्रमेकडून केली. कारण दरबारी कैसाहि प्रसंग पडलिया आमचा निभाव स्वाम करितील हा भरवसा पूर्ण मानोन उमेदीने चाकरी केली. पुढे आपण हिंदुस्थानात जाणार. आम्हास काये आज्ञा करिता? दरबारी हरयेकविसी आमचे तर्फेन जाबसाल करणार कोण? येविसी आज्ञा केली पाहिजे. सारांश आमचा निभाव होऊन आपणास कीर्ति येई ते करणार स्वाम समर्थ आहेत. बहुत काये लिहिणे? लोभ असो दिल्हा पाहिजे हे विज्ञापना.

¶*Mukund Shripat protests against the reduction of his force ordered by the Peshwa and maintains that his present numbers are necessitated by the peculiar nature of the country which he had to administer. He further says that he would prefer to be at headquarters with the Peshwa to serving in his province against such odds.*

No. 105] [*1760?*

श्री

राजश्री नानासाहेब गोसावी यासी

श्रीसकलगुणालंकर्ण अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्ये श्री जोत्याजीराऊ पाटणकर दंडवत विनंती उपरी. येथील कुशल जाणोन स्वकुशल लिहीत अज्ञा केली पाहिजे विशेष. साहेबी अज्ञापत्र पाठविले ते उतमसमई प्रविष्ट होऊन परम संतोश जाहला. तेथ अज्ञा की, पाटणात बहुत दिवस न राहणें,

सत्वर घरास जाऊन दसरा होताच स्वार होऊन येणे. यैसियास पाटणाकडे जाणे जाहले नाही. परभार इकडेच आलों. इकडील गलाटा जाहला तो पत्री लिहिता येत नाही. वडील होत तो कोणे गोष्टीची फिकीर आम्हांस नव्हती. अम्ही जेऊन मात्र असावे. ते ईस्वराच्या चितास अले नाही. आता वडिलांच्या जागा साहेब आहेत. तेणेकरून अम्ही बेफिकीर आहो. सर्व गोष्टीचा अभिमान साहेबासस आहे. पाटणात चिरंजीव भिवाजी पाटणकर ठेविले आहेत. तेथील भावाबंदाचा मजकूर आहे तो साहेबास विदित आहे. त्याचा हरयेकविसी पुस्तपना[१] करणार साहेब खावंद आहेत. अम्ही प्रसंगी नाही यास्तव सेवेसी सूचनार्थ लिहिले असे. वडिलाप्रति विशष काये लिहिणे? आज्ञेप्रमाणे स्वार होऊन सत्वरच येतो. दुसऱ्या पत्राची वाट पाहत नाही. दसरा करायास साहेबापासी येतो. परंतु येथील गलाटा[२] बहुत जाहाला त्याची बंदोबस्ती करून सत्वरच येतो. अम्हास सर्व प्रकार भरवसा आपल्या पायाचा आहे. येकनिष्ठपण सेवा करावी. दुसरा अर्थ जाणत नाही. बहुत काये लिहिणे, कृपा निरंतर असो दीजे, हे विनंती.

¶*Jotyajirao Patankar assures the Peshwa that, as desired, he will join him without delay.*

No. 106] [*1760*

श्री

सेवेसी विज्ञाप्ति. बंगाल्याचें कापड जिनस तिवटें, सेलें, जामेवार, मलमल वगैरे जिनस खाशा पोशाकाची जरूर फर्मास करून आणून पाठवणें व तेथें असतील तरी पाठवणे म्हणून आज्ञा. येसियास लिहिल्याप्रों बंगाल्याची सनगे खाशा पोशागायोग्य येथें अगदी नाहीत. बंगाल्यात फर्मास करऊ * * * * * . तरी त्या स्थली अमचे तर्फेचा (अपूर्ण)

¶*Clothes are ordered for the Peshwa from Bengal.*

No. 107] [*1760 ?*

पो छ ६ राखर

श्री

श्रीमंत राजश्री भाऊ स्वामीचे सेवेसी

आज्ञाधारक माणको बलाळ कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंती उपर. येथील वर्तमान ता। छ ९ राखर जाणून स्वकीये कृपेदृष्टीकरून येथास्थित असे.

---

१ पाठपुरावा. २ हाल, संकट, घोंटाळा.

यानंतर स्वामीनी सदाराम परदेशी याजबराबरी पत्र पाठविले ते त्यांत लिहिले जे, बाकीचा कर्डेरांजणगावचा जेष्ठमासपैकी हस्तियाचे ऐवजी पैका राहिला, तो पाठवणे. इकडे तो बाकी मक्तियामुळे राहिली आणि स्वामीसी बेहेडियाचे+ समई बोलीच केली होती कीं सेवटील हप्ता वागऊन ध्यावा. स्वामी खावंद, स्वामीस सेवकाचे विनंतीचे स्मरण न राहिले. कर्ज काहाडून रुपये १२० सासेवीस सदाराम परदेशी हुजुराती व सोनजी जगदळा सदरहु रुपये पाठविले असेती घेऊन उत्तर पाठविले पाहिजे. दरमाहाचे नेमणुकेप्रमाणें झाडियानसी ऐवज सेवेसी पावला. विदित जाले पाहिजे हे विज्ञाप्ति. दरमहाचे नेमणुकेची हिसेब सेवेसी पाठविला आहे त्यावरून विदित होईल हे विज्ञाप्ति.

¶*Manko Ballal to Bhausaheb regarding the instalment of payment of dues from Karde Rajangaum.*

No. 108] *[1760 ?*

श्री

श्रीमंत राजश्री भाऊसाहेब साहेबाचे शेवसी

विनंती आज्ञाधारक महिपतराऊ कवडे दंडवत विज्ञापना. येथील सेवक लोकांचे वर्तमान साहेबाचे कृपाकटाक्षेकडून यथास्थित असे विशेष. साहेबी कृपाळु होऊन आज्ञापत्र सादर केलें तेथें आज्ञा केली जे. गढे प्रांतीचा बंदोबस्त कैसा केला ? दर्शनास कधी येणार ? म्हणून आज्ञापत्री आज्ञा केली. सेवक लोकांस आज्ञा प्रमाण. गढे प्रांतीचा बंदोबस्ती साहेबाचे पुन्यप्रतापें केला आहे. छ २९ माहे जिल्हेजी अजनूजेस दाखल झालों. फौजेचा गवगवा आहे तो विस्तार * * सत्वरीच साहेबाचे * * स येतो. दर्शनाचा लाभ जालियावर गढे प्रांतीचे कुलवर्तमान सेवेसी विदित होईल. सेवक लोकांस सर्व प्रकारें आधार साहेबाचे पायाचा आहे. सेवक लोकांचा अभिमान धरून उर्जित करणार साहेब समर्थ आहेत. विशेषसे लिहिणे हे विज्ञापना.

¶*Mahipatrav Kavde to Bhausaheb, accepting the addressee's commands about the province of Gadha.*

+ बेहेडा म्हणजे ताळेबंद तयार करतेवेळीं.

No. 109] [1760 ?

श्री

अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य राजश्री
विसाजी कृष्ण गोसावी यांसी

सेवक सदासिव चिमणाजी नमस्कार सुा सितैन मया व अलफ ताा नगर हवेली येथील गावगंना खरीफाची तर्फेरीक[1] पेशजी हिमतखानाने करून वसूल घेतला. कांही बाकी राहिली आहे त्यास तुम्ही गावगना खरीफाची सिर्स्त[2] पुन्हा करून तगादा लावितां म्हणून विदित जाहले, आशास पेशजी हिमतखानानें खरीफाचा वसूल घेतला असेल तो चौकशीने मनास आणून पैकी बाकी राहिली असेल तो वसूल घेणे. खासा स्वारी मौजे बोरी पाा करडे नजीक सिरसगांव काव्याचे, घोडनदी तीर येथे मुकामास आली. आजी गुरुवारी येथेच मुकाम आहे. उदैक कूच होऊन दरमजल नगरास येईल. रयेतीस उपद्रव तसदिया न देणे.

पाा हुजुर दादासाहेब रुबरू मोरोबा चिटिणीस.

¶*Sadashivrao forbids Visaji Krishna to recover more than the balance, due from the ryots, after deducting what was already exacted by Himmatkhan.*

No. 110] [1760 ?

श्री

सेवेसी विज्ञापना. इतके दिवस गाडदी सरकारचे ढालापुढें राहात होते. च्यार दिवस आमचे मिसलेस येऊन राहतात, त्याजमुळे आमचे गोटाचा फारच गल्हांठा येतो. कजिया करावा तर सरकारचे चाकर. गाडदी यानीं सरकारचे ढालापुढें राहावें. त्यांचे उजवे बाजूस प्रयोजन काय ? च्यार दिवस दाटण सोसली. लोकांचा राहावयाचा गल्हांठा बहुत होतो. सेवकास आज्ञा होईल तरी कोसावर जाऊन राहात जाऊं. आज्ञा होईल ते समई सेवेत येत जाऊं. नरसिंगराव आपले मिसलेस ढाला[3] राहुट्या देऊन राहिले होते, त्यांच्या राहुट्या व ढाला गाडदियांनी उपडोन त्यांचे जाग्यावर राहिले. ते दीडा कोसावर जाऊन राहिले. राजश्री सदासिव रामचंद्र यास जागाच राहिली नाहीं. तेही लांब गेले. सेवेसी कळावे हे विज्ञापना.

¶*The writer complains to the Peshwa of the trouble created by the Gardis in pitching camp. They should be instructed to observe the usual practice, adds the writer.*

---

१ वर्गवारी, वांटणी. २ शिरस्ता, आधार. ३ निशाणें.

No. 111] [1760 ?

श्री

राजश्री सदासिवपंत
गोसावी यासी

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्षुमीआलंकृत राजमान्य श्रोा संभुसिंग जाधवराऊ दंडवत विनंती उपर. येथील कुशल * * * स्वकीय कुशललेखन केले पाहिजे विशेष. चिरंजीव राजश्री अमरसिंगबाबा सेवेसी रवाना केले आहेत. सर्व प्रकारें सांभाल केला पाहिजे. नातवानीचा प्रसंग आहे तो आपणास श्रुतच आहे. याजकरिता सूचनार्थ लिहिला आहे. रा छ २९ माहे मोहरम बहुत काये लिहिणे? लोभ असो दिल्हा पाहिजे हे विनंती.

¶*Sambhusing Jadhavrao writes to Sadashivrao Bhau that he is sending his son Amarsingbawa for service.*

No. 112] [19-1-1760

छ ९ जाखर सितैन

श्री

राजश्री विस्वासराव पंडित
गोसावी यासी

ॐ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्रोा दर्याबाई निंबालकर दंडवत विनंती उपरी. येथील कुशल जाणौन स्वकीयें कुशललेखन केले पाहिजे विशेष. आपणाकारणे संक्रमणाचे तील शर्करायुक्त पाठविले आहेत. स्वीकार करून उतर पाठविलें पाहिजे. चिरंजीव राजश्री सरलस्कर फौजसहवर्तमान आपणाजवल येऊन पोहचले असतील त्याचे व आपले भेटीनंतर सरदारीचे वृत तपासिले श्रवण जाहालेच असेल; तो अर्थ ध्यानात आणून अभिमानपूर्वक चिरंजीवाचे सरदारी बंदोबस्त होऊन सरंजामांतील उपसर्ग निवारण होय आणि स्वरूप राहे यैसे करणार आपण समर्थ आहेत. रा छ २९ माहे जमादिलौवल. बहुत काये लिहिणे? लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶*Daryabai Nimbalker sends Sarlashker to Vishwasrao and commends him to his kind attention.*

No. 113] [13-2-1760

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान
स्वामीचे सेवेसी

विनंती सेवक दुर्गोजी अहीरराव हवालदार व कारकून किले लोहगड जोहार व कृतानेक साष्टांग नमस्कार विज्ञापना. ताा छ २९ जमादिलाखर पावेतो सेवकाचे व किले मजकूरचे वर्तमान येथास्थित असे विशेष. स्वामीचे अज्ञापत्र सादर जाले. तेथे आज्ञा की, मुजफरखान याचे कबिले व मुले माणसे किले मजकुरी कैदत आहेत. ते हाली हुजूर आणविली असेत. तरी माफजातीने[1] हुजूर पाठऊन देणे म्हणौन आज्ञा. त्याजवरून मुजफरखान याची माणसे किले मजकुरी कैदत होती ती बितपसील नावनिसी

१ हसजुदीखान मुजफरखानाचा लेक उमर वर्ष ३०
१ सलीमुलाखान मुजफरखामाचा भाचा उमर वर्ष ३९
—
२

सदरहूप्रमाणे दोन आसामी सेवेसी रवाना केल्या आहेत. हुजूर येऊन पावलियाचे आज्ञापत्र सादर करणार धनी समर्थ आहेत. हरदूंजणास हुजूर पोहचवावयासी किलाहून फतेसिंग अहीरराव याजबराबर लोक देऊन सेवेसी रवाना केले असेत. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना

¶Durgoji Ahirrao, commandant of Lohgad Fort, reports to the Peshwa that the relatives of Muzafarkhan who were kept in custody in his fort have been sent to Poona under a strong guard.

No. 114] [9-4-1760

श्री

राजश्रिया विराजित राजमान्य
राजश्री बाबूराव राम स्वामी
गोसावी यांसी

पोष्य सदासिव चिमणाजी नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल जाणौन स्वकीये लिहीत जाणे विशेष. श्रीजोगेस्वरी आंबे येथील देवीस दागिने सुमार

१ पालखी

---

१ काळजीनें, व्यवस्थेनें.

१ चवरी
२ मोरचेले
—
४

येकूण च्यार दागिने देविले असेत, तरी सदरहू च्यार दागिने तयार करून पावते करणे; रा छ २२ साबान सुा सितैन मया व अलफ. बहुत काय लिहिणे हे विनंती.

¶*Sadashivrao orders some articles to be prepared for the Jogeshwari at Ambe.*

No. 115] [*22-4-1760*

रा दप्तर फडणिसी

श्री

चिटणिसी पत्रें माहे रमजान सुा सितैन मया व अलफ छ ५ रोज मंगलवार वैशाख दफातें

पत्रे

१ त्रिंबक सूर्याजी यास पत्र सन आर्बा खमसैनात तुम्ही सुरतेचे स्वारीस गेला ते समई कर्ज घेतलें, त्याचे मखलासीचा हिसेब व कर्जाचा हिसेब गुजारतवार माहितगार कारकुनाबा हुजुर पाठवणें व सन सीतामध्यें तुमचे खासगत राऊत करार केले त्याचाहि तैनात जाबता हुजुर पाठवणे म्हणून.

१ प्रा बेलापूर येथील बेगमीस च्यार बैल कापड रवाना केले, त्यास जकातीविसी दस्तक.

१ सिवाजी बलाल यास पत्र ता हवेली संगमनेर येथील गाव बाबुराव हरी कादार यांजकडून तुम्हाकडे आहेत. यैशियास कादारापासून यैवज सरकारात घेतला तरी तुम्हांकडे गाव असतील तेथील यैवजाची निशा मारानिलेची करणे म्हणून.

१ सदरहू आन्वये बालाजी माहादेव याचे उतर मारनिलेकडे राऊत ढालाईत पाठऊन यैवज वसूल करणे म्हणून.

¶*This is a letter containing instructions as to how the Peshwa's orders about various matters are to be executed.*

No. 116] [*19-10-1760*

श्री

राजश्रिया विराजित राजमान्य
राजश्री कोंडो जिवाजी स्वामी
गोसावी यासी

पोष्य बाळाजी बाजीराव प्रधान नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीयें लिहिणे विशेष. तुम्हापासून कर्ज घेतले मुदल रूपये १००००० येक लक्ष, यास व्याज दरमाहे दरसदे रुपया १ येकोत्रा बिनसूटप्रमाणे करार केले असे; तरी सदरहू यैवज व्याज मुदल हिसेब करून देऊ. मिती आश्विन शुद्ध दशमी शके १६८२ विक्रमनाम संवछरे जाणिजे. छ २ रबिलाखर सुा इहिदे सितैन मया अलफ.

¶*The Peshwa receives a loan of one lakh of rupees from Kondo Jivaji at the rate of one per cent. per mensem.*

No. 117] [*10-11-1760*

पो छ ८ रबिलाखर कार्तिक
चिठ्या लिहिणें

श्री

राजश्री बाबूराव राम स्वामी गोसावी यांसी

विनंती उपरी. देणे सुमेरसिंग गाडदी यांजकडे पालखीचे सामान सन तिसा प्रमाणें सालमारी सामान

सामानास आंख	रेशमी जोड	सुमार	दारू वजन पक्के
१५०	१ दोरण्याजोड	७५०० सिसेगोळ्या	।१
	१ गोंडे		
रेशीम सिवावयास	१ गोप	६ इग्रजी रेजम	कामाठी नेहमी
तोळे २	१ गुंड्या	२००० गारा.	तोफाकडे खासगी
			पैकी आसामी २
	४	९५०६	

दाल रेशमी गज
 १० निरुंद
 ९ रूंदाल

—

 १९

येणेप्रमाणे दीडसे आख व दोन तोळे रेशीम व एकूणीस गज दाल व नव हजार पांचशे साहा सुमारी व सा मण वजन पके दारू व दोन कामाठी देविले असत. पावते करणे. याखेरीज सोळा बैल तोफखानापैकीं याजकडे देविले आहेत त्यास दाणा दररोज कैली ८॥२ आठ पाइली पो देविला असे. पुण्यात असतील तोपर्यंत देणे. रा छ १ रबिलाखर सुा इहिदे सितैन मया अलफ हे विनंती.

¶Baburao Ram Fadnis is ordered to supply Sumersingh Gardi with the articles of furniture for a palanquin, as mentioned in the list.

No. 118] [पौ *15-11-1760*

पौ छ ६ राखर कार्तिक
ताा सदासिव बाबूराव

श्री

राजश्री बाबूराव राम स्वामी
गोसांवी यांसी

विनंती उपरी. देणे कारकून दिमत खासगी यांस मोइनीचे कापड आख
९०० जिवाजी गणेश व रघुनाथ सिवराम सन सितैनचे
 १२०० पैकी पावले ३०० बाकी
७०० कारकून सन सितैनचे
 ७५ आपाजी सामराज
 ७५ गोविंद चितामणी
 ७५ बालाजी कृष्ण
 ७५ रामाजी केशव
 ७५ गोविंद बलाल
 ७५ भिकाजी माहादेव
 ७५ मल्हार प्रल्हाद

९० अंताजी नारायण
७५ बालकृष्ण आपाजी
९० नारो कृष्ण जोग

———

७००

३०० किता कारकून सन समान व तिसा दुसाला चिठी दिली ते गमावली. पावले नाही सा।
१५० बालकृष्ण आपाजी दर ७५
१५० आपाजी सामराज दर ७५

———

३००

१५० गंगाधर विश्वनाथ इसने समान ता। सन सितैन दर ५०

४० हरी नारायण सितैनचे

२०० माहादाजी गोविंद मुतालीक सबनीस किले सिहगड सन तिसा व सितैन दर १००

३९९ रामचद्र गोविद इ। सन सबा ता। सन सितैन च्यार सालाबा। हिसेब.

१०० लक्ष्मण भिकाजी तिसा व सितैन दर ५०

१५० गणेश दादाजी इ। सन तिसा व सन सितैन दुसाला दर ७५

———

२९३९

येकून दोन हजार नवसे येकूणचाळीस आख देविले असेत. पावते करणे. याखेरीज लोक दि। खासगी यास साल गु। प्रो आख

२३ प्यादे
१५ दि। हिरसा
८ राणोजी सिलावंत

———

२३

४४३॥ इमारतीचे माणसास

———

४६६॥

पैकी साल मजकुरी आख ४०० ज्यारसे देविले असेत पावते करणें. रा छ १० रौवल सुा इहिदे सितैन मया अलफ, बहुत काये लिहिणे हे विनंती.

चिठी लिहिणे

¶*This is a list of the names of persons in the service of the Peshwa and their annual allowances for the years 1758, 1759, 1760.*

No. 119] [*1761 ?*

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान स्वामीचे सेवेसी

विनंती सेवक विठल सिवदेव सां नमस्कार विनंती विज्ञापना. स्वामीचे आज्ञापत्र सादर जाले तेथे आज्ञा मुलकांत प्रजन्याने घालविलें आहे त्यामुळे गल्याची महागाई जाली आहे तर पा पाटोदे येथून गल्ला इकडे येईल व इकडून गला तिकडे जाईल त्यास जकातीचा तगादा न करावा म्हणून आज्ञापत्र सादर जाले. ऐशास जकातीचा इजारा परभारा सरकारातून आहे. शेवेसी विदित होय. दुसरे जकातदार आहेत. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*Vithal Shivdev to the Peshwa : says that he is unable to prevent customs duty being levied, as the contractor is not under his control.*

No. 120] [*1761 ?*

श्री

विज्ञापना आज्ञेप्रमाणें राजश्री बाळाजी बावासी बोलाऊण मोर्चेस जावयासी सांगितलें व आपुल्या मरजी(चा) प्रकार उमजविला. ऐसियासी बावाचा मनसबा उदईक पंचवीस स्वार व दाहा हजार गोळी घेऊण मोर्चेस जाऊण कोणे गोष्टीची कमी न व्हता सरकारचे नक्षाची गोष्ट ते करावी, दुसरा अर्थ जाणत नाहीं. निःसंशये कुटुंब येथें ठेऊण जात असेत. श्रुत्य होय हे विज्ञाप्ति.

¶*The writer reports that Balajibava agrees to accept the task entrusted to him and to obey the Government orders.*

No. 121] [1761 ?

श्री[१]

राश्रजियाविराजित राजमान्य राजश्री नारोपंतनाना
स्वामीचे सेवेसी

पौष्य मैरालजी जिवाजी सां नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल जाणोन स्वकीये कुशल लिहीत जावे विशेष. कृष्णभट हिवरेकर याची कन्या निंबाजी बडवा काा नेवासेकर याचे चिरंजीवास दिल्ही आहे. त्यास त्या बाईची वर्तणूक आनन्वित तिलप्राये नसतां दुसरी स्त्री केली. ते समई गांडापुरी मोगलाकडील काादारानी लिहून घेतले आहे कीं, वडीले स्त्रीसी घराश्रम करून आन्नवस्त्र देऊ. न देऊ तरी शफत लिहून घेतली ते पत्रच बजिनस आपण पाहिल्यानंतर ध्यानास येईल. असे आसतां पहिले बाइकोस आन्नवस्त्र देत नाही. याचा विस्तार पत्रीं लिहितां विस्तारच आहे. कृष्णभट समक्ष विनंती करतील तो अर्थ ध्यानास आणून यांचे कन्येचा संसार येथास्थित होय असा बंदोबस्त करून देविला पाहिजे. वाा राजश्री रामशास्त्री बावा यांजकडून येक पत्र आमचे नावे लिक्षून देवावे व आपण आपले पत्र आम्हांस द्यावे कीं, निंबाजी बडव्याने लिहून दिल्हाप्राा वर्तणूक करीत नाहीं तरी त्याचे वतन जफ्त सरकारांत करून त्यास हुजूर पाठवणे किंवा लिहिल्याप्राा वहिवाट करण्याचा जामीन घेणे याप्राा पत्र यास द्यावें. ब्राम्हण गरीब आहे. यास लवकर मार्गस्त करावे. बहुत काये लिहिणे ? कृपा लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶*Mairal Jiwaji pleads for Krishnambhat's daughter who is being ill-treated by her husband and requests Naropant Nana to issue a strong reprimand to the latter.*

No. 122] [1761 ?

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान स्वामीचे शेवेसी

आज्ञाधारक सदासिव लक्ष्मण सां नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशळ ताा आस्विन वद्य द्वादसी पावेतो स्वामीचे कृपेकरून सेवकाचे वर्तमान येथास्थित

---

१ पत्राचे माथ्यावरील शेरा :— सदरहू पत्राचें उत्तर शास्त्रीबावाचें नांवाचें दिल्हें. ताकीदपत्र दिल्हें.

असे: इमारत तळेखंडाळे येथील इमारत श्रीमंत राजश्री नाना[1] कैलासवासी याणी चालविले त्यास ते कैलासवासी जाले त्याजवर श्रीमंत राजश्री आपासाहेब कोकणातून आले ते समई तीर्थरूपानी सेवेसी निवेदन केले; त्यास श्रीमंत राजश्री आपानी आज्ञा केली की आम्ही पुणियास गेलियानंतर सरकारातून बेहबुदी करून तुम्ही कामकाज चालते त्या प्रा चालवणें. त्यास श्रीमंत रा आपा कैलासवासी जाले व तीर्थरूपहि कैलासवासी जाले; त्यावरून दोनच्यार वर्शे कामकाज राहिले. त्यास तल्याची इमारत बहुतेक जाली आहे, आण थोडीसी राहिली आहे त्यास ती इमारत जालियाने तल्याची मजबुदी होते. नाहीं तर थोडके कामासाठी तल्याचा नाश होतो. येदंनिमित्य सेवेसी लिहिले आहे तर बेहबुदी करायाची चितात असिले तर आज्ञा करावी व सेवेसी यावे म्हणून आज्ञा केली तर सेवेसी येऊ. मौजे खंडाल हे गाव मोकासा खासगीकडे आहे, त्यास तल्यावरील लोक तेथे घर बांधून आहेत त्यास आपले निसबतीने रा त्रिंबक नारायेण कारभारी आहेत त्यास ते त्या लोकास घर देण्याविसी तोष्टे[2] लावितात, त्यास सनद, घर-देणे इमारतीचे लोकापासून न घ्यावी, म्हणून देविली पाहिजे. इमारतीचे लोक बहुत दिवस तेथे आहे, त्यास त्याजपासून घरदेणे आज पावेतो घेतले नाहीं आण साल मजकुरी घेऊ म्हणतात, त्यास सनद देविली पाहिजे. यानंतर स्वामीनी किले विसापुर वसवावयाचे चितावर धरिले आहे, त्यास सेपंनास लोक मावले नामांकित मर्दाने ठेवा म्हणून आज्ञा करितील तर संभर लोक नामांकितसे ठेऊन हुजूर घेऊन येणे म्हणून आज्ञा करितील तर लोक ठेऊन सेवेसी घेऊन येऊ. आज्ञा होईल त्याप्रा वर्तणूक होईल. सेवेसी श्रुत होय हें विज्ञाप्ति.

¶*Sadashiv Lakshman requests the Peshwa to complete the tank and buildings started at Khandala by the first Peshwa and continued by Chimaji Appa.*

No. 123] *[1761?*

श्री

पुा राजश्री तात्या स्वामीस विनंती उपरी. (उ)पाये नाहीं. येविसीई राजश्री नारोपंतनाना साविस्तर वर्तमान निवेदन करितील. तिसा हाजारांसिवाये आमची स्थीत राहाणार नाहीं. इतकेच प्रकारास आपण कसा कंटाला धरला? पुढे तरी आमची बहुत बंदोबस्ती केली पाहिजे. तूर्त भक्षावयाची चिंता आहे. जरूर देविले पाहिजे. सर्व प्रकारे भरवसा आपलाच आहे. विशेष काये लिहिणे लोभ कीजे, हे विनंती.

¶*The writer asks money for his expenses.*

---

१ बाळाजी विश्वनाथ. २ त्वष्ट, लकडा.

No. 124] [1761 ?

श्री

विज्ञापना आपण आपाजी बराबर पत्रें पाठविली तीं पावलीं. श्रीमंतास दाखविली. जाब मागाहून पाठवितो. वरकड जाबस्वाल पाा आहेत त्यावरून कळेल. राजश्री नाना पुरंदरे याणी सांगितलें की नाना आमचे कामास हिसके करितात, पाटील आमचे गावचे धरून नेतात, उपद्रव देतात. असे असावें कीं काय? आम्हीं कोणे रीतीनें त्यासी चालतों हे तुम्ही जाणतच आहां. असे असून आमचे कामास हिसके मारावे हे ठीक नाहीं. श्रीमंतास विनंती केली त्यावरून आपल्यास पत्र नेले आहे. आम्ही नानास सांगितले की आपण चितांत दुसरा प्रकार न आणावा. आपले कार्यास कधी चुकणार नाहीं असें सांगितले. त्यास आपण त्याचे कामकाजास हिसका मारीत न जावा हे विज्ञापना.

¶*The writer conveys to the addressee a protest from Nana Purandare against the highhanded action and interference, probably on the part of the addressee, contrary to the interest of Purandare. This paper cannot be dated. All such papers of an indefinite character are being grouped together at the end of the series.*

No. 125] [1761 ?

श्रीकालिका

बंदे नवाज नानासाहेबांचे खिजमतीस

ઽ अर्जदास्त आर्जे दरबंदगी बंदे फिदवीयान बाबूखान मुकाम किले पावागड कुर्निसात व तसलीमात अर्ज मरेसानद ऐसीजे. तागायेत छ ९ माहे रजब पावेतो साहिबाचे नेक नजरेकडून किले मजकूरचे व बदकमीनाचे वर्तमान यथास्थित असे. दर्यादाऊद चौधरी याचा माल दिलीस जात होता त्याचे सकलादी ताके वगैरे दोन हजाराचा माल घेतला आहे तो माघारे देऊन चौथ हुजूर पाठवणें म्हणून आज्ञापत्र आलें तें सिरीं वंदिले. आम्ही हुकमी चाकर आज्ञेप्रमाणे वर्तणूक करूं. परंतु हा कजिया दाहा वर्षाचा आहे. भारी माल दाण चोरी करून दोन महाल हासील न देतां गेला. तिसरे परगणेमध्यें सांपडला. मुदा तहकीक लागला. तेव्हा च्यार महालचा हसील गुन्हेगारी विशेष होत होती. परंतु च्यार बेपारी यानीं सवाबारासे रुा चुकऊन येथे सावकारी निशा केली. तेथे सावकाराचे घरीं ऐवज प्रमाणे सकलाद वगैरे माल ठेऊन रुपये भरले ऐसे असतां

हली फिर्याद केली. दरबारी वाजबी इनसाफ जाला. लुटून घेतला त्याचा ऐवज माघारे द्यावा म्हणोन तर येथें साहिबी आम्हास बसविलें आहे. वीस वर्षे अमल केला. तेथ हरामी हलालीपासून च्यार पैसे खंड गुन्हेगारी घेतलीच आहे. जो कोणी फिर्याद जाईल त्याचे रुो माघारे देणे म्हणोन हुकूम आणितील तेव्हां येथे आमची स्थीत कैसी राहील? चौधरी मजकूराचे हुकूम व जासूद आणला येणेकरून आणखीहि कितेक उमेदवार आहेत. बहुता सालाचे जुने कजिये गायकवाडाचे अमलातील मनास आणिलेनें आमची आबरू न राहे. अलीकडे साहिबाच्या अमलांतील कजिया असेल तर चित्तीं धरावयास पाहिजे. जुने कजिये मनास आणिलेनें आमचा निभाव न होय हे अर्जदास्त.

¶*The Killedar of Pawagad protests to the Peshwa against his orders.*

No. 126] [*1761 ?*

श्री

श्रीमंत राजश्री भाऊसाहेब स्वामीचे सो

विनती सेवक दामोदर माहादेव कृतानेक साा नमस्कार विनंती. येथील कुशल स्वामीचे प्रतापे येथास्थित असे विशेष. आपलें कृपेकरून चिरंजीव राजश्री गणपतरावजीचें लग्न वैशाख वद्ये ९ पंचमीचा निश्चये केला आहे. शरीरसंमध राजश्री बाळाजी शामराज निबगौकर यासी केला आहे; तर कृपा करून येऊन लग्न सिध केली पाहिजे. सो श्रुत होये. कृपा केली पाहिजे हे विज्ञापना.

¶*Damodar Mahadeo (Hingne) sends an invitation to Bhausaheb to the marriage of Ganapatrao.*

No. 127] [*1761 ?*

छ २९ सफर

श्री

श्रीमंत माहाराज राजेश्री छेत्रपति
स्वामीचे सेवेसी

सेवक अज्ञाधारक गोपालराऊ तुबाजी दिाा मातुश्री राधाबाई माने कृतानेक विज्ञापना. खंडो केशव हा परशरामपंताचे घरी होता त्यास निर्बंध जाला ते समई याजवरी ते निमित्य ठेऊन यापासून रुपये १०० शेभरी खंड घेतला आणि

जमानाविशई आज्ञा केली. यासी आपण हाजीरजमान[1] आसों. जाये पळे तरी हाजीर करू. न सकों तरी याचे तालुकाती जाब करून देऊं हा जमानकतबा सही.

¶*Gopalrao Tubaji stands security for Khando Keshav.*

No. 128] [*1760-61*

श्री

यादि फेरिस्त बाा खतावणी सन इहिदे सितैन मया व अलफ.

१ प्रांत कल्याण भिवडी निाा राजश्री सदाशिव चिमणाजी.
१ प्रांत कल्याण भिवडी निाा रामाजी माहादेव.
१ प्रांत राजपुरी निाा त्र्यबक विनायेक.
१ प्रांत साष्टी निाा रामाजी माहादेव.
१ ताा उदेरी निाा रामाजी माहादेव.
१ ताा रत्नागिरी निाा मोराजी सिंदे.
१ प्राा बेलापूर निाा गोविंदराव माणकर.
१ सुभा राजपुरी निाा रामाजी माहादेव.
१ प्रांत राजपुरी निाा राणोजी बलकवडे.
१ ताा सुवर्णदुर्ग.
१ ताा अजणवेल निाा चिमाजी माणकर.
१ ताा विजयदुर्ग निाा नारो त्रिंबक.
१ मामले कोहज निाा येशवतराव सिवाजी.
१ ताा पालहवेली निाा नारो त्रिंबक.
१ प्राा वसई निाा शंकराजी केशव.
१ जंजिरे रेवदंडा निाा माहादाजी रघुनाथ.
१ जंजिरे रेवदंडा निाा दुर्गोजी सिंदे.
१ किले माहुली निाा दुर्गाजी सिंदे.
१ प्राा कर्नाला निाा रामाजी महादेव.
१ देशमुखी प्राा वसई निाा बालाजी माहादेव.
१ देशमुखी प्राा राजपुरी बाळाजी कृष्ण.

---

१ हजर करूं अशाबद्दल जामीन.

१ देशमुखी प्रा साष्टी निा परशराम रामचंद्र.
१ पा गारगाव निा त्रिंबंक सूर्याजी.
१ संवस्थान जवार निा मोहनकुंवर.
ता सा संवस्थान सालमजकुरी सरकारातून मोहनकुवर याजकडे दिल्हा असे.
१ जाहागीर किले माहुली.

¶*A list of Peshwas' officers stationed at various places.*

No. 129] [*18-1-1761*

श्री

राजश्री बाबूराव राम स्वामी गोसावी
यासी

विनंती उपरी. बा देणे संस्थान चंदावर येथील राज्यास वगैरे वस्त्रे कापड
आख १००० राज्यास
१ मंदील
१ चादर
१ जामेवार
१ किनखाप
१ पटका
—
५
३०० मल्हारजी गाडेराव यांस सनगे ३॥
३०० मा इसफखान कुमंदान सनगे ३॥
येकून मारनिलेकडील कारकून व्यंकटराव यांचे जवल द्यावे.
———
१६००.

येकून सोलासे कापड आख देविले असेत. पावते करणें. सदरहू सनगे मारनिलेकडील कारकून गोपाल आपाजी यांचे स्वाधीन करणें. रा छ १० जमादिलाखर सुा इहिदे सितैन मया अलफ हे विनंती.

छ २ रजब माघ चिठी लिहिणे.

¶*Order to Baburao Fadnis for clothes of honour to be sent to the Raja of Tanjore to be made over to Gopal Apaji.*

No. 130] [21-4-1761

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान
स्वामीचे सेवेसी

विनंती. सेवक बाबुराव कोन्हेर कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंती विज्ञापना. येथील वर्तमान ताा छ १९ माहे रमजानपर्यंत येथास्थित असे. यानंतर आज्ञापत्र सादर जालें; तेथें आज्ञा जे बंदुका व जेजाला पाठऊन देणें म्हणोन आज्ञा. आज्ञेप्रमाणें बंदुका व जेजालाचे कारेगारास सांगोन करविल्या इतकियांत दुंडी भारी जाली. तन्मुळें कारीगार तमाम अफरका तफरका जाले. याउपर स्वामीप्रतापें सुभता जालियावरी आज्ञेप्रमाणे बंदुखा व जेजाला तयार होऊन सेवेसी प्रविष्ट होतील. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*Baburao Konher (Kolhatker) to the Peshwa saying that he will shortly be sending the guns as requested.*

No. 131] [22-6-1761

श्री

अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य
राजश्री गिरराव भिवराव गो॥

सेवक बालाजी बाजीराव प्रधान नमस्कार. सुाा इसने सितैन मया व अलफ. कामकाजाचे दिवस. फौजेची तयारी जाली पाहिजे. तरी तुम्ही सामानसुधा तयारी करून हुजूर येणे. दिरंग न लावणे. जाणिजे छ १८ जिलकाद.

¶*Girrao Bhivrao is asked to be prepared to go on an expedition.*

No. 132] [22-6-1761

श्री

राजश्री शाहाजी भापकर
गोसावी यांसी

ॐ अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्नो बालाजी बाजीराव प्रधान आसीर्वाद. सुाा इसने सितैन मया व अलफ. चिरंजीव राजश्री दादा डेरादाखल होऊन स्वारीस सत्वर जाणार. त्यास तुम्ही आपले लोकसुधा पत्रदर्शनी तयार होऊन हुजूर येणे. जाणिजे छ १८ जिलकाद.

¶*The Peshwa orders Bhapker to join Raghunathrao in an expedition.*

No. 133] [31-6-1761 ?

छ २९ सवाल

नकल खानविलकराचे पत्राची
छ १४ जिलकाद

श्री

पुा श्रीमंत राजश्री दादा
स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. च्यार डोंगर भोंवताले आहेत. यांसी मैत्री राखोन आपलें कार्ये करून घ्यावें आण शत्रू हाताखालें घालावा हें काहीं नाहीं. त्यासी हर्शामर्ष करितात. परंतु ते काहीं यास डगमगतात यैसे नाहीं; परंतु यांचीच तोंडे फुटतांत यैसे आहे. कदानचित प्रसंग पडला तर किल्यावर दों रोजाचें धान्य वर नाहीं यैसे आहे. तशाहिमधे हरयेक जागां जाऊन स्वारीसिकारी करावी व गुरेंढोरे वळून आणावीं व कितेक धणीकाम करावें तर तेंहि करू देत नाही. घरोघरी सिके जाले. सोनार आणून सिके करून ठेविले आहेत. येकाने हरयेक गावास कौल द्यावा; व रोखा लेहावा तर ते मागून लेहून पाठऊन हरयेक फांदडा करावा. हरयेक अविनास करावा; परंतु काहीं सुरली(त) धणी काम करीत नाहीं यैसे वर्तमान आहे. स्वामीस लेहून पाठवावें यैसे नाहीं. कुल कारभार येथे होतो तो स्वामीस विदितच आहे; परंतु सूचना मात्र लिहिली असे. येथील ग्रहस्तांस आमची फारसी अडचण आहे. येथून निघोन गेलों तर बहुत संतोषी आहेत कीं न्यायेनीतीची व धणीकामाची गोष्ट सांगतो यामुलें तर स्वामीनी सेवकास काये आज्ञा केली पाहिजे. स्वामीकडील व हरकोणाकडील कागदपत्र येतात परंतु काहीं आमचे हातास येत नाहीं. वाचतांत, फाडून टाकतांत परंतु आमचे हातीं येत नाहीं. सेवेसी विदित होये हे विनंती.

¶*The general mismanagment of the affairs, especially the wide misuse of counterfeit royal seals, is reported to Raghunathrao by the writer (one Khanvilker ?).*

No. 134]

श्री

यादी गोवेकरास येणेप्रा पत्रे

गुा सावंताचा व तुमचा तह जाहाला. उभयेपक्षी करार जाहाल्याप्रा निभावणी दुतर्फा व्हावी. त्यास सांवताकडील मुदे करारासमधे राहिले आहेत.

ते अद्यापवर निभावणीत न आले व सांप्रत त्याचे तालुक्यास तुम्हाकडील लोक जाऊन उपद्रव देतात म्हणोन हुजूर विदित जाहाले तर हे गोष्ट तुम्हास उचित नव्हे. पेशजी माहादाजी * * यासमागमे तुम्ही आपले तर्फेने वकिलास पाठऊन कितेक मनसब्याचा प्रकार बोलोन सरकारचे मातबर कामकाजाचा अंगेज केला. ततूसमई सावतास हुजूरची पत्रें गेली. तन्मुलें त्याणी तुम्हाकडील तालुक्यास आजीपर्येत कोणेविसी आवाडाव न केली. असे असतां साप्रत सावताकडून हुजूर पत्रें आली जे, आपणाकडून करारांत तफावत आली नसतां या प्रकारे आरंभिले. तेव्हा त्याचप्रा मनसब्यास प्रवर्तावे तर हुजूरचा नुक्ष[1] आपणावर न यावा. या आर्थे दुरंदेसी त्याणी चितात आणून पत्रे पाठविली. अशास सावंत सर्व प्रकारें पदरीचे, तेव्हा त्याचे साहित्य हुजूरून करणे अवश्यक व तुम्ही सरकारचे काजकामाचा अंगेज केला, तेव्हा तुम्हाकडील तालुक्यास दरज न पोहचावा हे जरूर, याकरिता हाली हुजुरून बहिरो बाबाजी यास रवाना केले असेत. तर उभयेपक्षी तह जाला असेल त्यास तफावत होऊ न देता सावताकडील मुदे करारात निभाऊन द्यावयाचे राहिले असतील त्याची निभावणी करून त्याचे तालुकियास उपसर्ग न लागे ते गोष्ट केली पाहिजे.

¶*Letters to the Portuguese of Goa warning them not to infringe the terms of the treaty with the Savants.*

No. 135]

छ २७ जिल्हेज — नकल

श्री

पुा तीर्थरूप राजश्री भाऊ
स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. राजश्री स्वामी सडेश्वारीने प्रतापगडास गेले. सरकारातून कोन्ही बहुतेसे[1] गेले नाहीत. राजश्री पंतसचिव व राजश्री येमाजीपंत व आणीक आगत्याआगत्ये गेले आहेत; व आम्ही जावे तरी राजश्री स्वामी आजी जाऊन चवथे पाचवे दिवसीं येथे फिरोन येणार. तेथून येताच माहादेवाकडे जावयास कूच करावयाचा निश्चये आहे. दुसरी गोस्ट प्रतापगडाकडे मोठेमोठे पर्वत. घाटास चढ उतार फार, रान अडचन आहे. घोड्यावरी बसून जावयाचा लाग नाहीं. पायेउतारा घाट चढावा उतरावा लागतो. सडे श्वारीने टाकोटाक जावे येशा

---

१ बोल?

१ बहुतेक.

निकडीची स्वारी आमचा वस्तु घोड्यावरून होतें यैसे नाही, यास्तव राहिलो. स्वामीस कलावे म्हणून लिहिले आसे. विदित जाहाले पाहिजे. घाट चढावयासी शक्त नाही याकरिता राहिलो. विदित जाहाले पाहिजे. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*The writer Purandare to Sadashivrao Bhau, explaining why he could not accompany the King to Pratapgad.*

No. 136]

श्री

राजश्रिया विराजित्र राजमान्य
राजश्री रामचंद्रजी बावा
गोसावी यासी

स्नेहपूर्वक गोपालराव गणेश अनेक आसीर्वाद विनंती उपरी. येथील कुशल ताा छ २१ माहे जिलकाद मुाा झारोलें मही उतरतीर प्रो पेटलाद जाणोन स्वकीये लेखन करावें विशेष. आम्हाकडील सविस्तर श्रीमंताचे पत्री लिहिले आहे त्यावरून सर्व कलेल. तुम्हास ल्याहावे तर तुम्ही चिरंजीवच आहा. तेथें दुसरा विचार काये? सर्व प्रकारे तुम्ही अगत्यवादीच आहां; तर श्रीमंतास समये पाहून पत्रार्थ सविस्तर श्रवण करावा; आण लिाअन्वये समर्पक जाबसाल घेऊन पाठवावें; व राा आपाजी गणेश यांस ताकीदपत्रे निक्षूणवादे पाठवावी. त्याचप्रो राा दमाजी-बावा गायेकवाड यांसहि पत्र पाा कीं सर्वप्रकारे साहित्य करून अमल दखल करवणे. येविसीं राा आपाजीपंत सांगतील त्याप्रो पत्रे ल्याहावयास आलस न करावा. राा दमाजीबावास पत्रें ल्याहावी कीं, पत्र पावतांच आपाजीपंताचे पारपत्य बरे रवेसीने[1] करून अमल दखल[2] करून देणे व आपाजीपंतासहि पत्रे पाा कीं पत्रदर्शनी ठाणी स्वाधीन करणें; नाहीतर पारपत्यच होईल. ऐसी चमत्कारी[3] पत्र येऊन कार्य होये ते करावे. बहुत काय लिा? कृपा कीजे हे विनंती.

¶*Gopalrao Ganesh requests Ramchandra Baba to write to Damaji Gaikwad and Apaji Ganesh to hand over to him the province of Petlad and to put no hindrances in his way in collecting the revenue.*

---

१ रीतीनें. २ रुजू. ३ जरबेची.

No. 137]

श्री

यादी दिा मानाजी पायगुडे याजकडील लोक सिलेदार व कारकून सवदानावरून निघोन सेदव्याचे बारीने येत होते. त्यास बारीमध्ये जेयेमल वाणी सेदवेवाला याणे पांच सातसे भिल आणून बारीत दंगा करून लोकाची ना(के)बंदी केली. उंटे व घोडी वगर मालियेत व दप्तरे कागदाची यैसी मालियेत लुटून नेली आहे. येविसीचे ताकीदपत्रे देऊन यादीबा मालियेत देविली पा.

राजश्री मल्हारजी होलकर यासी पत्र जे जयेमल याने दंगा करून मानाजी पायगुडे याजकडील लोकाचे वस्तभाव जराबाजरा[१] देखील दप्तरचे कागदपत्र जे नेले असेल ते देणे म्हणोन पत्र १

जयेमल यास पत्र जे मानाजी पायगुडे याजकडील कारकून व लोक येत असता बारीत भिल घालून दंगा करून बुनगे लुटून नेले. घोडी ठार पडली, ते व घोडी व उंटे व दप्तर कागदाचे रुमाल वगैरे मालियत जे जराबाजरा सुतलीचा तोड नेला असेल तो पत्रदर्शनी निकाल करून देणे; नाहीतरी मुलाहिजा[२] होणार नाही. पष्ट समजोन मालियेत भरून देणे. पडली घोडी त्याचे फडशा करून देणे. म्हणोन पत्र १

सरकारचे जासुदजोडी १

दोन पत्रे येणेप्रा द्यावी: देणे.

¶Peshwa's orders to Malharji Holkar and Jaymal for the restoration of the property of Manaji Paygude looted by the Bhils employed by Jaymal.

No. 138]

श्री

येणेप्रा पत्रे आज्ञा करून देविली पा. क्षेत्र वेरुली श्रीच्या देवालयाचे काम नूतन लाविले. धोंडे काढिले. पाशाण उतम निघाला म्हणून राज्याहून फकि-

---

१ सामनसुमान. २ गय.

राही व मुलाही नवाबाचे ताकीदपत्र आणून देवालयासी दिकत करिता. पाशाण राज्यास नेऊ म्हण[ता]त. यैसी दिकत म्हणून ताकीदपत्रे देविली पाहिजे.

१ दरगाकुलीखानास पत्रे

१ परशरामपंत वकील यासी पत्र की खानास जाऊन नवाबास आर्जी पोहचाऊन श्रीच्या कामाची ताकीद करणे म्हणून पत्र

१ फौजदार वेरूलकर यासी कामाविसी ताकीद. श्रीकामास दिकत केलिया कार्यास येणार नाही.

३

१ राघो गोविंद यासी पत्र की देवालयाचे साहित्य करून काम चालते करणे.

येकूण तीन पत्रे देविली पा। हे विज्ञापना. यो। च्यार पत्रे देविली पाहिजे हे विज्ञापना.

येणेप्रमाणे पत्रे देणे.

¶*Order to issue letters to the Subha, Faujdar and others to see that the work of erecting the new temple at Ellore goes on smoothly.*

No. 139]

श्री

राजश्री भाऊ साहेब
गोसावी यास

ऽ श्रीमंत सकलगुणअलंकरण अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्ये स्नेहाकित रावोजी भोसले व जोगोजी भोसले व माधवराऊ भोसले व हणमंतराऊ भोसले कृतानेक दंडवत विनती. येथील क्षेम ता। आशाढ शुध दशमीपर्यंत येथास्तित जाणोन स्वकीय स्वानंदवैभवादि लेखन करावयास आज्ञा केली पाहिजे विशेष. येथील वर्तमान पूर्वी सेवेसी लिहिले त्यावरून श्रुत जाले आसेल. तहाचा मजकूर राजश्री दमाजी गायकवाड व राजश्री देवजी ताकपीर व रा। माधवराऊ निबाजी व रा। मलार गो(वि)द यानी तहाचा मजकूर घातला परंतु धातुपोशण दिसते. प्रस्तुत मातुश्रीबाई आंतापुरास गेली. तेथून आलियावर जे होणे ते आपले प्रतापेंकरून होईल. पर्वताचा मजकूर तर परस्परे शामलाचे साहित्य

जकिरा व नूतन शामल भरणा पर्वतावरी चढऊन बंदोबस्ती करिता. साराष
साहेबानी आमचा हात धरून आभिमान धरिला त्याचे सार्थक
[शिक्का] करणार आपण समर्थ आहेत. वरकड कितेक सविस्तर वर्तमान,
रा संकराजीपंत व रा माणको नागनाथ सेवेसी पाठविले आहेत,
ते निवेदन करितां श्रुत होईल. बहुत काय लिहिणे ? कृपा निरंतर आसो दिल्ही पाहिजे हे विनती.

मोर्तब
सुद

¶*Raghuji and other members of the Bhonsle family address the Bhau on the subject of the negotiations started by Damaji Gaikwad, Takpir and others, with a view to arriving at a compromise.*

No. 140]

श्री

वडिलांचे शेवेसी आपत्ये समशेरबहादर विज्ञापना. वडिलीं असीर्वादपत्र पाठविलें ते छ ३ रबिलौवलीं पावलें. तेथें आज्ञा कीं लोकसहवर्तमान सत्वर येणें. त्यास येथं भूतवृत वडिलांस विदितच आहे. तथापि संक्षेपे प्रार्थना यैसीजे. नालबंदी समजाविसीचा ऐवज स्वारीच्या अजमासें समजण्याचा प्रकार घडावा त्यांत वरातांचा ऐवज सात्रकार कबूल न करीत. ठरल्या ऐवजास मोबदल्याच्या पर्याय विचारें करितां दिवसगत लागली. ऐवजाकरितां कारकून नेहमी आहेत. स्वारी मजल दरमजल जाली यामुळें चरणकमलासनिध सत्वर यावें हा व्याप्ति गृह्च करून ऐवज मोबदल्यास घेऊन समाजाविस केली. सेवेसी सत्वरीच येतो. सेवेसी श्रुत होये. * सत्वर सेवेसी येऊन पोहचतो हे विज्ञाप्ति.

¶*Samsher Bahadar asks for more funds for paying off the arrears to the army.*

No. 141]

छ ४ मोहरम

॥श्रीगणेशायनमः॥

श्रीमत् राजश्री पंतप्रधान
स्वामीचे सेवेसी

सेवेसी आज्ञाधारक जेठी बारीया व हरकजी पाा मुाा ठाणे गजरे कृतानेक रामराम विनंती उपरी. येथील क्षेम ताा छ ३ जिल्हेज पावेतो ठाणे मजकूरचे व सेव-

काचे वर्तमान येथास्थित आसे विशेष. इकडील वर्तमान तर रा। नारायेण जोसी याणी आम्हास पत्र लि॥ आहे ते बजिनस स्वामीकडे पाठविले आहे. त्यावरून सेवेसी वर्तमान विदित होईल. ठाणे मजकूरचे वर्तमान तर जंबुसरकरासी आम्हासी रोज लडाई होत्ये. येक स्वारी मौजे उबरछद येथे केली. दुसरी स्वारी उबरे येथे केली. तेथे युध्यप्रसंग बराच जाला. आमची दोन चार माणसे जखमी जाली. येक दोन कामास आली. तिसरी स्वारी डाभेयासी केली. तेथून जंबूसरी जात होते. त्यासी आम्हासी लडाई जाली. कुल गाव जालिला. येक मेडी राहिली होती इतकियात जंबूसरीहून राऊत व बरकंदाज व आरब यैसे. दोन तीन हजार माणूस मदत आले. त्यासी व आम्हासी लडाई येक प्रहर जाली. आम्हाकडील पंनास आरब वगैरे माणसे जखमी जाली. आरब चार पाच भले माणूस कामास आले. येक घोडी आरबाची कामास आली. त्याजकडील चालीस पंनास मराठे जखमी जाले. यासिवाई कसबती पंनास साठी जखमी जाले. दोन घोडी उतम त्याची पाडाव करून आम्ही आणिली. स्वामीचे पुण्ये करून येश आले. आणि मुलकामध्ये धास्त बहुत पडली आहे. स्वामीच्या कौलाखेरीज परगणा व मुल्लक वसतो यैसे नाही. अखेरसाली सर्व पाटील येऊन रुजू होतील परंतु पैसियाची बगर आस्वीनमास आलियाविरहीत प्राप्त नाही. ठाणेयाविसी स्वामीनी बेफिकीर आसावे. परतु भाद्रपद मासाकारणे आले पाहिजे. तेणेकरून पैसा वसूल होईल. नाहीतर पिलाजी गायेकवाड वसूल करून जाईल. पायागडाकडील वर्तमान तर रा। विसाजीपंती छ २७ जिलकादीची पत्रे पाठविली त्यामधे लि॥ आहे की, गडचे व आमचे वर्तमान येथास्थित आसे. आम्हाविसी चिंता न कीजे. यैसे लि॥ आहे. आम्हीहि तीन जोडिया कासिदाच्या पा॥ आहेत. परतु उतर आले नाही. उतर आलियावरी सताजी जासुदाबा॥ पा॥ सताजी जासूद यासी नारायेण जोसी याणी आमदाबाजेस बोलाविले आहे. तेथे संताजी गेला आहे. तेथून आलियावरी सविस्तर वर्तमान लेहून पाठवितो. ये प्राती गायेकवाड याचे राऊत हजार दोन हजार आहेत. गजरे याची गावातील गडी तयार केली आहे. ठाणे याची आळंग नाहीत. चौकसीने जे करावयाची ते करीतच आहो. ठाणेयाची फिकीर आम्हास आहे. कंठाजी बांडे व रजपूत येकत्र जाले आहेत. परंतु आद्यापि खरे कशावरून मानावे? कंठाजी मही उतरला म्हणजे जे होईल ते खरे. राजाने जाब दिल्हा की जो माहाराज छत्रपती स्वामीची सनद आणील त्याची चौथाई आहे. यैसे उतर राज्यान दिल्हे. तर स्वामीनी नव्या संदाची नकल आगोधर राजपत्राची पाठविली

पाहिजे. मुस्तफीखान गजरियासी आला नाही. स्वामीनी दोन जोड्या कासिदाच्या पा। ते कागद घेऊन आम्हाजवल आले. त्यावरून बहुत समाधान जाले. राऊताविसई लि॥ परतु आमदाबाजेहून राऊत आले नाही. आरब गजरेयामध्ये आहेत आगर आनखी भले माणूस आहेत त्यासी समाधानपत्रे लेहून पाठविलीं पाहिजे. आम्ही स्वामीची येकनिष्टेने (अपूर्ण)

¶*Jethi Baria and Harkaji to the Peshwa describing a skirmish between the writers and Jambusarkar. The writers further request the Peshwa to get fresh Sanads issued by the King, without which the revenue cannot be collected.*

No. 142]

श्रीकालिका

श्रीमंत राजश्री नाना साहेबाचे सेवेसी आज्ञाधारक भगवान ताकपीर दि॥ राजश्री देवजी ताकपीर दंडवत विनंती यैसीजे. येथील क्षेम ता॥ छ २३ माहे रबिलोवल पावेतो सेवकाचे वर्तमान येथास्तित आसे विशेष. गुजरात प्रांताचे वगैर वर्तमान सविस्तर आज महाबूखान याणी सेवेसी पत्र पाठविली आहेत त्यावरोन सविस्तर आर्थ अवगत होईल. मुलकातील रा॥ अद्यावंत कोठे गेला नाही. रा॥ आमलदारापासी दरोबस्त तैसाच आहे. सेवेसी श्रुत होये. निरंतर सांभालपत्र पा. चाकराचा परामृश करावा. बहुत काये लिहिणे हे विज्ञापना.

¶*Bhagvan Takpir to Nanasaheb, informing him of the collection of the revenue of Gujarat and its retention by the local officials.*

No. 143]

श्री

राजश्रियाविराजित राजमान्य
राजश्री मोरोबादादा स्वामीचे सेवेसी

सेवक लक्ष्मण बलाल कृतानेक सा॥ नमस्कार विनंती. येथील कुशल जाणौन स्वकीये कुशललेखनाज्ञा करावी विशेष. दुर्गपैकी व मकुंद श्रीपत यांकडील प्यादे किले मदगिरीस हुजुरून नेमणूक जाली असतां अद्याप प्यादे आले नाहीं. हुजूरची आज्ञा दुर्गपैकी व मकुंद श्रीपत याकडील प्यादे आलियावर दीपसिंग व

परांड्याची पागा रवा(ना) करणें ऐसे असतां उभयेतास सांगितले की, सिरेयाचे प्यादे आलियावर तुम्ही जाणे. येविसी हुजूरची आज्ञा आहे याप्रो सांगितले, परंतु आइकिले नाही. छ २९ सवाली दोनी पागा उठोन गेल्या. राजश्री मकुंद श्रीपत याणी पत्र पाठऊन प्यादाचा मजकूर दरमाहाचा लिहिला आहे तेच पत्र आपणाकडे पाठविले आहे. नवे लोक ठेवावयास आम्हास आज्ञा नाही. याचें उत्तर पाठवावें. गाडदी व सिंदी व गोलंदाज याचा आकार करून पट नावनिसीवार पाठविला. त्याचा आकार सिदियाचा रोजमुरा वीस रोजा व गाडदी याचा रोजमरा निममाहा व गोलंदाज येकमाहा याप्रमाणे लिहिला, त्याप्रमाणें येकुणात असावी ते लिहिली नाहीं. येकंदर निममाहा व गोलंदाजास दरमाहा देत जाणे म्हणौन येकुणातीस मखलासी लिहिली. तेव्हां वीस रोजाचे कलम राहोन सारेयास निममाहा याप्रों जालें. याकरिता आपणास पत्र लिहिलें आहे. याची आज्ञा काये ते करावी. खासबारदार व जासूद येथे चाकरीस रवाना केलें त्यांचा पट नावनिसीवार व रोजमरा कोणे तेरखेपासून द्यावा हे लेहून आले नाही. ते पोटास मागतात. याकरितां खासबारदार व जासूद याचा पट लेहून पाठवावा. आण रोजमरा कोणते तेरखेपासून द्यावा ते आज्ञा करावी. वाणियांचे बैल हरजिनस भरोन लस्करात जातात. मार्ग लागला आहे. जकातीचा मार्ग असता जकात घ्यावी की नाही याची आज्ञा करावी. बहुत काये लिहिणे? लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶[*Laxman Ballal seeks orders from Morobadada Fadnis on various points regarding the establishment serving in the fort of Madgiri.*

No. 144]

श्री

तीर्थस्वरूप राजश्री पंत
प्रधान स्वामीचे सेवेसी

अपत्येसमान नारो रामचंद्र सां नमस्कार विनंती. येथील वर्तमान ता छ २३ रमजान जाणून स्वामीचे कृपादृष्टीकरून येथास्तित असे विशेष. सिंहस्ताचे वर्षी स्नानास जावे. त्याचे सनिध कर्करासी पर्वत आहे. त्याचे लागेभागे दोघे भले माणूस येथे आले आहेत. म्हणतात की आमचे मुखे माफीक चालविल्यास घोडे सिध करून देतो. यैसियासी येविसी राजश्री त्रिंबकजी अहिरराऊ हवालदार किले लोहगड याणी सेवेसी विनंतीपत्र लिहिले आहे. आम्हास आढळेले वर्तमान ते सेवेसी ल्याहावें याकारिता लिहिले आहे. त्याची

चौकशी करावी. तेथे आणखी दोघेजण आपले तेथून पाठऊन, वाट ठिकाण पाहून, लाग्याचा मुदा काये तो मनास आणून, लेहून पाठवावे; यैसी आज्ञा होईल तर आज्ञेप्रा वर्तणूक करून. लोहगडकरी उमेद धरितात जे स्वामीची आज्ञा जाली तरी सेवा करून आपले ऊर्जित करून घ्यावे यैसा बेत आहे. यामध्ये स्वामीची आज्ञा ते प्रमाण. बहुत काये लिहिणे हे विज्ञाप्ति.

¶*This letter written as it is in cryptic language cannot be clearly interpreted. It may refer to some plot for the occupation of Trimbak fort.*

No. 145]

पौ छ १४ जिलकाद

श्री

पुा तीर्थरूप राजश्री नाना ताा
राजश्री भाऊ स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. श्रीमंत माहाराज श्रीपरमहंसबावा यांचा व्याजाचा येका वरसाचा पैका श्रीस हिसेब प्रमाणे देणे म्हणून पहिले आज्ञा आली होती व दुसरी आज्ञा पैका द्यावयाविषीं छ १० जिलकादी खंडोजी सालवी याणे स्वामीचें पत्र आणून दिल्हे. यैशास श्रीस व्याजाचा यैवज पावता केला येणेप्रो रुपये

७१९२॥ पेसजी आदा पोतापैकीं

११९२॥ छ २६ रमजान ताा सोमाजी घाणेकर
३००० छ २३ सवाल ताा सोमाजी घाणेकर
३००० छ ३ जिलकाद ताा सोमाजी घाणेकर

७१९२॥

४००० हालीं दिल्हे पोतापैकी. छ १० जिलकाद ताा खंडोजी सालवी.

११९२॥

येकूण अकरा हजार येकसे साडे व्याणव रुपये सदरहूप्रो येका वरसाचे व्याजाचा यैवज हिसेब प्रो श्री स पावता केला. स्वामींनी लिहिले कीं, श्रीजवळून

जुने खत घेऊन पाठवणे. नवे खत करून पाठऊन देऊ म्हणून त्याजवरून श्रीस विनंती सांगून पाठविली. त्यास श्रीचे कारभारी राजश्री जगनाथपंत लग्नाबदल तलेगावास गेले आहेत. ते आल्यावितरिक्त खताचा मजकूर बनत नाहीं. दुसरी गोष्टी जगनाथपंत आले तऱ्ही जुने खत द्यावे, ते श्रीमंताकडे पाठऊन नवे आणून देऊं म्हटल्यास श्रीच्या ध्यानास येणार नाहीं. बहुमानास बरें बरें म्हणतील परंतु खत काहीं देणार नाहीत. यास्तव आपले विचारें जालें तर नवें खत लेहून आम्हाजवल पाठऊन द्यावे. जुने खत श्रीनी दिल्हे तर घेऊ. नवें त्यांचे स्वाधीन करूं. जुने हातास आलें तर स्वामीकडे पाठऊन देऊं. जुने हातास न ये तर नवें त्यांस कांही देणार नाहीं. आम्हीं आपले जवल ठेऊं अगर स्वामीकडे पाठऊन देऊं. नवे खत सन्निध हाजीर असिल्याविना जुने खत श्रीपासून निघतां दिसत नाहीं. उतर पाठवावें. सेवेसी+ विदित जाले पाहिजे हे विज्ञापना.

¶*Dadoba Purandare informs the Peshwa that interest on sums borrowed from Brahmendra Swami has been duly paid.*

No. 146]

श्री

यादी कलमे

सिऊबाई मामीपासून दाहा पंधरा हजार रुपये मागोन घेऊन पाठवणे १

बाबूभट मोघे त्याजपासी दाहा हजारपर्येंत रुपये मागून पाठवणे १

खासबारदार तेथे जमा जाहाले असतील ते तेथील चौकीस अगत्या-अगत्य असतील ते खेरीजकरून पाठवणे

सदासिवभट दीक्षित याजपासून दाहा हजार रुपये मागून घेऊन पाठवणे १

रामाजी मलार याजपासून दाहा हजारपर्येंत रुपये मागून पाठवणे. १

पाथरवट

२० बापूजीपंत याजकडील तल्याचे कामावर असतील ते

१५ सिवराम कृष्ण

३५

+ पत्र दादोबा पुरंदरे यांचें आहे.

त्रिसाजीपंत पवाराकडील यास ताकीद करून आनंदराव पवाराचे घराचे इमारतीचे कार्य चालते करावे.

कलम

१

याजपासी हाजीर चाकरीस असतील ते पाठवावे. काही चाकर पाथरवट तेथे राहातीलच. त्याचे हस्ते दुसरे पाथरवट चाकर ठेऊन तेथील इमारतीचे काम चालवावे परंतु लिहिलेप्रो पाथरवट अगत्य पाठवणे.

१

¶*This is a memorandum showing the sums to be borrowed from some persons. It also mentions architects and labourers employed in repair work.*

No. 147]

श्री

सेवेसी विनंती यैसीजे. स्वामीनी हतीविसी लिहिल त्यास रा मुराराऊ यासी पुन्हा बहुता प्रकार हतीविसी बोलिलो. ते बोलिले की आम्ही फक्त सिपाई. चउघा भावाचे दोनी दोनी हती. ज्याचा हती द्यावा तो स्रमी होतो. इतकी कृपा केली तैसा येवडी करावा. तूर्त दुसमुबदलियास हती अनकुल पडत नाही म्हणोन बोलोन रा फतेसिंगबावाचेथे गेले. तेथून आलियावरी येकदा बोलून पाहू. आज्ञा घेऊन येतो. दुसरा हती मुबदला न मिल तर तोच हती घेऊन यावा काये ते आज्ञा केली पाहिजे. बहुत काय लिहिणे हे विज्ञाप्ति.

¶*The Peshwa is informed of the reluctance of Murarrao Ghorpade to part with his elephant.*

No. 148]

श्री

श्रीमत राजश्री आपा स्वामीचे शेवेसी

विनंती सेवक आज्ञाधारक मोरो मलार कृतानेक साष्टांग नमस्कार विज्ञापना. पुणियाहून स्वामीने सातारियास राजश्री माहदोबा व राजश्री दादोबा यांस पत्रें देऊन पाठविले ते सातारियास जाऊन तेथून उंबरजेस गेलों. दीढ मास तेथे होतों. कामकाज निवडले नाहीं. येक दिवस सेखमिरांसी बोली जाली. बोली

मध्ये सेखजी सिकस्त जाले, परंतु त्यास अभिमान पोलादचा आहे. बोली काहींच निवडेना, यास्तव राजश्री माहदोबानी आज्ञा केली की जेष्ट मासीं राजश्री येजमान येतील तेव्हां निवाडा होईल. आम्हास निरोप दिल्हा. त्यावरून पुण्यास आलों. तेथुन आजीच कोटुरां आलों. उंबरजेस येक दिवस मनसुबी जाली. मनसुबींत रा। त्रिबकराव धायेगुडे व महमद सफी बसले होते. त्रिंबकरायानीं स्वामीचे पायासीं निष्ठा धरून मन:पूर्वक मनास आणिले. पोलाद लटका आहे. सेखजी नाहक अभिमान त्याचा धरितांत. यैसे पंचाईतीत खरें आहे. पुढे निवाडा करणार स्वामी समर्थ आहेत. विदित होये हे विज्ञापना. बावाखान स्वामीनी पाठविला, यास जिल्हेकडे रुजू करून कतबा देविला आणि जमाव आणावयास पाठविला. राणोजी तनपुरा व सेव्या देखील निरोप दिला. सेवेस श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*Moro Malhar (Barve) reports to Chimaji Appa that he tried unsuccessfully to get his dispute decided by the King. He complains that Shaikh Mira was supporting Poladkhan whose cause had been proved to be a false one.*

No. 149]

श्री

राजश्रिया विराजित राजमान्य
राजश्री नाना स्वामी गोसांवी यासीं

पो। महिपत आनंदराव सुमंत कृतानेक नमस्कार विनंती उपर. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन करीत गेलें पाहिजे विशेष. राजश्री प्रधानपंत येथून स्वार होऊन गेले. त्यास लोणंदच्या मुकामपर्यंत आम्ही समागमें गेलों होतो. तेथून आज्ञा घेऊन आलों, परंतु आपल्या दर्शनाचा मात्र योग तेथे घडला नाहीं. राजश्री नानांनी व बाबानीं बहुतसी कृपा करून आमचेविसीं राजश्री गोविंदरायांस सांगावयाचें ते सांगितले, व आपणहि आगोधर येथे राजश्री स्वामीस विनंती करणें ते केलीच होती; परंतु प्रसंगी तुम्हीं नाहीं यामुळें आमचा कितेक कार्यभाग घडोन येत नाहीं. बरें; मुख्य गोष्टी तुमची कृपादृष्टी मात्र असावी. ज्या स्थळी आसाल तेथून अवलोकन केल्यास काये येक नव्हे?

येविसीं परिहार ल्याहावा यैसें नाहीं. प्रस्तुत राजश्री गोविंदरावजीस आमचेविसीं राजश्री नानांची व बाबांची पत्रे घेऊन पाठवावी कीं दरबारीं पदोपदीं आमचें साहित्य करीत ते केले पाहिजे. येकदेसी साहित्याचा मजकुर आस्ता तरी तेवढाच आपल्यास लिहिला जाता. कानूकाइद्याचे कित्तेक पांचपेंच आहेत त्याचा तपसील कोठवरी ल्याहावा? आपण येथे असतां सविस्तर निवेदन केलेंच आहे. सारांश या गोष्टीने आमचा बंदोबस्त होऊन ये तें करावें. अभिमान धरिल्याची शेर्त[१] हेच आहे. सध्या गोविंदरायांस पत्रें आगत्य पाठऊन द्यावीं आलाहिदा मसुदे करून पाठविले आहेत त्याप्रो पत्रें देविलीं पाहिजेत. आम्हास सर्वप्रकारे भरंवसा आपला; आपण गेलेत, आमचे उणे पडले यैसे समजणार समजले. आता अभिमान धरून आरंभिले सेवटास नेणे उचित आहे. बहुत काये लिहिणे? लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶*Mahipatrao Sumant requests Nana Purandare to support consistently his cause before the Peshwa.*

१ कर्तव्यता, नियम.